

**ORTAÖĞRETİM GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE SANAT
ESERLERİNİN ÖĞRETİMİNDE İNTERAKTİF ÖĞRENME
YÖNTEMİNİN KULLANIMI**

Aygül Aşır

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

HAZİRAN, 2025

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren iki (2) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Aygöl

Soyadı : Aşır

Bölümü : Resim Eğitimi

İmza :

Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Ortaöğretim Görsel Sanatlar Dersinde Sanat Eserlerinin
Öğretiminde İnteraktif Öğrenme Yönteminin Kullanımı

İngilizce Adı : The Use of the Interactive Learning Method in the Teaching of
Artworks in Secondary Education Visual Arts Course

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm ı kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğim ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Aygöl Aşır

İmza :

JÜRİ ONAY SAYFASI

Aygül Aşır tarafından hazırlanan “Ortaöğretim Görsel Sanatlar Dersinde Sanat Eserlerinin Öğretiminde İnteraktif Öğrenme Yönteminin Kullanımı” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Murat Aslan

(Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Başkan: Doç. Dr. Kerim Laçınbay

(Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Üye: Doç. Dr. Zeliha Kayahan

(Temel Sanat Eğitimi Ana Sanat Dalı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)

Tez Savunma Tarihi: 10/04/2025

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Şaban ÇETİN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın her aşamasında bana yol gösteren, değerli katkılarıyla bu sürecin başarılı bir şekilde tamamlanmasına yardımcı olan danışmanım Doç. Dr. Murat Aslan'a içten teşekkürlerimi sunarım. Çalışma boyunca bana destek olan tüm öğrencilere, bilgi ve deneyimleriyle her adımda bana rehberlik eden çalışma arkadaşlarıma, sabırları ve anlayışlarıyla bana güç veren babaannem Güler Aşır, annem Nursen Aşır'a ve babam Turgay Aşır'a teşekkürlerimi sunuyorum. Onların sürekli desteği, bu sürecin benim için daha anlamlı ve verimli olmasına büyük katkı sağlamıştır.

ORTAÖĞRETİM GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE SANAT ESERLERİNİN ÖĞRETİMİNDE İNTERAKTİF ÖĞRENME YÖNTEMİNİN KULLANIMI

(Yüksek Lisans Tezi)

Aygül Aşır

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Haziran 2025

ÖZ

Bu araştırmanın amacı; Orta Öğretim düzeyinde, Görsel Sanatlar derslerinde interaktif öğretim yöntem ve tekniklerinin, 9. Sınıf Görsel Sanatlar derslerinde kullanımının öğrenciler üzerindeki sanatsal gelişim süreçlerini anlayabilmek, değerlendirmek, aynı zamanda derse karşı tutumları ve motivasyonları üzerinde etkili olup olmadığını araştırmaktır. Araştırma 2023-2024 Eğitim-öğretim yılında Uşak Merkezdeki “Final Akademi Okulları” Fen ve Anadolu Lisesi’nde, 9. Sınıfta öğrenim gören 12 öğrenciyle sınırlandırılmıştır. Öğrencilerin grup çalışmalarındaki seçiminde yansız atama esas alınmıştır. Nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan eylem araştırması modeli ile yürütülen araştırmada gözlem notları, görüşme formları, araştırmacı ve öğrenci günlükleri, gözlem, yazılı ve görsel dokümanlar, ses ve fotoğraf dökümü kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde, nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz kullanılmıştır.

İnteraktif eğitim içeriğiyle yürütülen resim dersinde, öğrencilerin estetik düşünme, eleştirel bakış geliştirme, yaratıcı düşünme ve resim teknikleri konusunda yeterli düzeyde bilgi edindikleri; bu doğrultuda sanatsal üretim sürecini yorumlayabilme becerisi kazandıkları gözlemlenmiştir. Elde edilen bulgular, interaktif ders içeriğinin, öğrencilerin farklı kültürlere ait sanatçıların eserlerini analiz etme ve bu eserler üzerinden öğrenme süreçlerine olumlu katkı sağladığını ortaya koymaktadır. Öğrencilerin yaratıcı potansiyellerini özgürce ifade edebildikleri, çeşitli malzemeleri deneyimledikleri, geri dönüşüm malzemelerini tanıyarak üretimlerine dahil ettikleri belirlenmiştir.

İnteraktif eğitim yöntemlerinin, öğrencilerin derse olan ilgisini ve motivasyonunu önemli ölçüde artırdığı gözlemlenmiştir. Öğrencilerin öğrenme süreçlerindeki gelişimleri, motivasyonları ve derse olan tutumları daha net bir şekilde ortaya konulmuş ve bu bulgular, sanat eğitimi sürecinde interaktif yöntemlerin nasıl daha verimli hale getirilebileceği

konusunda önemli ipuçları sunmuştur. Özellikle, interaktif yöntemlerle birlikte kullanılan teknolojik araçların sanat müfredatıyla uyumlu olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerden alınan geri bildirimler ve ders sırasında gerçekleştirilen projeler doğrultusunda, interaktif öğrenme yöntemlerinin öğrencilerin ilgi ve motivasyon düzeylerine olumlu katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : İnteraktif eğitim, nitel araştırma, sanat eğitimi
Sayfa Sayısı : xiii + 110
Danışman : Doç. Dr. Murat Aslan

**INTRODUCING ARTISTS' PAINTINGS TO 9TH GRADE STUDENTS
WITH AN INTERACTIVE LEARNING METHOD
(M.S. Thesis)**

Aygül Aşır

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

June 2025

ABSTRACT

The aim of this study is to understand and evaluate the effects of using interactive teaching methods and techniques in high school Visual Arts classes, specifically in 9th grade, on students' artistic development processes, and to investigate whether these methods influence their attitudes and motivation toward the course.

The research was conducted during the 2023–2024 academic year at “Final Academy Schools” Science and Anatolian High School in the center of Uşak, with a study group limited to 12 ninth-grade students. In the selection of students for group work, random assignment was used. The research was carried out using the action research model, which is one of the qualitative research methods. Observation notes, interview forms, researcher and student diaries, written and visual documents, as well as audio and photographic recordings were utilized. Descriptive analysis, one of the qualitative data analysis methods, was used in the analysis of the data.

In the art class conducted with interactive educational content, it was observed that students developed sufficient knowledge in aesthetic thinking, critical perspective, creative thinking, and painting techniques. Accordingly, they gained the ability to interpret the artistic production process. The findings revealed that the interactive course content contributed positively to students' ability to analyze artworks from artists of different cultures and to learn through these works.

It was determined that students were able to express their creative potential freely, experiment with various materials, and incorporate recycled materials into their productions. Interactive teaching methods were found to significantly increase students' interest and motivation toward the course. The development of students in the learning process, their motivation, and their attitudes toward the course became more clearly observable, and these findings provided important insights into how interactive methods can be made more effective in art education. In particular, the technological tools used alongside interactive

methods were found to be compatible with the art curriculum. Based on the feedback from students and the projects carried out during the course, it was concluded that interactive learning methods had a positive impact on students' levels of interest and motivation.

Keywords : Interactive education, qualitative research, art education
Page Number : xiii + 110
Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Murat Aslan

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
Problem Durumu	2
Problem Cümlesi.....	5
Alt Problemler	5
Amaç.....	5
Araştırmanın Önemi.....	6
Sınırlılıklar.....	9
Sayıtlar.....	9
BÖLÜM II.....	10

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	10
BÖLÜM III	13
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	13
Sanat.....	13
Sanat Eğitimi	14
Eğitim ve Öğretim.....	18
Görsel Sanatlar Öğretimi ve Kullanılan Yöntemler.....	22
Ortaokul Müfredatı (Görsel Sanatlar Dersi)	31
İnteraktif Öğrenme	33
Kültürel Miras Öğrenme Alanı	37
BÖLÜM IV	40
YÖNTEM.....	40
Araştırma Modeli.....	40
Araştırma Deseni	41
Eylem Araştırmasının Süreci.....	42
Veri Toplama Araçları	42
BÖLÜM V	52
BULGULAR VE YORUM	52
Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular;	53
Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular;	57
Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular;	58
BÖLÜM VI	65
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	65
Sonuç	65
Öneriler.....	70

KAYNAKLAR	74
EKLER	80
Ek 1. II. Hafta Ders Planı Analiz Ressamların Sanat Çalışmalarının Örnekleri	81
Ek 2. Öğrenci Bilgi Formu	84
Ek 3. (Ön Görüşme) İçerik Soruları	86
Ek 4. Araştırmacı İçin Gözlem Formu	87
Ek 5. Aktif Öğrenme Yöntemlerinden Derste Kullanılan Kavram Haritası Örneği ..	88
Ek 6. Öğrenci Öz Değerlendirme Formu.....	89
Ek 7. Araştırmacı ve Öğrenci Günlük Örnekleri	90
Ek-8. Araştırmacı ve Öğrenci Günlük Örnekleri	91
Ek 9. Son Görüşme Soruları	93
Ek 10. I. Hafta Görüşme Soruları	94
Ek 11. II. Hafta Görüşme Soruları.....	95
Ek 12. III. Hafta Görüşme Soruları	96
Ek 13. IV. Hafta Görüşme Soruları	97
Ek 14. İnteraktif Öğrenme Yöntemlerinde Derste Kullanılan Bulmaca Örnekleri	98
Ek 15. İnteraktif Öğrenme Yöntemlerinden Derste Kullanılan Bulmaca Örnekleri..	99
Ek 16. İnteraktif Öğrenme Yöntemlerinden Derste Kullanılan Bilgi Yaprağı Örneği	100
Ek 17. İnteraktif Öğrenme Yöntemlerinden Derste Kullanılan Bilgi Yaprağı Örneği	101
Ek 18. Uygulama Süreç ve Ortamının Fotoğrafları	102
Ek 19. İnteraktif Öğrenme Anlatım Sonucu Ortaya Çıkan Öğrenci Çalışmaları.....	106
Ek 20. Etik Komisyon Katılım Listesi.....	109

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. <i>Uygulama süreci: Sanatçıların İnteraktif Öğrenme Yöntemiyle Öğretimi Konusunun Genel Ders Planı</i>	48
Tablo 2. <i>Uygulama Süreci: Sanatçıların İnteraktif Öğrenme Yöntemiyle Öğretimi Konusunun Genel Ders Planı 1. Hafta</i>	49
Tablo 3. <i>Uygulama Süreci: Sanatçıların İnteraktif Öğrenme Yöntemiyle Öğretimi Konusunun Genel Ders Planı 2. Hafta</i>	50
Tablo 4. <i>Uygulama Süreci: Sanatçıların İnteraktif Öğrenme Yöntemiyle Öğretimi Konusunun Genel Ders Planı 3. Hafta</i>	51
Tablo 5. <i>2.Hafta Öğrenci Görüşme Soruları</i>	107
Tablo 6. <i>3.Hafta Öğrenci Görüşme Soruları</i>	107
Tablo 7. <i>4.Hafta Öğrenci Görüşme Soruları</i>	108

ŞEKİLLER LİSTESİ

<i>Şekil 1.</i> Araştırmanın uygulama basamakları.....	52
<i>Şekil 2.</i> Mavi derinlikte renkler.....	54
<i>Şekil 3.</i> Kaplumbağa Terbiyecisi	55
<i>Şekil 4.</i> Mona Lisa nın kolajı	60
<i>Şekil 5.</i> Siyah-beyaz kontrast çalışması, Picasso	61
<i>Şekil 6.</i> Frida ile renkler	63

BÖLÜM I

GİRİŞ

21. yy' da eğitim, modern anlayışlardan da öte bireyin kendine has öğrenme yollarını bulma olanaklarının artması ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak bilgiye ulaşmadaki kolaylık ile eğitim bireyselleşmiş ve bireylere göre şekillenmeye başlamıştır. Bu sayede doğrunun tek olmadığı ve bireyin algı ve deneyimlerinin kendine has olması nedeniyle doğrunun bireyselleştiği görülmektedir (Banar ve Fırat, 2015, s.15).

Herhangi bir alanda yetiştirme ve geliştirme eğitiminin genel anlamlarından biridir. Sanatta eğitim ise sanatı uğraş alanı içerisine alan ve sanat yapıtıyla karşılaştığında onu değerlendirmek isteyen kişide imgeleme, çağrışım, anlam çıkarma, düşünme ve duygu gibi birtakım zihinsel süreçlerin eğitiminden oluşmaktadır (Balamir, 2010, s.20).

Sanat eğitimi 21.yy' da sadece belirli beceri ve bilgilerin kazandırılması demek değildir. Bireylerin farklı düşünce ve ürünler ortaya koyma yeteneklerinin geliştirilmesi ve kazanılan bu davranışların gereken zaman ve mekânda uygulanabilmesi önemlidir. Sanatta yaratıcılık kavramını bu davranış biçimi açıklar (Mercin ve Alakuş, 2011, s.13).

Sanat eğitimi, bireylerin yalnızca estetik duyarlılık kazanmalarını değil, aynı zamanda yaratıcı düşünme, problem çözme, empati kurma ve özgün biçimde kendini ifade etme becerilerini geliştirmelerini hedefleyen çok boyutlu bir öğrenme alanıdır. Bu bağlamda, interaktif öğrenme yöntemleri sanat eğitiminde giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Öğrencinin öğrenme sürecine aktif katılımını esas alan bu yöntemler, bireyin sanatsal üretim sürecine doğrudan dahil olmasını ve böylece soyut düşünceleri somutlaştırma becerisi kazanmasını sağlar. İnteraktif uygulamalar, öğrencinin yalnızca izleyici değil, aynı zamanda üretici ve yorumlayıcı bir özne olarak sürece katılmasına imkân tanır. Özellikle grup çalışmaları, disiplinlerarası projeler ve iş birlikli üretim süreçleri, öğrencilerin hem

sanatsal becerilerini hem de iletişim, sorumluluk alma ve birlikte çalışma gibi sosyal becerilerini geliştirmelerine katkıda bulunur. Bunun yanı sıra, sanatçıların eserlerini öğrencilere doğrudan sunmaları ve bu süreci etkileşimli hale getirmeleri, sanatın statik bir nesne değil, yaşayan ve dönüşebilen bir deneyim olduğunu ortaya koyar. Böyle bir yaklaşım, öğrencilerin yalnızca sanatsal teknikleri değil, aynı zamanda eleştirel düşünme, çoklu bakış açısı geliştirme ve kültürel okuryazarlık gibi çağdaş eğitim hedeflerine ulaşmalarını da destekler.

Problem Durumu

Sanat eğitimi, öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmeleri için önemli bir platform sunar. İnteraktif öğrenme yöntemleri, öğrencilerin kendi yaratıcılıklarını ifade etmelerine ve sanatsal düşünme becerilerini güçlendirmelerine olanak tanır. Bu süreçte, grup çalışmaları ve iş birlikli projeler gibi uygulamalar, öğrencilerin sosyal etkileşimlerini artırırken, aynı zamanda sanatsal becerilerini de geliştirmelerine yardımcı olur. Dolayısıyla, sanatçıların eserlerini interaktif yöntemlerle tanıtmak, öğrencilerin yaratıcılık ve eleştirel düşünme yeteneklerini destekleyecektir (Dikici, 2006).

Geleneksel öğretim yöntemlerinin genellikle pasif bir öğrenme süreci sunması, öğrencilerin sanat eserlerine karşı ilgilerini azaltmakta ve sanatı anlama becerilerini olumsuz etkilemektedir. (Aydede,209, sf.115).

İnteraktif öğrenme yöntemlerinin etkinliği, sanat eğitiminde önemli bir yere sahiptir. Bu yöntemler, öğrencilerin derslere aktif katılımını sağlarken, aynı zamanda öğrenilen bilgilerin kalıcılığını da artırmaktadır. Öğrenciler, sanatçıların resim çalışmalarını bu yöntemle daha derinlemesine inceleyebilir, eserlerin tarihi, kültürel ve sanatsal bağlamlarını anlayabilirler. Araştırmalar, aktif öğrenme stratejilerinin öğrencilerin bilişsel düzeyde başarılarını artırdığını göstermekte ve bu bağlamda, interaktif yöntemlerin sanat eğitimine entegre edilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır (Çelik, S., 2005, sf. 155).

Öğretmenlerin interaktif öğrenme yöntemlerini kullanma konusundaki yetersizlikleri, sanat eğitiminde dikkate alınması gereken bir diğer önemli sorundur. Öğretmenlerin bu yöntemler konusunda eğitim alması ve uygulama becerilerinin artırılması, öğrencilerin sanat derslerindeki deneyimlerini olumlu yönde etkileyecektir. Eğitim programlarında, öğretmenlere yönelik atölye çalışmaları ve seminerler düzenlenmesi, öğretmenlerin interaktif yöntemleri etkili bir şekilde kullanmalarını sağlayacaktır. Bu durum,

öğretmenlerin kendilerini geliştirmelerine ve sanat eğitiminde yenilikçi yaklaşımlar benimsemelerine yardımcı olacaktır (Özsoy& Mamur, 2019).

Aynı zamanda; öğretmenlerin de derste aktif olması gerektiği yadsınamaz, bir öğretmeni diğer insanlardan ayıran en önemli özellik, bir şeyi öğretirken kullanmış olduğu yöntem ve tekniklerdir. Bu görüşe göre yalnızca alan bilgisine sahip bir öğretmen, her zaman iyi bir öğretmen olarak kabul edilemez (Delal ve Kara, 2009).

Sanat eğitiminde genel amaçlar arasında toplumda entelektüel, ileri görüşlü ve liderlik vasıflarına sahip insanların yetişmesini sağlamak vardır. Bu sayede ülkelerin diğer ülkeler arasındaki gelişim ve değişim süreçleri daha net bir biçimde görülebilir. Bir toplumun sanata, sanat eğitime ve sanatçıya verdiği değer toplumlar arasındaki üst düzey kültürel farklılıklar ile ilişkilidir. Toplumlar sanata değer verdikçe gelişebilir. Atatürk'ün sanat hakkındaki düşünceleri de bu duruma en güzel örnektir. “Bir millet ki resim yapmaz, bir millet ki heykel yapmaz, bir millet ki fennin gerektirdiği şeyleri yapmaz; itiraf etmeli o milletin ilerleme yolunda yeri yoktur” (Çetin, 2002: s.207).

Freedman (2003, s.119) görsel kültür kavramının verilmesinde aşağıda belirtilen durumlara dikkat edilmesi gerektiğine değinmiştir:

- Sanatçının özgeçmişi, üslubu, malzemeyi kullanımı, sanat ürününün kültürel açıdan amacı, gelenek ile ilişkisi, tarih, kültür, politika, sosyo-ekonomik olaylar ve din gibi olguların sanatı etkileme biçimlerinin ortaya konması,
- Sanat izleyicilerinin edindikleri tecrübeler, bilgileri, beğenide gelenek ve kültür etkisi ile birlikte politika, eğitim, aile ve medya gibi unsurların etkilerinin belirlenmesi,
- Görsel kültürdeki çeşitli görüşler üzerindeki araştırmaların incelenmesi, kültürel temelli beğeni içeriği ve sanat ürünlerinin içeriklerinin değerlendirilmesi,
- Bir ürün ortaya koyabilmek için farklı teknik beceri ve materyallerden faydalanılması, tasarım ilke ve elemanlarının iyi kullanılabilmesi.

Bireyler görsel sanatlar dersi ile kendilerini ifade edebilirler. Sanat ile doyuma ulaşan birey yaratıcılık, sanatın değerlendirilmesi, yorumlanması, sanatın üretim süreci, işlevi gibi konuları da öğrenir. Böylece sanatsal bakış açısı kazanan birey estetik beğenisi gelişmiş, yaratıcı düşünce ve davranışları olan topluma yararlı bir birey olma özelliği taşır. Toplum yapısı sanatın bu yapıcı özellikleri ile daha fazla güç kazanır.

İnteraktif öğrenme yöntemlerinin etkinliği, sanat eğitiminde önemli bir yere sahiptir. Bu yöntemler, öğrencilerin derslere aktif katılımını sağlarken, aynı zamanda öğrenilen bilgilerin kalıcılığını da artırmaktadır. Öğrenciler, sanatçıların resim çalışmalarını bu yöntemle daha derinlemesine inceleyebilir, eserlerin tarihi, kültürel ve sanatsal bağlamlarını anlayabilirler. Araştırmalar, aktif öğrenme stratejilerinin öğrencilerin bilişsel düzeyde başarılarını artırdığını göstermekte ve bu bağlamda, interaktif yöntemlerin sanat eğitimine entegre edilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır (Çelik, S., 2005).

Korde (2017); Aktif öğrenme ortamının süreci daha kaliteli ve verimli hâle getirdiğini, öğrenmeyi kalıcı kıldığını vurgulamaktadır. Özellikle sanat eğitiminde, öğrencinin aktif rol üstlendiği ve dijital ortamda sunulan imkânlarla desteklenen bir öğrenme sürecinin, konuların daha anlamlı hâle gelmesine katkı sağladığı belirtilmektedir. Geleneksel eğitim yöntemlerinde öğretmen merkezli bilgi aktarımı ön planda olurken, günümüz eğitim anlayışı öğrenciyi merkeze alarak, bilgiyi keşfetmesini ve yorumlamasını teşvik eden bir yaklaşıma yönelmektedir. Müfredatın interaktif yöntemlerle uyumlu hâle getirilmesi ve eğitim içeriğinin etkin şekilde kullanılması büyük önem taşımaktadır. Eğitim ortamlarında teknolojinin ve çağdaş öğretim yöntemlerinin etkin kullanımı, öğrencilerin görsel okuryazarlık becerilerini geliştirmelerine, sanat eserlerini daha bilinçli bir şekilde yorumlamalarına ve yaratıcı süreçlere aktif olarak katılmalarına olanak tanıyacaktır. Tüm bu unsurlar bir araya geldiğinde, öğrencilerin sanat eğitimi deneyimi zenginleşecek, sanata olan duyarlılıkları ve ilgileri artacak, böylece sanatla daha güçlü bir bağ kurmaları sağlanacaktır.

Öğretmenlerin interaktif öğrenme yöntemlerini kullanma konusundaki yetersizlikleri, sanat eğitiminde dikkate alınması gereken bir diğer önemli sorundur. Öğretmenlerin bu yöntemler konusunda eğitim alması ve uygulama becerilerinin artırılması, öğrencilerin sanat derslerindeki deneyimlerini olumlu yönde etkileyecektir. Eğitim programlarında, öğretmenlere yönelik atölye çalışmaları ve seminerler düzenlenmesi, öğretmenlerin interaktif yöntemleri etkili bir şekilde kullanmalarını sağlayacaktır. Bu durum, öğretmenlerin kendilerini geliştirmelerine ve sanat eğitiminde yenilikçi yaklaşımlar benimsemelerine yardımcı olacaktır (Özsoy & Mamur, 2019). Bu açıdan interaktif öğrenme yöntemleriyle bir ders içeriğini anlatmak önemlidir.

Problem Cümlesi

Ortaöğretim Görsel Sanatlar dersinde sanat eserlerinin öğretiminde interaktif öğrenme yönteminin kullanımının etkisi nedir?

Alt Problemler

1. Görsel sanatlar derslerinde interaktif öğrenme yöntemlerinin kullanımının öğrencilerin ilgi düzeyine ve motivasyonuna katkısı var mıdır?
2. Görsel Sanatlar Dersinde interaktif öğrenme yöntemlerinde kullanılan teknolojik araçların, platformların ve bu araçlarla olan etkileşiminin sanat müfredatına uygun mudur? Materyal kullanımına ve öğrenme süreçlerine katkısı var mıdır?
3. Görsel Sanatlar Derslerinde İnteraktif Öğrenme yöntemlerinin kullanımının öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine katkısı var mıdır?

Amaç

Bu araştırmanın temel amacı, 9. sınıf öğrencilerine sanatçıların resim çalışmalarını interaktif öğrenme yöntemleriyle tanıtmanın sanatsal gelişimleri üzerindeki etkilerini incelemektir. Sanat eğitiminin, öğrencilerin sanatsal düşünme becerilerini geliştirmede, yaratıcılıklarını artırmada ve sanata olan ilgilerini pekiştirmede oynadığı kritik rol göz önünde bulundurulduğunda, bu süreçte interaktif öğrenme yöntemlerinin etkisinin belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Geleneksel öğretim yöntemlerinin sınırlarını aşmayı hedefleyen interaktif yaklaşımlar, öğrencilerin yalnızca bilgi edinmelerini değil, aynı zamanda sürece aktif katılım göstermelerini amaçlamaktadır. Bu bağlamda, interaktif öğrenme yöntemlerinin sanat eğitime kazandırdığı değerlerin ortaya konulması ve bu yöntemlerin etkinliğinin bilimsel olarak incelenmesi gereklidir. Araştırmanın bir diğer önemli amacı, sanat eğitiminde eleştirel düşünme becerilerinin gelişimini incelemektir. Bu doğrultuda, interaktif öğrenme yöntemlerinin öğrencilerin sanat eserlerini analiz etme ve değerlendirme yetenekleri üzerindeki etkileri değerlendirilecektir. Böylece, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerinin güçlendirilmesine yönelik somut öneriler sunulması hedeflenmektedir. Araştırma sürecinde, öğrencilerin yalnızca sanat eserlerine bakmakla kalmayıp, aynı zamanda bu eserleri yorumlayabildikleri, analiz edebildikleri ve kendi bakış açılarını geliştirme fırsatı bulabildikleri zengin öğrenme ortamlarının tasarlanması büyük

önem taşımaktadır. Elde edilecek verilerin, sanat eğitimi alanında daha etkili ve katılımcı öğretim stratejilerinin geliştirilmesine katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Bu araştırma kapsamında, öğrencilerin sanat eserlerini analiz etme, yorumlama ve kendi yaratıcılıklarını özgün biçimlerde ifade etme becerilerini geliştirmeleri istenmektedir. Bunun yanı sıra, sanat tarihine dair bilgilerini pekiştirmeleri, farklı sanat akımlarını tanımaları ve kültürel çeşitliliğe yönelik farkındalık kazanmaları amacıyla çeşitli interaktif etkinlikler ve proje tabanlı çalışmalar uygulanacaktır. Bu sayede öğrenciler, sanatçıların tekniklerini ve ifade biçimlerini daha derinlemesine anlayarak kendi sanatsal kimliklerini oluşturma ve geliştirme fırsatı bulacaklardır.

Araştırma aynı zamanda, öğrencilerin sanat derslerine yönelik motivasyonlarını ve ilgi düzeylerini incelemeyi amaçlamaktadır. İnteraktif öğrenme yöntemlerinin, öğrencilerin sanat derslerine olan ilgilerini artırma ve derse aktif katılım sağlama üzerindeki etkileri değerlendirilecektir. Sanat eğitimi, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirebilecekleri önemli bir alan olduğundan, derslerin öğretim tarzının öğrencilerin sanat eserlerine bakış açılarını ve katılımlarını nasıl şekillendirdiği de araştırmanın temel odak noktalarından biridir. Bu doğrultuda, sanat derslerinin öğrencilerin estetik değerlerini, yaratıcı düşünme yetilerini ve sanata yönelik bakış açılarını nasıl dönüştürdüğü incelenmiştir.

Teknolojik araçlar, sanat eğitiminde öğrencilere yeni ifade biçimlerini keşfetme ve yaratıcı süreçlerde daha fazla özgürlük kazanma imkânı sunmaktadır. Bu bağlamda, öğrencilerin teknolojiyle etkileşim düzeyleri, öğrenme süreçlerine olan katkıları ve teknolojinin sanat eğitimine sağladığı değerler ele alınacaktır. Yapılacak analiz, sanat eğitiminin geleceğini şekillendirmeye katkı sağlarken, teknolojinin bu süreçteki rolünü daha iyi kavramamıza olanak tanıyacaktır.

Araştırmanın Önemi

Sanat eğitiminin yalnızca teknik bilgi aktarımıyla sınırlı kalması, öğrencilerin yaratıcılıklarını ve sanatsal bakış açılarını geliştirmelerini engelleyebilir. Sanat eğitiminde interaktif öğrenme yöntemlerinin kullanımı, günümüz eğitim anlayışındaki dönüşümden kaynaklanmaktadır. Günümüzde öğrenciler, artık pasif bilgi alıcıları olmaktan çıkıp, öğrenme sürecine aktif olarak katılım sağlamaktadır. Bu bağlamda, interaktif öğrenme yöntemleri, öğrenci katılımını artıran, bilişsel ve duyuşsal becerileri geliştiren ve öğrenmeyi

daha anlamlı ve kalıcı hale getiren yenilikçi yaklaşımlar arasında yer almaktadır. Bu yöntemler, öğrencilerin yalnızca bilgiyi ezberlemek yerine, onu deneyimleyerek anlamalarına, sorgulamalarına ve yaratıcı çözümler üretmelerine olanak tanır. Sanat eğitimi, bireylerin estetik algılarını ve sanatsal yaratıcılıklarını geliştirmeye yönelik bir disiplin olduğu için, interaktif öğrenme yöntemleri bu alanda kritik bir rol oynamaktadır.

Sanat eğitiminde interaktif öğrenme yöntemlerinin kullanımı, öğrencilerin sanat eserlerini yalnızca teorik bilgilerle değil, aynı zamanda deneyimleyerek ve eleştirel bir bakış açısıyla incelemelerini sağlamaktadır. Örneğin, müze ziyaretleri, dijital sanat platformları, grup projeleri, atölye çalışmaları ve sanal gerçeklik uygulamaları gibi yöntemler, öğrencilerin sanat eserlerini daha derinlemesine ve kapsamlı bir şekilde anlamalarına yardımcı olmaktadır. Bu tür uygulamalar, öğrencilere sanat tarihini ve farklı akımları daha yakından tanıma fırsatı sunarken, aynı zamanda kendi sanatsal üretim süreçlerini geliştirmelerine katkıda bulunur. Ayrıca, iş birliğine dayalı öğrenme ortamları sayesinde öğrenciler, sanat eleştirisi yapma becerisi kazanarak hem kendi eserlerini hem de başkalarının çalışmalarını daha bilinçli bir şekilde değerlendirebilirler. Sonuç olarak, sanat eğitiminde interaktif öğrenme yöntemlerinin kullanılması, öğrencilerin hem akademik hem de sanatsal gelişimlerine önemli katkılar sunmakta, onları daha bilinçli, yaratıcı ve estetik duyarlılığı yüksek bireyler olarak yetiştirmeye yardımcı olmaktadır.

Öğrencilerin sürece aktif olarak katılım sağlaması ve dijital ortamda sunulan imkanlarla ders içeriklerini daha anlamlı hale getirmesi, sanat eğitimi sisteminin etkinliğini önemli ölçüde artırmaktadır. Bu bağlamda araştırma, ortaöğretim düzeyindeki öğrencilerin sanatçıların eserleri üzerine teknik ve teorik beceriler kazanmalarına katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Ayrıca, öğrencilerin ders sırasında özgürce kullanabilecekleri alanlar ve materyaller, onların özgüven kazanmalarına, sanatsal becerilerini geliştirmelerine ve yaratıcı düşünme kapasitelerini genişletmelerine yardımcı olacaktır. Bu süreçte, kültürel mirasın aktarımı, sanat eserlerinin analiz edilmesi ve yorumlanması gibi konular üzerine çalışan araştırmacılara da önemli katkılar sunulması hedeflenmektedir.

Sanat eğitiminin temel dinamiklerini anlamak ve geliştirmek, bu araştırmanın sunduğu en önemli katkılardan biridir. Günümüzde sanat eğitimi, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmelerine, estetik duyarlılık kazanmalarına ve kültürel farkındalık oluşturmalarına önemli ölçüde katkı sağlamaktadır. İnteraktif öğrenme yöntemleri, öğrencilerin sanat eserleriyle olan etkileşimlerini artırarak bu süreci daha etkili hale getirmektedir. Bu bağlamda, araştırma interaktif öğrenme yöntemlerinin sanat eğitimine

olan etkilerini detaylı bir şekilde inceleyerek, sanat derslerinin daha verimli uygulanabilmesi için değerli bilgiler sunmayı amaçlamaktadır. Eğitim-öğretim süreçlerinde interaktif öğrenme yaklaşımlarının öğrencilerin öğrenme süreçlerine olan katkısını değerlendirmek, bu yöntemlerin pedagojik açıdan uygun bir öğrenme aracı olup olmadığını belirlemek de araştırmanın temel hedeflerinden biridir. Etkileşim temelli öğrenme materyallerinin eğitim süreçlerine dahil edilmesi, öğrencilerin bilgi, beceri ve tutumlarının gelişmesine katkı sağlayarak onların sanatsal yaratıcılıklarını artırabilir.

Sanat öğretmenlerinin interaktif öğrenme yöntemlerini etkili bir şekilde kullanabilmeleri, öğrencilerin sanat derslerindeki başarısını artırmak, sanata olan ilgilerini güçlendirmek ve onları daha özgün, bağımsız düşünebilen bireyler haline getirmek açısından büyük önem taşımaktadır. Araştırma öğrencilerin sanat derslerine olan motivasyonlarını ve ilgilerini artırmaya yönelik çeşitli öneriler sunmaktadır. Sanat eğitimi genellikle soyut kavramlara dayalı bir süreçtir; bu nedenle öğrencilerin ilgisini çekmek ve onları aktif katılıma teşvik etmek büyük önem taşır. İnteraktif öğrenme yöntemleri, öğrencilerin derse katılımını artırarak, sanata yönelik tutumlarını olumlu yönde etkileyebilir. Araştırmanın bulguları, sanat eğitiminin daha katılımcı, yenilikçi ve etkileşim odaklı bir yapıya kavuşmasını sağlamak için önemli ipuçları sunmaktadır.

Günümüzde teknoloji, eğitim süreçlerini köklü bir şekilde dönüştürmekte; öğrenmeyi daha erişilebilir, etkileşimli ve etkili hale getirmektedir. Bu araştırma, interaktif öğrenme yöntemlerinin hangi teknolojik araçlarla desteklendiğini ve bu araçların öğrencilerin öğrenme deneyimlerine olan etkisini değerlendirerek, sanat eğitiminde teknoloji entegrasyonunun önemini vurgulamaktadır. Dijital sanat platformları, sanal gerçeklik uygulamaları ve artırılmış gerçeklik destekli sanat deneyimleri gibi yeni nesil teknolojilerin sanat eğitiminde nasıl daha etkili kullanılabileceği konusunda da önemli bulgular sunulmaktadır. Araştırmanın temel amacı, sanat eğitimi yoluyla eleştirel düşünme becerilerinin nasıl geliştirilebileceğini ortaya koymaktır. Eleştirel düşünme, öğrencilerin sanat eserlerini analiz etme ve değerlendirme yeteneklerini güçlendirmenin yanı sıra, onların genel akademik başarılarına da katkı sağlamaktadır.

Elde edilen bulgular, sanat eğitime yönelik eleştirel düşünme stratejilerinin geliştirilmesi ve uygulanması açısından yol gösterici nitelikte olacaktır. Böylece, sanat eğitiminde daha derinlemesine, anlamlı ve kalıcı bir öğrenme süreci desteklenmiş olacaktır. Bu doğrultuda, sanat eğitiminin daha kapsamlı, disiplinler arası bir yapıya kavuşturulması ve çağın

gereksinimlerine uygun şekilde yeniden yapılandırılması gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. 2023- 2024 Uşak Final Akademi Okulları Fen ve Anadolu Lisesi ile;
2. 15-16 yaş grubu, 12 kişiden oluşan öğrenciler ile,
3. Seçilen 12 öğrencinin çalışmaları ile,
4. Kullanılan açık uçlu görüşme soruları ile,
5. Ulaşılabilen yerli ve yabancı kaynaklar ile sınırlıdır.

Sayıtlar

1. 9.sınıf (Ortaöğretim) Görsel Sanatlar dersinde sanat eserlerinin öğretiminde İnteraktif öğrenme yönteminin kullanımını araştırmak amacıyla belirlenen öğrencilerin eşit düzeyde olduğu varsayılmıştır.
2. Araştırma süresince yapılan görüşmelerde öğrencilerin doğru ve samimi cevaplar verdiği varsayılmıştır.
3. Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının istenilen bilgiyi elde etmede geçerli ve güvenilir olduğu varsayılmıştır.

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Gamze Çiğdem' in araştırmasında (2023) Yaşadığımız çağda teknoloji ve teknolojik yenilikler her alanda insanoğluna büyük kolaylıklar getirmekte ve kullanımı hızla artmaktadır. Yaşanan gelişmelerden etkilenen birçok alan arasında eğitim ve eğitim teknolojileri de yer almaktadır. Bugün hemen hemen her eğitim kurumunda gördüğümüz akıllı tahtalar, projeksiyon cihazları ve bilgisayar laboratuvarları ülkemizde eğitim öğretim faaliyetlerinde kullanılan teknolojik materyallerden bazılarıdır. Teknolojiyi eğitime entegre ederek öğrenme sürecini daha kısa ve zevkli hale getirmek, eğitime yeni bir boyut kazandırmak mümkündür. Her bireyin öğrenme ve eğitim süreci farklılık gösterebilir. Ancak seçilecek materyallerin güncel olması, öğrencilerin seviyelerine göre olması ve konuya uygunluğu önemlidir. Tüm bunlar göz önünde bulundurularak öğrencileri belirlenen hedeflere en etkili şekilde ulaştıracak yeni ve teknolojiyle uyumlu eğitim öğretim stratejileri geliştirilmelidir. Teknoloji kullanımı 21.yüzyıl günümüz toplumlarında günlük hayatta birçok alanda ve birçok bilim dalında artmıştır. Bu araştırmanın amacı eğitim teknolojileri ile ilgili yayımlanan akademik makalelerin eğilimlerinin belirlenmesidir. Eğitim teknolojileri ile ilgili makalelerin incelenmesi, bu alanda yapılan akademik yayınların genel özelliklerinin, sorunlarının ortaya konulması ve ileride yapılacak çalışmalar için öneriler getirilmesi açısından önemlidir.

Can Bilgin' in araştırmasında (2015); Görsel sanatlar eğitimi genel eğitim içerisinde değerlendirildiğinde yalnızca zamanın hoş ve güzel geçirilmesini sağlayan bir ders olarak algılanmamalıdır. Sanat eğitimi evreni daha iyi anlayabilen, algılayabilen insanların yetiştirilmesi için gereken kimya, fizik, matematik gibi dersler arasındadır. Bu çerçevede okul programlarında görsel sanatlar eğitiminin vazgeçilmez olduğu ve toplumun genel

düzeyinin yükseltilmesinde yararlanılan bir ders olduğu sonucuna ulaşılabilir olduğunu söylemiştir.

Ersoy' un araştırmasında (2021); Araştırmanın çalışma grubu ölçüt örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Ölçütler, makalelerin son üç yıl içinde tamamlanmış, Dergipark veri tabanından erişilebiliyor, dilinin Türkçe ve özgün makale olmasıdır. Bu nedenle araştırma kapsamında 2018-2020 yılları arasında yayınlanan 126 makale çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Bu çalışmada veriler doküman incelemesiyle elde edilmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizinde ise betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre incelenen makalelerde konu olarak teknoloji ile öğretmen ve öğrenci ilişkisi ön plana çıkmış, çoğunlukla nitel araştırma yöntemi, durum çalışması, kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ve içerik analizi kullanılmıştır. İlgili makaleler çoğunlukla iki yazarlı olup sayıları yıllara göre giderek artmıştır.

Zülfiye Babazade' nin makale araştırmasında (2024) ; Aktif öğrenme yöntemleri, çeşitli teknolojileri ve etkileşimli araçları kullanarak öğrenme sürecini daha olumlu, eğlenceli ve bağımsız hale getiren öğrenme yöntemlerini ifade eder. Bu yöntemler, öğrencilerin aktif katılımını, kendi öğrenme hedeflerini özel olarak belirlemelerini ve öğrenme materyalini daha etkili bir şekilde öğrenmelerini sağlar. Makalede, aktif öğrenme yöntemlerinin modern eğitim sisteminde uygulanması, yararları, gelişim kapsamı, aktif (etkileşimli) öğrenme yöntemlerinin öğrencilerin gelişiminde ve oluşumunda özel rolü ve önemi gibi konular tartışılmaktadır. Eğitim sisteminin geliştirilmesi de dahil olmak üzere eğitimin her yönündeki oluşum sürecinin temellerinin okulda atıldığı, eğitimin sonraki aşamalarında bu durumun daha da iyileştirilip geliştirildiği bilinmektedir. Aktif öğrenme yöntemleri bu gelişimin önemli bir parçasıdır. Modern öğretim süreci, öğrencinin kişiliğini oluşturmaya ve bir vatandaş olarak toplumun değerini bilmesine yardımcı olur. Bu açıdan bakıldığında, çağımızda yetişen neslin eğitiminde aktif öğrenme yöntemlerinin avantajlarının oldukça büyük olduğu görülebilir. Aktif öğrenme yöntemleri, öğrencilerin öğrenme sürecinin merkezine yerleşmesini sağlar. Bu da öğrencilerin kendi ilgi alanlarına göre öğrenme fırsatı bulmalarına ve kendilerini daha iyi tanımalarına olanak tanır. Grup çalışmaları gibi aktif öğrenme yöntemleri, öğrencilere işbirliği yapma ve etkili iletişim kurma becerilerini geliştirme fırsatı sunar. Bu da toplum içinde aktif ve işbirlikçi bir şekilde yer almalarına katkı sağlar. Aktif öğrenme yöntemleri, öğrencilere farklı bakış açılarını anlama ve değerlendirme fırsatı sunar. Bu da empati yeteneklerini artırır ve kültürel farkındalık gelişimine katkıda bulunduğunu bizlere aktarmıştır.

S. Akkurt' un Neden sanat eğitimi? (2018) isimli makalesinde; Görsel sanatlar eğitiminin bireylerin gelişimine olan katkısından söz edilmekte ve Görsel Sanatlar dersinin psikomotor, bilişsel ve duyuşsal alanda gerçekleştirilecek kazanımlara olan katkısı ve önemi vurgulanmaktadır. Bu açıdan çok yönlü bir ders içeriğinin kazanımlardaki önemini araştırmada kullanmadaki önemi anlaşılmaktadır. Bu bilgilerin yanında araştırmada farklı kültüre ait seçilen ressamların eserlerinin öğrenimi, çözümlenmesi, yorumlanması ve ait olduğu kültürü daha iyi anlayabilmeleri sağlanmaya çalışılmıştır.

Hatice Kübra Özalp' in Sanat Eğitimi alan öğrencilerin imge çözümleme ve yorumlamada Görsel Kültür Algılarının Belirlenmesi (2018) isimli makalesinde; “Çağın getirdiği toplumsal, siyasal ekonomik olaylar, görsel kurgularla topluma yansıtmakta ya da toplumun niteliklerini temsil eden bir anlatım haline gelmektedir. Sadece dil ve anlatım olarak ifade edilmeyen düşünceler imge yolu ile de açığa çıkmaktadır.” diyerek görsellik içeren çoğu imgenin ait olduğu kültürü yansıttığını aktarmıştır. Ayrıca da özellikle sanat eğitiminde görsel kültür imgelerinin yoğun bulunduğu ve tüm görsel verileri anında her yere ulaştıran bir teknoloji ile sarılı olduğumuz çevrede eğitimin gücünün göz ardı edilemeyeceğini aktarmıştır. (Anderson, 2004, s.7) diyerek Görsel sanatlar dersi açısından da eğitimde farklı alanları bir arada algılamayı sağlayan bir unsur olabileceğini aktarmıştır.

Eğitim içeriklerinin interaktif ortamda anlatılmasının önemini Nermin Yay Korde, Ümran Bulut' un “Aktif Öğrenme Yöntemleri ile 20.yy Sanat Akımlarının Öğretimi” (2017) isimli araştırmasında aktif öğrenme yöntemlerinin sanat eğitimi sürecini nasıl daha verimli ve kaliteli hale getirdiğini ortaya koyarak, öğrenmenin kalıcılığını artırdığını vurgulamaktadır.

BÖLÜM III

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Sanat

Sanat, tarih boyunca birçok tanım altında kalmış, ancak kesin bir tanıma ulaşamamıştır. Her tarihi dönemde sanatçılar ve düşünürler bu konu üzerinde tartışarak sanatın gizemini korumuşlardır. "Sanat nedir?" veya "Neye sanat diyoruz?" gibi sorular sürekli olarak gündeme gelmiştir. Farklı kültürler ve toplumlar, temel olarak birbirlerine benzeseler de kültürel çeşitlilikle etkileşim içinde bulunurlar. Bu durum, sanatın kültürden kültüre değişim gösterdiğini ve çevresel etmenlerle bağımsız olamayacağını ortaya koyar. Dolayısıyla, sanatın geçmişten günümüze net bir tanımının olmaması bu bağlamda anlaşılabilir. Ancak, insanların ortaklaşa vardığı bazı belirli tanımların da var olduğu söylenebilir.

Sanat, yalnızca heykel, resim, senfoni demek değildir. Sanat hayatı anlayan zekanın, onu en ilgi çekiçi, en güzel biçimlere sokması demektir. O halde zekanın oluşma ve gelişme döneminde ya da dönemlerinde yaygın bir eğitimle alıcı yetiştirebilen çevre ve kültürel ortam, sadece bireyin ve toplumun gelişmesini, bir anlamda da çağdaşlaşmasını değil, aynı zamanda kendini (kültürü) diri tutar, geliştirir ve yüceltir. Böylece istenen, istenmesi gereken sürekli etkileşimde sağlanmış olur. (M.Erinç, 1988, sf. 177).

"Sanat" terimi Arapça'da "amel" yani "iş yapmak" anlamına gelen "sun" kökünden türemiştir. Bu kök, bir eseri ortaya koymak ve zihinde tasarlanan formu maddede hayata geçirmek anlamını taşır. Ayrıca, "sun" kelimesi, güzellik ve hayranlık uyandıran bir kudret eseri anlamında kullanılırken, akıl ve zekânın ürünleri için "sanat" terimi tercih edilmektedir (Yolcu, 2009).

Tolstoy’a göre sanat, özünde sanatçı denen kişinin, belirli göstergeler aracılığıyla, yaşamış olduğu duyguları bilinçli olarak başkalarına aktarmasıdır. Başkaları da bu duygulardan etkilenir ve bunları yaşantılar. Ünlü sanat tarihçisi Herbert Read’e göre sanatın en basit ve kullanılan tanımı, hoş giden biçimler yaratma çabasıdır. Bu biçimler bizim güzellik duygumuzu okşar ve güzellik duygumuzu okşayan da duygularımız arasındaki biçim bağlantılarının birliği ve ahengidir. Yine Read “sanat” sözcüğünün daha çok “plastik” veya “görsel” sanatlara bağlandığını, ancak edebiyat ve musiki sanatlarını da içine alan tüm sanatları kapsayan geniş bir tanım olarak ele alınması gerektiğini savunur (Read, 1960: 21 22).

Geçmiş anlamak, tarih boyunca yaşananları bilmekle mümkündür; zira tarih, yazılı belgelerle geçmiş hakkında bilgi sunmaktadır. İnsanların duygu ve düşüncelerini ifade edebildikleri yazılı eserlerin yanı sıra en önemli araçlardan biri de sanattır. Yazının icadından önceki dönemlerde, sanat eserleri sayesinde geçmiş hakkında bilgi edinilmektedir. Sanat, dil sınırlarını aşarak herkesin anlayabileceği bir ifade biçimi sunar ve bu nedenle tarih boyunca önemli bir iletişim aracı olmuştur (Aytaç, 1981). Sanat genellikle güzellikle eş anlamlı tutulduğunda, “renkler ve zevkler tartışılmaz” ifadesi ortaya çıkar. Bu da “sanat nedir?” sorusunun en karmaşık ve önemli sorunlarından birini temsil eder (Erinç, 1995).

Sanat bir anlatım aracıdır; dil ifade için nasıl mürekkep, kağıt, baskı makinası vb. kullanıyorsa sanat da kendi malzemesiyle birçok mesajlar taşır. Başlıca sanat faaliyetlerinin hepsi de bize birşeyler anlatmaya çabalar. Evrensel olan şeyler, insan veya sanatın kendisi hakkında başka şeyler anlatır. Sanat aynı zamanda bir bilgi tarzıdır ve sanat dünyası, bilim ya da felsefe dünyasındaki bilgiler kadar değerli, insana yararlı bilgilerdir. Onu, öteki bilgi tarzlarıyla paralel tuttuğumuzda durum budur, fakat insanın çevresini anlamasında bu bilginin insanlık tarihinde tuttuğu yer ötekilere göre bambaşkadır (Read, 1981: 8).

Sanat Eğitimi

Görsel sanatlar, çağdaş toplumların temel taşları olan insanların niteliklerini ve insani değerlerini geliştirmek, bireysel ve toplumsal duyarlıklarını artırmak için sanat alanında ortaya koydukları eğitim-öğretim etkinliklerinin genel tanımıdır. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı, görsel sanatlar eğitiminin toplumsal ve bireysel duyarlık eğitimi olduğunun bilinci içinde hazırlanırken; programda sanat eğitiminin sosyal, kültürel, eğitsel

önemini kavratmak; sosyalleşmede paylaşımcı ve katılımcı kişilik oluşturmak, nitelikli bakış açısı ve eleştirel düşünceyi geliştirmede sanatın işlevinden yararlanarak çağdaş bir eğitim programı meydana getirmek amaç edinilmiştir. (MEB., 2006).

Sanat eğitimi, bireye çağdaş yaşama ve özgür düşünme olanağı kazandırır. Toplum için birbirini anlayan, eleştiren ve saygı duyan insanların yetiştirilmesine imkân sağlar. Sanat, yaşama özgün biçimler verir. Kültürlerin anlaşılmasının önemini, kendi kültürümüze sahip çıkma, onu yaşatma ve gelecek kuşaklara aktarmada etkin bir rol üstlenir. Bu açıdan, görsel sanatlar eğitimi, eğitimin her basamağında herkes için gereklidir. Çünkü nitelikli bir sanat eğitimi çağdaş dünyada var olma şartlarından biridir. Sanatın ve sanat eğitiminin gerekliliği sonucunda, bugüne kadar 1948, 1968 İlkokul, 1951, 1962, 1971 Ortaokul ve 1992 İlköğretim Programları geliştirilmiştir. Günümüz koşullarında ise yeniden yapılandırılan eğitim sistemimizin öğretim programları kapsamında, Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın oluşturulmasına ihtiyaç duyulmuştur. Görsel Sanatlar dersi içerik olarak; görsel sanat kültürü, müze bilinci ve görsel sanatlarda biçimlendirme olmak üzere üç öğrenme alanında eğitim ve öğretim yapmayı hedeflemektedir. Böylece görsel sanatların diğer dallarıyla da ilgilenen ve öğrenciyi yönlendirebilecek esnekliğe sahip bir program yapılandırılması amaçlanmıştır. Bu programla sanattan zevk alan, sanatı içselleştiren, bilinçli, estetik zevke sahip ve eleştiri yapabilen nesiller yetiştirilmesi hedeflenmektedir. (MEB.,2006).

Görsel Sanatlar Dersi Programı, öğrencilerin bulundukları yaş düzeyinden başlayarak bütün yaşamları boyunca temel bir kazanım olarak kendilerini ifade etme yollarını keşfetmeleri ve bunları kullanarak duygusal, bilişsel, kültürel ve toplumsal yönlerden donanımlı hâle gelmeleri; sağlıklı, dengeli kimlik oluşturmaları ve nitelikli alışkanlıklar edinmeleri için hazırlanmıştır. (MEB.,2006).

Sanat eğitimi, yaratıcılık eğitiminin ön planda tutulduğu, ıraksak düşünmenin geliştirildiği, her öğrencinin kişisel gelişimi ve eğilimleri paralelinde yönlendirilmeye çalışıldığı en güvenilir ortamlardan biridir. Temel amaçları, çocuğu/genci, görmeye, aramaya, sormaya, deneme yapmaya, sonuçlandırmaya yönelik olan sanat eğitimi, eğitimin her kademesinde kesintiye uğramadan devam etmelidir. (Buyurgan, 2020, sf.1)

Kendini sanatsal yollarla ifade edebilen, içinde yaşadığı kültürü önce tanıyan, öğrenen, koruyan ve gelecek nesillere taşıma sorumluluğunu üstlenen, dünya kültür mirasına saygılı, yaratıcı ve yapıcı bireyler yetiştirilmesi hedeflenir. Sanat eğitiminin bu amaçlarını

gerçekleştirebilmesi için eğitimin her kademesinde, kesintiye uğramadan, seviyeye uygun programlarla yerini alması önemlidir. Özellikle teknolojinin hızla ilerlediği, makineleşmenin bazı sorunları da beraberinde getirdiği günümüzde çocuğa/gence kendini farklı sanatsal yollarla ifade edebilme ortamları hazırlamak mutlu ve üretken nesillerin oluşması için de gereklidir. (Buyurgan, 2020, sf.1)

Sanat eğitimi, bugün bir zevk ve duygu eğitimi olmanın ve güzel biçimler yaratmayı amaçlamanın yanısıra daha çok yeni, özgür, atak, çağdaş düşünceler öğretmeyi öngören bir yaratıcı zihinsel etkinlikler süreci olarak görülmektedir. Bugün sanat eğitimi bilimsel ve ussal temellere oturtulmaktadır. Amaç kendine güvenli, bağımsız ve yeteneklerini sonuna dek kullanabilen, kendini yalnız bugüne değil, yarına da hazırlayabilen, kendisiyle birlikte çevresini de yönlendirebilen, çevreye, topluma saygı ve sorumluluk duyan, coşkulu fakat dengeli, akıllı ve duyarlı insanlar kazandırmaktır. (M.Erinç, 1988, sf. 178).

Sanat eğitimi, ilköğretim düzeyinde görsel sanatlar dersi kapsamında öğrencilere verilmektedir. Verilecek olan sanat eğitiminin ders saati, ders sayısı ya da içeriğinden ziyade niteliği önem arz etmektedir. Sanat eğitimi, çocukların duyu yoluyla ortaya koydukları bir hayal dünyasına girişimlerinin başlangıcı niteliğinde olmalıdır (Reid, 1983)

İnsanlar, mükemmel olmak için çeşitli unsurlara ihtiyaç duyar. Bir milletin sanat üretiminde yetersiz kalması, o milletin ilerleme yolunda yer almadığını gösterir. Atatürk'ün bu sözleri, sanat ve sanat eğitiminin önemini vurgulamaktadır (Etika, 2001, s. 55).

Görsel Sanatlar dersi, sanat ve kültürden beslenen geniş bir altyapıya sahiptir. Bu nedenle, dersin içeriği sadece sanatın düşünsel temellerini ve kavramlarını ele almakla kalmaz, aynı zamanda bilginin yorumlanmasını da sağlayarak öğrencilere önemli bir katkı sunar (Aykut, 2012).

Sanat eğitimi, insanların iyi ve kötü, güzel ve çirkin arasında ayrım yapabilme yeteneğini geliştirmelerine olanak tanıyan bir alan olarak her dönemde ilgi görmüştür. Farklı eğilimlerin ve deneyimlerin bir araya gelmesi, sanat eğitimine olan ilgiyi sürdürebilmiştir (San, 2010). Sanat, çeşitli yöntem ve tekniklerle ortaya çıkabilmekte ve ortak bir amacı paylaşmaktadır. Sanat türleri, estetik kaygılar etrafında birleşirken, duyguların ve isteklerin alıcıya aktarılması önemli bir yere sahiptir. Sanatın anlatım gücü, kişinin hayal gücünü ve duygularını somut bir şekilde ifade etmesine olanak tanır (Buyurgan, S. & Buyurgan, U., 2012).

Vasili Kandinsky (2021), sanat eserinin doğuşunu şu şekilde ifade etmiştir: "Hakiki sanat eseri, sanatçının içinden esrarengiz bir biçimde doğar. Bu eser, bağımsız bir varlık olarak yaşar ve maddi bir hayata da sahiptir." Buradan hareketle, sanat eserleri sadece rastgele oluşan görüntüler değil, her biri yaratıcı güçlere sahip varlıklardır (s. 111).

Resim eğitimi, bireylerin sadece ressam olmalarını sağlamaktan öte, yaratıcılıklarını geliştirmelerine ve sorunları farklı bakış açılarıyla çözmelerine yardımcı olmayı amaçlar. Aynı zamanda, bireylerin sanatsal okuryazarlıklarını artırmak ve estetik duygu düzeylerini yükseltmek de sanat eğitiminin temel hedeflerindendir (Dikici, 2006). Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun uygulamalar ile görsel sanatlar dersinin etkili bir şekilde yürütülmesi için öğretmenlerin her öğrenciye yönelik dikkatli bir yaklaşım sergilemesi gerekmektedir. Bu süreçte öğretmen, öğrencileri desteklemeli, tarafsız bir şekilde gözlemlemeli ve değerlendirmelidir. Öğrencilerin motivasyonunu artırmak, geri bildirimlerin zamanında verilmesi önem taşımaktadır. Değerlendirme sürecinde ise hem süreç hem de ürün birlikte ele alınmalıdır. Sanatsal uygulamalar, farklı ifade biçimlerini teşvik ederek, uygun yöntem ve tekniklerle çocuklara ve gençlere uygulanmalıdır (Buyurgan, S. & Buyurgan, U., 2012).

Sanat eğitimi, bireylerin yeteneklerini geliştirirken, yaratıcı ve kendine güvenen bireyler yetiştirilmesine katkıda bulunmakta ve bu süreç, uygar bir toplum oluşturma hedefinin gerçekleştirilmesine olanak tanımaktadır (Artut, 2013, s. 121). Yaratıcılığı eksik olan bir öğrenci, "tamamen ezbere dayalı, kendini ifade edemeyen, özgüveni olmayan, yeni fikirler üretemeyen ve sorunlarla karşılaştığında çözüm önerileri sunamayan bir birey" olarak karşımıza çıkar (Ayaydın & Mercin, 2013, s. 3). Okullarda verilen Görsel Sanatlar dersi, sadece uygulamalarla sınırlı bir disiplin olmamalıdır. Yolcu (2009) da belirtmiştir ki, "Endüstrisi ve sanayisi gelişmiş Batı toplumları, okul öncesinden üniversiteye kadar tüm eğitim süreçlerinde sanatı yaşamlarının bir parçası haline getirmişlerdir" (s. 3). Ülkemizde sanata olan ilginin artırılması gerekmektedir; bu, her bireyin sanat eğitiminden faydalanması açısından önemlidir. Bu sayede, bireylerin zihnindeki yaratıcı potansiyelin somut hale gelmesi sağlanabilir.

Özsoy'a (2015) göre, görsel sanatlar eğitimi öğrencilerin kendi toplumlarını geleneksel sanat biçimleri içinde tanımalarına, değer vermelerine ve topluma katılmayı öğrenmelerine yardımcı olur. Öğrenciler hayal kurarken ve yaratırken, aynı zamanda okul süreçleri için gerekli olan sözel ve sözsüz becerilerini de geliştirmiş olurlar. Ayrıca, sanatın sunduğu zihinsel uyarılar, öğrencilerin problem çözme yeteneklerini ve güçlü düşünme becerilerini artırmalarına katkı sağlar. Yapılan birçok araştırma, görsel sanatlar eğitimi ile diğer

derslerdeki başarı arasında olumlu bir ilişki olduğunu göstermektedir; kapsamlı ve çağdaş bir sanat eğitimi programı, öğrencilere hayatta başarılı olmak için gereken öz motivasyon, iş birliği, öz disiplin ve öz güven kazandırır (s. 41).

Kültürel kimliğin gelişimi, sanatın anlam kazanması ve kendine özgü düşünen bireylerin yetişmesi açısından görsel sanatlar dersinin büyük bir önemi bulunmaktadır. Bu dersin öğretim programı, bireylerin toplumunun kültürel değerlerini anlamalarını, içselleştirmelerini ve farklı kültürel değerlere saygı duymalarını amaçlar. Öğrencilerin izlenim ve yaratıcılıklarını geliştirerek, sanatı hayatlarının her alanına entegre etmeleri hedeflenmektedir.

Özsoy’a göre, “Görsel Sanatlar eğitimi, dünyanın çeşitli ülkelerinde yaşanan gelişmeler ve sorunlar ile birlikte, uluslararası sanat yoluyla eğitim kurumu (International Society for Education Through ART-INSEA) tarafından düzenlenen kongreler aracılığıyla öğrenilmektedir. Bu alandaki literatürde, görsel sanatlar öğretmenlerinin geliştirilmesi ve okullardaki programların hazırlanmasında ‘yaratıcılık ve özgür anlatım’ yönteminin ön planda olduğu görülmektedir. 1960’lı yıllarda yayılan bu görüş, özellikle Victor Lowenfeld’in ve öğrencilerinin araştırmalarıyla sanat öğretiminde önemli yenilikler getirmiştir. Bu dönemde, çocuk merkezli eğitim anlayışı baskın hale gelmiştir.”

Eğitim ve Öğretim

Eğitim ve öğretim terimleri, sıkça karşılaşılan ve birbirine yakın anlamlar taşıyan kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu iki terim arasındaki farklılıklar çeşitli tanımlarla açıklanabilir. Eğitim, insanın doğumundan bu yana süregelen bir süreçtir ve günümüzde, uygarlık seviyesinden bağımsız olarak her toplumda devam etmektedir. Örneğin, ilkel bir kabilede bireyler, temel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla geliştirdikleri araçları diğer bireylere, özellikle çocuk ve gençlere, örgün olmayan bir eğitim yöntemi ile aktarmaktadır (Artut, 2009, s. 93).

Eğitim ile ilgili farklı görüşler bulunmaktadır; bazıları eğitimi belirli inançların aktarımı için bir araç olarak görürken, bazıları eğitim sürecinin bireyin bağımsız yargı yeteneğini geliştirmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu konuda Russell (2001, s. 8), bu iki görüş arasında bir uzlaşmanın mümkün olmadığını ifade etmiştir. Araştırmalar, eğitim ve öğretim arasındaki farklılıkları da ortaya koymaktadır. Varış’a göre, eğitim ve öğretim faaliyetlerinin etkili olabilmesi, öğrenmenin gerçekleşmesine bağlıdır; öğrenmenin

olmadığı bir ortamda eğitimden bahsetmek imkânsızdır. Eğitim süreci, zaman ve mekan bakımından geniş kapsamlı ve sürekli, öğretim ise beklentilere daha fazla bağımlıdır (Varış, 1998, s. 6-8).

Cumhuriyet'in ilk yıllarında Atatürk, eğitimin yaygınlaşması ve yaparak öğrenme prensibi üzerine önemli görüşler bildirmiştir. Eğitim kurumlarının çeşitli merkezlerde kurulması gerektiğini vurgulayarak, eğitim sisteminin zenginleştirilmesi ve yaygınlaştırılması gerektiğini belirtmiştir (Etika, 2001, s. 53). Eğitim Fakülteleri'nin yeniden yapılandırma çalışmaları da çağdaş eğitim gereksinimlerini karşılamayı amaçlamaktadır. Bu programın hedefi, ülke genelinde yenilikçi ve kaliteli bir eğitim sunmaktır.

Günümüzde öğretmenin rollerinde farklılıklar olmuştur. Öğrenen birey açısından öğrenmenin, öğretene göre ise öğretme işleminin temel alındığı öğretim anlayışı değişmiştir. Geleneksel öğretim anlayışında, öğretmen sözlü olarak öğrenciye bilgi aktaran kişidir. Çağdaş öğretim anlayışında ise, bütün öğrencilerin öğrenme çabası içinde olmaları, öğretimde etkin görev almaları, öğretim ürünleri açısından davranışsal amaçların önceden belirlenen düzeylerine erişimleri benimsenmektedir. (Alpar, Battal, 2007, sf, 20).

Özellikle sanatsal etkinliklerin gerçekleştirildiği atölye ortamları, eğitimde büyük bir öneme sahiptir. Goethe, atölye ortamının eğitimdeki rolünü "bilmek yeterli değildir, uygulamak gerekir" şeklinde ifade ederken, Klee ise sanatsal arayışların düşüncede şekillendiğini vurgulamıştır (Naubert & Riser, 1993). Bu bağlamda, atölye çalışmalarının eğitim sisteminde yaratıcılığın gelişimi açısından kritik bir yere sahip olduğu görülmektedir. Ümran Bulut'un Eğitim Bilimleri dergisindeki çalışmasında, atölye ortamlarının öğrencilere sağladığı pek çok fırsat sıralanmaktadır; bu fırsatlar arasında öğrencilerin yeteneklerini keşfetmesi, bağımsız üretme denemeleri ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmesi gibi unsurlar bulunmaktadır (Bulut, 2001, s. 84).

Ülkemizdeki ilköğretim ve lise düzeyindeki resim dersleri, öğrencilerin sanata duyarlı bir birey olarak yetişmesine katkı sağlamaktadır. Bu derslerin amacı, çocukların düşünme, araştırma ve yaratma becerilerini geliştirmeleridir. Bu süreçte, öğrencilerin demokratik, sevgi dolu ve üretken sosyal bireyler olmaları hedeflenmektedir (Bulut, 2001, s. 475). Tüm bu bilgiler, sanatın bireylere değer katma amacını net bir şekilde ortaya koymaktadır. Görsel sanatlar dersi, yaratıcılığı ve özgünlüğü destekleyerek, sanat eğitimcilerinin de öğrencilerin gelişim özelliklerini göz önünde bulundurarak üst düzey düşünme ve üretme becerilerini kazandırmasına yardımcı olma görevini üstlendiği görülmektedir.

Görsel Sanatlar Eğitimi

Sanat ve sanatsal eylem insanın hem kendi iç dünyasını hem de çevresini tanımasının, onunla iletişim kurmasının ve ilişkilerini geliştirmesinin, -bilimin yanı sıra- bir diğer biçimi, yöntemi ve sürecidir. Bu nedenle sanat eğitimi ya da sanat yoluyla eğitim, sanayi devriminden beri çağdaş eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Daha yaşanılabilir, barış içinde, mutlu, huzurlu, sağlıklı ve insanca bir dünya kurabilmek amacıyla bireyin yaratıcı gücünün ortaya çıkarılması ve bu güçle estetik bir çevre oluşturabilmesinin temel uygulama alanlarından biri, eski adıyla “Resim-İş Eğitimi” olan “Görsel Sanatlar” dersidir. (MEB.,2006).

Çevremize olan duyarlılığımızın düzeyinin alacağımız sanatsal deneyimlere sıkı sıkıya bağlı olduğunu görmemiz gerekir. Eğer her gün önünden geçtiğimiz bir elektrik direğine asılı duran ve her an düşecek olan paslı tabeladan; sokaklarımızda kokusu beynimizi uyuşturan, yırtılarak suları kaldırımlara akmış atıkların bulunduğu paslı çöp tenekesinden, kimi taşları ve kaplamaları yerinden oynamış, kırılmış ve yüksekliği dolayısıyla çocuklu ve hanımlarla, yaşlıların çıkamadığı kaldırımlardan; otomobiliyle giderken gerekli gereksiz korna çalan sürücülerden, rüzgarın savurarak ağaçların, çalılarının ve tel örgülerin üstlerine taktığı naylon poşetlerden ve ortalığa atılan izmarit ve ambalaj malzemelerinden; sanat adına yapılan çirkin nesnelerden rahatsız olmuyor isek duyarlılığımız nasırlaşmış demektir. Bunu kazımanın tek yolu vardır; o da Eisner’ in belirttiği gibi “sanat” tır (Özsoy, 2003, sf.22).

Sanat eğitimcilerinin birleştikleri düşünce; resim eğitimi yoluyla çocukta yaratıcı, yapıcı ve estetik kişiliğin geliştirilmesidir (Etike, 2001, sf. 34).

Görsel Sanatlar Eğitiminin Amaçları, İşlevleri

Günümüzde çağdaş sanat eğitiminin ana amacı öğrenciyi, kapasitesi doğrultusunda entelektüel, duygusal ve sosyal gelişme açısından destekleyerek onun kişisel istemlerine yanıt verebilme amacını hedefler. Ayrıca sanat sadece estetik amaçlarıyla değil, eğitici ve öğretici amaçları da bu anlamda düşünülmesi gereken önemli bir konudur. Bu gelen amaçlarının yanı sıra çağdaş sanat eğitiminin belirli özel amaçları vardır ki bunlar:

- Sanatsal aktivitelerin (sanatsal etkinliklerin) ve yaratıcılığın doğasını tanımaları ve benimsemelerini sağlamak

- Duygusal, duyuşsal, bilgisel, entelektüel etkinliklere bağı artistik becerileri kazanmalarını sağılamak.
- Sanatsal etkinliklerle ilgili ortaya çıkan düşünce ve hareket özgürlüğü ile ilgili bazı olasılıkları öğrenmelerini sağılamak.
- Görme, ayımsama (Görsel duyarlılığın gelişimi) ve görsel olan her şeyin netleşmesine olanak sağılayan aktif bir algılama işlevi olduğı şeklinde beceri kazanmaları. Sanat yapıtlarını değıerlendirebilecek, onları ayımsayabilecek nitelikli, sanat tarihi ve estetiksel bilgi birikimine sahip olmalarını sağılamak,
- Günümüzün en önemli sorunlarından biri olan “çevre” kavramının ne anlama geldiğini anlamalarını, yetişkin bir birey olarak onun geliştirilmesi için duyarlı olmalarını, sorumluluk alabilmelerini sağılamak,
- Toplumsal ve kültürel yaşamda kendine güvenen katılımcı, sorumluluk sahibi, üretken kişiliklerin oluşumuna katkı sağılamak. (Artut, 2004, sf. 103- 104).

Görsel Sanatlar Eğitimi Yöntemleri

Eğitimde yöntem kavramı ele alındığında öğrencilere yeni davranışları kazandırma işleminin nasıl gerçekleşeceğı konusu karşımıza çıkmaktadır. Eğitim hedeflerinin gerçekleşmesi uygun bir yöntemin seçilmesiyle sağılanabilir. Bu nedenle her ders için tek bir yöntem değıil, çok farklı yöntemlerin kullanılması söz konusu olmaktadır (Artut, 2004, sf. 112).

Sanatı öğreten kişi öğrettiğı teknik ve kullandığı malzemeye ilgili eksiksiz bilgiye sahip olmalı ve bu bilgiyi de aktarabilmelidir. Eğitimci yeni bilgilere de açık olmalı, bilgisini farklı şekilde kelimeler, konular ya da süreçler sunabilmelidir. Öğrenci önünde uygulayarak, yaparak gösterme, söylev şeklinde sunma, konuyu ve olayı örneklerle gösterme biçiminde değıişik öğretim yöntemleri denenmelidir. Bilgisayar destekli, bireysel yöntemi temel alan öğretim, ihtiyaçları karşılayıcı eğitim, grup çalışmalarına yönelik eğitim, örnek olay inceleme yöntemi gibi öğrencilere yönelik uygulanan çeşitli yöntemlerden bahsedilebilir. (Erbay, 1997, sf. 42).

Görsel Sanatlar Öğretimi ve Kullanılan Yöntemler

Görsel Sanatlar Eğitimi, eğitim ile sanatın değişik konumlarda, değişik boyutta ve ağırlıkta bir araya geldiği alandır. Çevreyle ilk tanışma, görme, algılama, adlandırma ve düzenleme ile başlayan sanat eğitimi daha sonra ürün verme, tat alma olarak değişir. (Kırısoğlu,1991).

Görsel Sanatlar eğitiminde kullanılan yöntemler çok çeşitli yollarla sınıflandırılmaktadır. Bu sınıflama genellikle eğitmenin tutumuna göre uygulanan yöntemler, teknik özelliklere göre uygulanan yöntemler, teknik özelliklere göre uygulanan yöntemler, kullanılan malzemeye göre uygulanan yöntemler ve bireysel özelliklere göre uygulanan yöntemler olarak sınıflandırılmaktadır. (Erbay, 1995).

Görsel Sanatlar eğitimi alanında kullanılan öğretim yöntemleri diğer alanlarda olduğu gibi konu alanlarının neler olabileceği, öğrenilmesi gerekli bilgilerin nasıl aktarılacağı, kullanılacak eğitim teknolojilerinin nasıl yapılandırılacağını içerir. Özellikle teknik özelliklere göre uygulanan yöntemlere baktığımızda, derste kullanılacak eğitim teknolojilerinin nasıl yapılandırılacağını içerir. Özellikle teknik özelliklere göre uygulanan yöntemlere baktığımızda, derste kullanılacak malzemelerin öğrenci önünde uygulayarak, yaparak öğrenme, söylev şeklinde sunma, konuyu ve olayı örneklerle gösterme biçiminde değişik yöntemlerle oluşturulması önerilmektedir (Baltacıoğlu, 1938).

Türkiye’ de Görsel Sanatlar eğitiminde “yaratıcılık ve özgür anlatım” ın halen yöntem olarak izlendiğini görebiliriz (Özsoy,2003).

Sanat eğitimi alanında özellikle 1960’ lı yıllarda etkisini gösteren V.Lowenfeld’ in çocuk merkezli eğitim ve öğretim anlayışının etkisini gösteren V.Lowenfeld’in çocuk merkezli eğitim ve öğretim anlayışının etkisi halen izlenmektedir. Dünyada bu gelişmelerin olduğu yıllarda ülkemizde görsel sanatlar eğitimcileri (Resim-iş öğretmeni) halen kuramsal temel yerine usta- çırak ilişkisi ile yürütülen bir anlayışla eğitim ve öğretim yapmaktaydılar. Bu anlayışın temelinde romantik ve yansıtmacı kuramı benimseyen bir dünya görüşünün yattığını söyleyebiliriz (Caroll,2000).

Öğrencilerin her birinin sanatçı gibi düşünmesini sağlama görüşünün en önemli sakıncası sanatta bilinmesi gereken her şeyi sanatçının bildiği düşüncesi gibi yanlış bir görüşün yerleşmesi olmuştur (Özsoy, 2003).

Bir disiplin alanı olarak Görsel Sanatlar Eğitiminin diğer disiplin alanları ile bağlantısının kurulması 1959 yılında düzenlenen bir konferansta J.Bruner’ in “disiplinler-alanlar” görüşü ile sağlanmıştır (Özsoy, 2003). Amerika Birleşik Devletleri’nde, J.Poul Getty Vakfı, Görsel

Sanatlar (Visual Art) eğitimi yoluyla paylaşılan, iletişimi sağlanan düşüncelerin ve diğerlerin, her çocuğun eğitiminin önemli bir parçası olması gerektiği inancıyla 1982’ de, Getty Güzel Sanatlar Eğitim merkezi (The Getty Center for Education In The Arts)ı kurmuştur. Teoriyi savunan yayınlar, bu dört disiplinin her birinin (sanat tarihi, sanat eleştirisi, estetik ve uygulama) öğretiminin, sanatın önemi ve gerekliliğinin anlaşılmasına, sanatla ulaşılan güçlü düşüncelerin araştırılmasına önemli ölçüde katkıda bulunduğunu belirtmektedir. Ayrıca çocukların sadece sanatsal yaratıcılıklarının zenginleşip geliştirilmesiyle yetinilmemesi gerektiği, aynı zamanda Görsel Sanatların çeşitli kültürel ve tarihi çevreyle olan ilişkinin kavratılmasına yönelik yeteneklerin de yapılandırılmasının sağlanmasının önemli olduğu ifade edilmektedir. Etkili bir disiplin temelli (disipline dayalı) sanat eğitimi programının sanat eserlerini üretmek, tanımlamak, yorumlamak ve analiz etmeye yönelik olarak çocukların derinlemesine yeteneklerini artırarak geliştirebileceği de bu yayınlarda belirtilmektedir. (DBAE- ing, içeriği ve uygulamaları, Kırıçoğlu-Strockrky, 1997).

Sanatın bilişsel bir alan ve gelişim olduğunu savunan Eliot Eisner, disiplin temelli yaklaşımı özellikle 70’ li yıllarda destekleyenlerin başındadır. İlköğretim okullarında (ABD) “Kattering Sanat Öğretimi Projesi” ile aynı zamanda Disipline Dayalı Eğitime de doğrudan ve çok önemli bir katkıda bulunmuştur (Özsoy, 2003).

Disiplin temelli Sanat Eğitimi Yöntemi YÖK/ Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi dahilinde yapılan bir çalışma ile 1997 yılından itibaren Eğitim fakültelerinin Resim-İş öğretmenliği (Görsel Sanatlar Eğitimi) lisans programlarına özel öğretim Yöntemleri dersi içerisinde öğretilmeye başlanmıştır. Bu yapılanmayla eğitim fakültelerinde köklü bir değişimin yaşandığını söyleyebiliriz.

Eğitimde yöntem kavramı ele alındığında öğrencilere yeni davranışları kazandırma işleminin nasıl gerçekleşeceği konusu karşımıza çıkmaktadır. Eğitim hedeflerinin gerçekleşmesi uygun bir yöntemin seçilmesiyle sağlanabilir. Bu nedenle her ders için tek bir yöntem değil, çok farklı yöntemlerin kullanılması söz konusu olmaktadır. (Artut, 2004, sf.112).

Türkiye’ de Eğitim Fakültelerinin Resim-iş Öğretmenliği programlarıyla ilgili yapılan araştırmalar Görsel Sanatlar eğitiminde Disiplin Temelli uygulamaların eksikliklerini tespit etmiştir (Aykut,2003).

Öğrencilerden çok azı Görsel Sanatlar eğitimi derslerine “resim -iş” sanatını neden yaptıklarına ilişkin değer yargılarına sahiptirler. Bunun nedeni sanat ve estetik hakkında alan bilgisine sahip olmayışlarıdır. Öğrencilere yardım edebilecek şey “sanat kuramları” dır. Böylece sanat eserlerini hangi değerlere göre yargılayabileceklerini öğrenebilirler (Rosalinda, 1995).

Sanatı öğreten kişi öğrettiği teknik ve kullandığı malzemeye ilgili eksiksiz bilgiye sahip olmalı ve bu bilgiyi de aktarabilmelidir. Öğretmen yeni bilgilere de açık olmalı bilgisini, farklı şekilde kelimeler, konular ya da süreçler halinde sunabilmelidir. Öğrenci önünde uygulayarak, yaparak gösterme, söylev şeklinde sunma, konuyu ve olayı örneklerle gösterme biçiminde değişik öğretim yöntemleri denenmelidir. Bilgisayar destekli, bireysel yöntemi temel alan öğretim, ihtiyaçları karşılayıcı eğitim, Grup çalışmalarına yönelik eğitim, örnek olay inceleme yöntemi gibi öğrencilere yönelik uygulanan çeşitli yöntemlerden bahsedilebilir (Erbay, 1997, sf.42).

Genellikle ülkemizdeki ilk ve ortaöğretim okullarında sanat eğitimi, (büyük kentlerde) genellikle branş öğretmenleri tarafından verilmiş olmasına rağmen, sanat eğitiminde bu dersi veren öğretmenlerin, özellikle sanatsal bilgi birikimi, deneyimi ve ilgilerine göre sanat eğitimi yöntemleri belirlenmekte ba zen de sadece bir yöntem üzerinde yoğunlaşabilmekte, birbirinden kopuk, bağımsız proje veya etkinlikler şeklinde yürütülmektedir (Artut, 2004, sf;112)

Öğrenci Odaklı Eğitim

Öğrenci odaklı eğitim yönteminde, öğrencilerin bilgi beceri üretim alışkanlıklarını geliştirmek temel amaç olup, bu yeni eğitim türünde baş ilke “aktif metot” denen tartışmalı öğretim yöntemidir denilebilir. (Kuyumcu, 2003, sf 76).

Bu öğretilde enstitülerde olduğu gibi, işe yaramayan bilgiye, yararsız çalışmaya yer verilmez. Enstitüler de ezbercilik, ast üst ayrımcılığı, baskıcı okul yöneticileri, pedagojik eğitimden geçmemiş, iş eğitimini temel almayan öğreticiler, bilinçsiz deneticiler görülmez. Öğretici, derslerine planlı, programlı, hazırlıklı gelir, öğrenci düzeyini ölçü alır. (Kuyumcu, 2003, sf 77).

Konular, gezi, gözlem, inceleme ve uygulamalarla zenginleştirerek doğal ortamlar içinde, doğal metotlarla işlenir. Eğitimde kişinin bedensel ve ruhsal gelişimi ön planda tutulur.

Yaşamın zorluklarıyla mücadele edebilmek için, güçlü kişilik eğitime önem verir. (Kaplan, 2002, s.98).

Aşağıda eğitim içeriğinde öğretmenler tarafından en çok tercih edilen öğretim yöntemlerinden bazıları açıklanmıştır.

Görsel Sanatlar Eğitimi Gerekliliği

Görsel sanat eğitiminde sanat, öğrencilerin kendi toplumlarını geleneksel sanat biçimleri içinde tanımlamalarına, değer vermelerine ve topluma katılmayı öğrenmelerine yardımcı olmaktadır. Öğrenci hayal kurarken, yaratırken ve düşünürken aynı zamanda okul süreçleri için gerekli olan sözel ve sözel olmayan yeteneklerini de geliştirir. Aynı öğrencilere sanatın verdiği zihinsel istekler onların problem çözme yeteneklerini ve çözümleme, birleştirme ve beğenme gibi güçlü düşünme becerilerini geliştirmelerine yardım eder. Bunlara ek olarak yapılan birçok araştırma öğrencilerin diğer konulardaki standart sınavlar üzerindeki başarıları ile görsel sanatlar eğitimi arasında tutarlı ve olumlu bir ilişki olduğuna işaret eder. Kapsamlı ve çağdaş bir sanat eğitimi programı öğrencilere hayatta başarılı olmak için gerekli olan öz güdülenme, iş birliği, öz disiplin ve özgüvenlerini geliştirmelerine yardım eden süreç oluşturur (Özsoy, 2003, s. 51).

1. Kopya Yöntemi:

17. ve 18. Yy da gelişen Avrupa endüstrisinin bir anlamda tasarım gereksinimlerine çabuk doğru ve planlı çizim oluşturma alışkanlığının kazandırılması hedeflenmiştir. Kopya yöntemi, sanat eğitiminde asla amaç olarak görülmemektedir. Ancak sanatsal bazı estetik sorunların çözümünde, teknik, beceri ve bilgilerin geliştirilmesinde bir araç olarak düşünülebilir. (Artut, 2004, sf 114).

2. Kolaydan Zora, Yakından Uzağa Yöntemi:

Yakından uzağa, bilinenden bilinmeyene ilkesi; bireyin bildiği nesnelerden, kendi çevresinde tanıdığı ve bildiği olgu ve araçlardan başlamak. Öğrenci yeni şeyleri eski bildikleri ile ilişki kurarak birbirine bağlayarak öğrenir. Soyut şeyleri algılamak zordur. Kesin standartlar koyulmazsa da elle tutulur gözle görülür şeyler daha kolay kavranır. Cennet, tanrı, ruh, rüya gibi gözlemi olmayan şeylerin konu olarak verilmesi öğrenciyi zorlar (Erbay, 1997, sf. 43).

3. Bellek Eğitimi Yöntemi:

Bellek “yaşananları, öğrenilen konuları, bunların geçmişle ilişkilerini bilinçli olarak zihinde saklama gücüdür. Çevreyle ilişki kuran birey, duyu organları yoluyla algılarının bir kısmını zihinde bilinçli olarak saklar ve zamanı geldiğinde ya da ihtiyaç duyduğunda bunları kullanır.” Bellek eğitimi yöntemi, amaçlı olarak bellekte depolanan ve kullanım için hazır halde tutulan izlerin, çocuğun sanatsal yaratıcılığında kullanılmasını hedefleyen bir yöntem olarak ortaya atılmıştır (Yolcu, 2004, sf. 102).

4. Müzikli Yöntem:

Bu yöntem daha çok Avrupa’ da (özellikle Almanya ve Avusturya) bazı okullarda uygulanmıştır. Genellikle müzik dinletilerek yaptırılan çalışmalarda yaratıcılığın geliştirilmesi esas alınır. Sesler çocuğun, yaratıcı gücünü zorlayarak renk ve şekillere dönüştürülerek anlamaştırılır. Seslerin görselleştirilmesi müzik ile motive olarak ritimler simgesel öğelere dönüştürülebilir. Bu yöntemin uygulanmasında uygun koşulların çok iyi hazırlanması gerekmektedir. Dinletilecek müziğin seçimi, öğretmen ve öğrencinin konsantrasyonu, fiziki koşullar sonuçta etkili olabilmektedir. (Artut, 2004, sf.114).

5. Psikolojik Yöntem:

Eğitim çalışmalarında öğrencinin psikolojik yapısı öğrenmeyi engeller ya da destekler. Bu açıdan öğrencinin psikolojik yapısını esas alan bu yöntemde; öğrencinin psikolojik açıdan tanınması öncelikle önemlidir. Öğrencinin psikolojik yapısının tanınmasında eğitimcilere pek çok görev düşmektedir. Öğrencinin psikolojik yapısının tanınmasında eğitimcilere pek çok görev düşmektedir. İyi bir gözlemci olan eğitimci iyi bir iletişimci de olmalıdır. Aldığı pedagojik eğitimi sanatsal bilgileriyle birlikte değerlendirerek kendi psikolojik özelliğini ön plana çıkarmadan öğrenciye ulaşmaya çalışmalıdır. (Erbay, 1997, sf.45).

6. Yaratıcı Drama (Dramatizasyon- Olgunlaştırma) Yöntemi

Bilindiği gibi drama çocukların görme, algılama, tanımlama, yaratma, anlama ve iletişim kurma yetilerini geliştiren oldukça önemli bir etkinliktir. (San,1997, sf.37). Dramatizasyon yöntemi çeşitli öğretim ve öğrenim amaçları için kendiliğinden meydana gelen hazırlıksız, yaşam tecrübelerinin aslına benzer canlı sunuluşları gerçekleştirme yöntemidir. Bir başka deyişle bir takım durum ve olayların hareket, konuşma ve taklit gibi öğelerden yararlanılarak hayali bir ortam içinde canlandırılmasına, oyunlaştırılmasına denir (Erbay,1997, sf 47).

Bu yöntem içeriği özellikle grup çalışması içinde yer almaktadır.

7. Görsel Etkinlikler (Demonstrasyon) Yöntemi:

Duyu organlarının tamamı ya da bir bölümünü harekete geçirici görsel materyaller kullanılarak oluşturulan yöntemdir. Bu yöntem son derece etkili olup, sergiler, slaytlar (sesli, sessiz hareketli) gösteri, sembol ve posterlerin kullanılması ile anlamlı sonuçlar elde edilebilir.

Gözlem, öğrencide var olan inceleme ve araştırma yönelmesinin, eğitimde bilimsel bir biçim olmasıdır. Herhangi bir nesne, olgu ya da olayı iyi kavramak için nesne olgu ya da olayın türlü belirti ya da koşullarını bir plan çerçevesinde göz ya da görsel araçlar yoluyla oluş halinde evre evre incelemek ve izlemektir. Bu yöntemle öğrenciler, doğrudan doğruya bilgi edinirler, bilimsel inceleme ve araştırmalar ile ilgili bir takım temel beceriler kazanırlar, öğretici kuramsal bilgilerle, gözlenecek nesneler arasında anlamlı ilişkiler kurulabilir. Kuramsal bilgileri, daha kalıcı bir nitelik kazanır (Erbay, 1997, sf.48).

8. Sanat Yoluyla Eğitim Öğretimi:

Sanatçı kişiliğini ve algılamasını sanatında bilinçsizce yansıtır. Yaratma ne kadar özgürce yapılırsa, o kişilik o kadar belirgince ortaya çıkar. “Onun için Görsel Sanatlar eğitiminde özgür ifadeyi engelleyip ketleyecek her türlü etmeni ortadan kaldırmak, yeti ve güçlerin özgürce gelişip serpilmesini saptamak gerekir” (San ,1985, sf 27).

9. Gösteri Yöntemi:

Gösteri; eğitmen ya da öğrenci gruplarının, sanatsal alanla ilgili atölyede ya da sınıfta diğer öğrencilerin önünde deneyerek, araç ve gereçleri kullanarak sundukları eğitimdir. Bu teknikten yararlanmak isteyen eğitmen, tekniğin etkinliğini artırmak için amaç ve içeriğini iyi belirlemeli, mümkünse önceden deneme yapmalı ve öğrencilerin dikkatlerini uyanık tutacak şekilde düzenlemelidir (Erbay, 1997, sf. 47).

10. Çözümleme ve Birleştirme Yöntemi: (Analiz- Sentez)

Çözümleme ve birleştirme yöntemi düşüncenin en genel işlemlerinden biridir. “Çözümleme belirli bir verinin maddi bakımdan ya da düşünce unsurlarına, ilkelerine ayrılmasıdır. Bileşim ise çeşitli öğeleri bir araya getirme ve bütün halinde birleştirme işlemidir.” Bu sayede bir çalışmanın değerlendirilmesi sırasında bilgiler arasında da bağlantı kurma, benzer ve farklı yönleri belirtme, evrelerinin kullanılmasıdır. Eğitmen burada gözleyici ve yaratıcı olarak öğrencinin sanatsal çabasının çözümleme ve birleştirme hareketlerini

destekler. Sentez ve analiz yöntemi olarak bu yöntem; sanat eserlerinin incelenmesinde kullanılan yöntemlerdendir. (Erbay, 1997, sf.47).

11. Bilgisayar Destekli Yöntem:

“Bilgisayarın eğitimde kullanılması, esas itibariyle, gör-ışit tekniklerinin mantıklı bir gelişimidir.” Bununla beraber bu araç, diğer yardımcı eğitim araçları yanında yer alması eğitim tekniklerinde yeni bir çağın başlamasına yol açacağı benzetilmektedir (Artut, 2004, sf.116).

Plastik sanatlar eğitiminde bilgisayar destekli öğretim avantajları vardır. Bilgisayara, öğrencinin bireysel çalışmaları ile ilgili bilgiler depolanır, gerektiğinde tekrar çağrılabilir. Yaptığı sanatsal çalışmalarla ilgili sayısız çalışmalarla ilgili sayısız düzenlemeler ortaya çıkabilir. Öğrenci; bilgisayardan binlerce kilometre uzaklıktaki eğitim kurumlarına, sanatsal çalışmalara ve sanatçılara kısaca sanatsal tüm bilgilere en kısa zamanda ulaşır. Sanatsal çalışmaların sunumunda öğrencinin reaksiyonunun gözlemlenmesinde önemli bir araçtır (Erbay,1997, sf.49).

Etkili Öğrenme Yöntemleri ve Eğitim İlkeleri

Etkili öğrenme koşul ve yöntemleriyle ilgili olarak yapılan araştırma sonuçları, yüzde yüz kesin olmamakla birlikte, yine de eğiticiye yol gösterici niteliktedir. Bu konuda yapılan pek çok araştırmaların, eğitime getirdiklerini şöyle özetleyebiliriz.

1. Öğrenme konusu anlamlı ve sıralı olmalı
2. Tüme varım yöntemi uygulanmalı. Öğrenme yakın çevreden başlanmalı
3. Alışkanlıklar göz önüne alınmalı
4. Konunun özü verilmeli
5. Ödül ve ceza kullanılmalı
6. Öğrenmede bütün- parça- bütün ilişkisi kurulmalı
7. Aralıklı tekrarlar verilmeli
8. Doğru tepkiler hemen pekiştirilmeli
9. Pekiştireçler sık kullanılmalı
10. Öğrenciler güdülenmeli

11. İpuçları verilmeli

12. Geri bildirim verilmeli (Binbaşioğlu, 1992).

Genel eğitim çerçevesinde Görsel Sanatlar Eğitimi, bireylere estetik bir kimlik kazandırmayı hedefleyen, sanatların dili ve tekniklerini kullanarak onların gelişimlerini destekleyen bir alan olarak tanımlanmaktadır. Sanat eğitimi sürecinde, estetik ilkeler doğrultusunda algılama, bilgilendirme, düşünme, tasarım yapma, yorumlama, ifade etme ve eleştirme gibi davranışlar edinilmektedir. Bu süreçte bireyler, resim, müzik, tiyatro, dans, şiir, hikâye, heykel, seramik, fotoğraf, yaratıcı drama, film ve video gibi çeşitli sanat dallarından kendilerine uygun bir dil seçme fırsatı bulurlar (Akkurt, 2006, s. 34).

Görsel sanatlar eğitiminde kullanılan yöntemler, eğitmenin tutumuna, teknik özelliklere ve bireysel farklılıklara göre değişik şekillerde sınıflandırılmaktadır (Erbay, 1995). Bu alandaki araştırmacılar, artan ihtiyaçları karşılamak için sürekli olarak kendilerini yenileme çabası içerisindeyler. Amerika'da, Uluslararası Sanat Yoluyla Eğitim Kurumu (INSEA) tarafından düzenlenen kongreler ve sempozyumlar, bu alandaki bilim insanlarının bir araya gelerek deneyimlerini paylaşmalarına olanak tanımaktadır. Türkiye'deki görsel sanatlar eğitimcileri de benzer şekilde bu gelişmeleri takip etmektedir (Aykut, 2004).

Etkili bir disiplin temelli sanat eğitimi programının, çocukların sanat eserlerini üretme, tanımlama, yorumlama ve analiz etme yeteneklerini derinlemesine geliştirebileceği vurgulanmalıdır (Kırıçoğlu, 2002). Öğrencilerin psiko-motor gelişimlerini desteklemek amacıyla sanat eğitimi sürecinde farklı uygulama yöntemleri kullanılabilir; özellikle görsel not alma tekniklerinin öğretilmesi önemlidir (Özsoy, 2003). Ayrıca, uluslararası araştırmalar, sanat öğretmenlerinin uygulamalara dayalı düşünme yapısını benimseyerek derslerini tasarladıklarını göstermektedir (Brent, 1997).

Görsel sanatlar eğitiminde bilgi odaklı bir yaklaşım geliştirilmesi gerektiği, estetik, sanat tarihi ve eleştiri gibi disiplinlerin öğrencilerin bilgi ve düşünme becerilerini artırdığı savunulmaktadır (Özsoy, 2003). Millî Eğitim Bakanlığı, görsel sanatlar eğitimi için belirlenen temel hedefler arasında görsel okuryazarlık, estetik bilincin geliştirilmesi, sanat tartışmalarına katılım ve kültürel mirasın korunması gibi unsurları içermektedir. Bu hedefler doğrultusunda, öğrencilerin sanat alanında bilgi, beceri ve anlayış kazanmaları sağlanmaktadır (MEB, 2013).

Nitelikli bir sanat eğitiminin temel bileşenleri arasında, sanat eğitiminin öneminin bilincinde olan bir bakış açısı, çağın gereksinimlerine uygun bir müfredatın yenilenmesi,

yeterli ders saatleri ve amaca uygun fiziksel altyapı bulunmaktadır (Buyurgan ve Buyurgan, 2012, s. 4). Özsoy'a göre, görsel sanatlar eğitiminin amacı; yaratıcı düşünmeyi geliştirmek, hayal gücü çalışmaları yaparak kültürel çeşitliliği keşfetmek ve bireylerin empati yeteneklerini artırmaktır (Özsoy, 2003).

Görsel sanatlar dersi programı, öğrencilerin yaş düzeyine uygun bir şekilde kendilerini ifade etme yollarını keşfetmelerini sağlamakta, bu süreçte duyuşsal, bilişsel, kültürel ve toplumsal yönlerden donanımlı bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu nedenle, görsel sanatlar öğretiminde geleceğe yönelik beklentilerin ve kazanımların sağlanması için bu program önemli bir fırsat sunmaktadır (Artut, 2009, s. 224).

Öğretim materyali hazırlama ilkelerine uygun olmalıdır. Bu ilkeler şunlardır.

1. Anlamlılık ilkesi
2. Bilinenden bilinmeyene ilkesi
3. Görelilik ilkesi
4. Çok örnek ilkesi
5. Seçicilik ilkesi
6. Tamamlama ilkesi
7. Fonun anlamlılığı ilkesi
8. Kapalılık ilkesi
9. Basitlik ilkesi
10. Hedef – davranış ilkesi
11. Öğrenciye uygunluk ilkesi
12. Birleştiricilik ilkesi
13. Değişmezlik ilkesi
14. Derinlik ilkesi
15. Yenilik ilkesi (Şimşek,1997).

Ortaokul Müfredatı (Görsel Sanatlar Dersi)

Kültürel kimliğinin yapılandırılması, sanatın insan hayatında anlam oluşturmaları, bilgiyi sorgulayan özgün ve özgür düşünen bireylerin yetişmesinde Görsel Sanatlar dersi, hayati önem taşımaktadır. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin; sanatı evrensel değerler doğrultusunda öğrenmiş, üreten ve izleyen, kendi toplumunun kültürel değerlerini benimsemiş, farklı toplumların kültürel değerlerine saygı duyan, ileriki hayatlarında da sanatı anlayan ve anlamlandıran bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır.

Liseyi tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle, millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi”nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir mesleğe, yükseköğretime ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamak. (MEB, 2018)

Kültürel farkındalık ve ifade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdiridir. (MEB, 2018):

Hiçbir insan bir başkasının birebir aynısı değildir. Bu sebeple öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart olması” insanın doğasına terstir. Bu sebeple ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir beklenti olarak değerlendirilemez. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için, ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarından değil öğretmen ve eğitim uygulayıcılarından beklenir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir. (MEB, 2018):

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin Görsel Sanatlar alanındaki güncel gelişmeleri takip etmesi ve bu amaçla görsel sanatlarla ilgili konferans, açık oturum ve seminer gibi etkinliklere izleyici olarak katılması; kültürel çeşitliliğe saygı duyması; başkaları ile iletişimde Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanarak yapıcı diyaloglar kurması;

doğayı seven ve yaşadığı çevreye duyarlı olması; girişimcilik becerisi geliştirebileceği kültür ve sanat etkinliklerine (sergi, müze gezisi gibi) katılması gibi sosyal yeterlilik ve becerilerinin geliştirilmesinin yanında, aşağıda verilen yeterlilik ve becerileri edinmeleri de öğrencilerin sanat eserlerine farklı açıdan bakmalarına duygu, düşünce ve izlenimlerini özgün sanatsal tasarımlara dönüştürmelerine katkı sağlayacaktır.

Özsoy (2015) görsel sanatlar eğitiminin hedeflerini şöyle ifade etmiştir: Çağdaş anlamda düzenlenmiş ve uygulanmakta olan görsel sanatlar eğitiminin hedefi, bugün artık sadece sanatçı yetiştirmekle ya da yaratıcılığın ne olduğu konusunda bir düşünce birliği olmadığından dolayısıdır ki öğrencilerin yaratıcılığını ortaya çıkarmakla sınırlandırılmamaktadır. Bu eğitim, gelecekte Türkiye'nin ihtiyaç duyacağı sanattan tat alan, sanatı ve sanatçıyı takdir eden, kültürel araştırmalar yapan, sorunlara yaratıcı çözümler getiren, başkalarının olduğu kadar kendi sanatsal çalışmalarını da eleştirebilen, güzellik anlayışı, zevkleri ve beğenileri gelişmiş her türlü çirkinlik ve kirliliklerden rahatsızlık duyabilen, ince ruhlu, hoşgörülü, saygılı, empatik davranışlar sergileyebilen yurttaşları yetiştirebilmeyi hedeflemektedir (s. 146).

“Sanat Eleştirisi ve Estetik” ile “Kültürel Miras” öğrenme alanında geçmiş ve günümüz sanat anlayışı belli düzeyde incelenecektir. Sanatın tarihsel perspektifinde, 21. yüzyılın değişen değerleri dikkate alınarak başta kendi kültür ve sanatımız olmak üzere, diğer ülkeleri de kapsayacak bir bakış açısıyla verilmelidir. Bu bağlamda geleneksel sanatlarımızın da öğrenciler tarafından tanınıp bilinmesi önemlidir. 9, 10, 11 ve 12. sınıflar için geliştirilen Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda öğrenme alanı temelli yaklaşım esas alınmıştır. Programda; 9, 10, 11. ve 12. sınıf düzeyinde Sanat Eleştirisi ve Estetik, Kültürel Miras ile Görsel Sanatlarda Biçimlendirme adı altında üç öğrenme alanı yer almaktadır. Bu üç öğrenme alanı kapsamında teorik bilgilere ve uygulamaya ilişkin çalışmalara yer verilmiştir.

Görsel sanatlar eğitimi, bireylerin estetik bir bakış açısı geliştirmeleri ve yaratıcılıklarını desteklemeleri amacıyla önem taşımaktadır. Ahunbay (2009) ve Artun & Örgü (2013) gibi araştırmacılar, sanatın toplumsal ve kültürel anlamını vurgulayarak, sanat eğitiminin bireylerin genel gelişimine katkı sağladığını belirtmektedir. Bu bağlamda, sanat eğitimi sadece teknik bilgi sunmakla kalmayıp, aynı zamanda öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerine de yardımcı olmaktadır (Artut, 2009).

Sanat eğitiminde aktif öğrenme yöntemlerinin uygulanması, öğrencilerin daha derin bir anlayış geliştirmelerine olanak tanımaktadır. Aydede ve Matyar (2009), bu tür yöntemlerin bilişsel başarı üzerindeki etkisini inceleyerek, aktif katılımın öğrenmeyi pekiştirdiğini ortaya koymuştur. Ayrıca, Dikici (2006) sanat eğitiminin öğrencilerin yaratıcılık düzeyleri üzerindeki etkisini araştırmış ve olumlu sonuçlar elde etmiştir. Bu durum, sanat eğitiminin pedagojik olarak nasıl yapılandırılması gerektiği konusunda önemli ipuçları sunmaktadır.

Eğitim politikaları da görsel sanatlar eğitimine olan ilgiyi artırma yönünde önemli adımlar atmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı (2018), görsel sanatlar dersinin müfredatını güncelleyerek, öğrencilerin sanatsal yeteneklerini geliştirmek için gerekli hedefleri belirlemiştir. Bu hedefler arasında estetik bilincin artırılması, kültürel mirasın korunması ve sanat tartışmalarına katılım gibi unsurlar yer almaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı, 2018). Böylece, sanat eğitimi, bireylerin kültürel kimliklerini oluşturmalarına da katkı sağlamaktadır.

Araştırmalarda elde edilen bulgular, sanat eğitiminin çeşitli yönlerinin değerlendirildiğini göstermektedir. Özsoy ve Mamur (2019), görsel sanatlar öğrenme ve öğretim yaklaşımlarını inceledikleri çalışmalarında, etkili öğretim stratejilerinin öğrencilerin öğrenme süreçlerini nasıl şekillendirdiğine dair önemli veriler sunmaktadır. Aynı şekilde, Burk ve Christensen (2004) eğitim araştırmalarında nitel ve nicel yöntemlerin nasıl kullanılabileceğine dair rehberlik sağlamaktadır.

Görsel sanatlar eğitimi, bireylerin estetik ve kültürel gelişimlerini destekleyen önemli bir alan olarak öne çıkmaktadır. Sanat eğitiminin işlevselliği, öğrenci başarıları üzerinde belirgin bir etkiye sahipken, çağın gereksinimlerine uygun bir müfredatın geliştirilmesi de kaçınılmazdır. Bu bağlamda, sanat eğitime yönelik yürütülen araştırmalar, eğitimcilerin ve politika yapımcıların karar verme süreçlerinde önemli bir rol oynamaktadır (Güçlü, 2007; Wiersma, 2009).

İnteraktif Öğrenme

Aktif Öğrenim’ de (Active Learning) uygulanan metodlar; bilimsel, kültürel ve düşünsel temellere dayanmakta olup esas itibarıyla iki adettir. Bunlardan biri “Probleme Dayalı Öğrenim ” (Problem- Based Learning), diğeri ise “Birlikte Öğrenim” (Cooperative Learning) metodudur. Probleme dayalı öğretimin amacı, öğrenciye öğrenim sırasında aktif bir rol vermek ve onun sorumluluk almasını sağlamaktır. Öğrenci, öğretim üyesinin ortaya

koyduğu problem veya proje hakkında tüm bilgilere sahip olmalı, sorular sorabilmeli, sınıfta diğer arkadaşları ile konu hakkında tartışmalar yapabilmelidir. Birlikte öğrenim metodunda ise ayrıca, beraber çalışma şekli ve birbirinden öğrenme yolları üzerinde durulmaktadır. Bozkurt, 2007, sf. 46). Aktif öğrenme, öğrencilerin öğrenme sürecine doğrudan ve aktif olarak katılmasıdır (Felder ve Brent, 1997:2) Bilgi ve anlayışların, anlamların aktif olarak kazanılması olan aktif öğrenmede öğrenenler sadece dinleme ve rutin uygulamalarla çalışma yerine tartışır, hipotezler oluştururlar, incelemeler yaparlar ve farklı bakış açıları kazanırlar (Perkins, 1999:7)

İnteraktif öğrenme, öğrenci merkezli bir eğitim yaklaşımı olarak, öğrenme süreçlerinde katılımcıların aktif rol almasını teşvik eder. Bu yöntem, geleneksel eğitim modellerinin ötesine geçerek, öğrencilerin bilgiye ulaşma ve bunu anlamlandırma sürecinde daha fazla sorumluluk almasına olanak tanır. Aktif öğrenme stratejileri, öğrencilerin düşünme, analiz etme ve problem çözme becerilerini geliştirmesine yardımcı olur (Çelik ve diğerleri, 2005). Bu bağlamda, interaktif öğrenme, öğrencilerin öğrenme motivasyonunu artırmakta ve derse olan ilgilerini pekiştirmektedir (Güçlü, 2007).

Aktif öğrenme uygulamaları sürecinde öğrenci rolleri oldukça önemlidir. Aktif öğrenmede öğrenciler birbirinden bağımsız bilgileri ezberleyen kişiler yerine gerçek durumlardan haberdar olan ve öğrendikleri konunun günlük yaşamda kullanımı hakkında bilgi sahibi olan kişiler olarak yetiştirilmelidir (Seeler, Turnwald, ve Bull, 1994).

Üst düzey düşünme becerilerinden biri olan eleştirel düşünme becerilerinin öneminin farkına varılması ile eleştirel düşünme, farklı derslerin öğretim programlarının önemli hedeflerinden biri haline gelmiştir. Böylece, farklı derslerin öğretim programlarında ilköğretimden başlanarak öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine yönelik kazanımlara ve bu becerilerin artırılmasını destekleyen etkinliklere yer verilmelidir (Burbach, Matkin ve Fritz, 2004).

Geri bildirim ve öğrenmenin korunması kadar amaçlar, faaliyet türleri, kontrol ve düzenleme hep öğretmen kontrolünde olabilir. Bu durumda öğrenci öğrenmeyle ilgili aktif kararlar vermeden çok kendisine verilenin aktif biçimde yürütülmesiyle ilgilenmektedir. Bazen bu aktif öğrenme türü gruplar halinde işbirlikçi öğrenmeyi içerir, diğer zamanlarda tamamen bireysel çalışmadır. İki tür anlamı birbirinden ayırt edebilmek için ilk tür aktif öğrenme, bağımsız öğrenme, ikincisi aktif çalışma (bireysel ya da işbirlikçi) olarak adlandırılır (Simons, 1997:19-21).

İnteraktif öğrenme ortamları, teknoloji ile entegre edilerek daha etkili hale getirilebilir. Özellikle dijital araçlar ve kaynaklar, öğrencilere farklı öğrenme stillerine hitap eden çeşitli imkanlar sunmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı (2018), bu tür teknolojik entegrasyonların eğitimde nasıl kullanılacağına dair rehberlik sağlamaktadır. Teknolojinin etkin bir şekilde kullanılması, öğrencilerin derslerde aktif katılımını artırmakta ve bilgiye daha hızlı erişim sağlamaktadır (Creswell, 2012).

Öğrencilerin aktif öğrenme uygulamalarını kullanarak öğrenecekleri konu ile ilgili araştırmaya dayalı uygulamalar yapmaları sonucunda üst düzey düşünme becerilerinin gelişmesi beklenen bir durumdur (Philips, 2005). Üst düzey düşünme becerilerinden biri olan eleştirel düşünme becerilerinin öneminin farkına varılması ile eleştirel düşünme, farklı derslerin öğretim programlarının önemli hedeflerinden biri haline gelmiştir. Böylece, farklı derslerin öğretim programlarında ilköğretimden başlanarak öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine yönelik kazanımlara ve bu becerilerin artırılmasını destekleyen etkinliklere yer verilmelidir (Burbach, Matkin ve Fritz, 2004). Bevis (1989) “e göre ise aktif öğrenme, eleştirel düşünme ve analiz yapma gibi üst düzey bilişsel süreçleri harekete geçirerek (Philips, 2005”den alıntı) bu becerileri geliştirmede oldukça etkilidir. Böylelikle öğrencileri kendi kendini yönetebilen ve yaşam boyu öğrenen bireyler durumuna getirmek üzere motive eder (Şahinel, 2005).

Eğitimde interaktif öğrenme yöntemlerinin uygulanması, öğretmenlerin pedagojik becerilerini de geliştirmelerini gerektirir. Eğitimcilerin, öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak derslerini planlamaları, öğrenme sürecinin daha verimli olmasına katkı sağlar. Burk ve Christensen (2004), öğretmenlerin, aktif öğrenme yöntemlerini kullanarak derslerini nasıl yapılandırmaları gerektiğine dair stratejiler sunmaktadır. Bu tür bir yaklaşım, öğretim sürecinde hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin daha fazla etkileşimde bulunmasını teşvik eder.

Araştırmalar, interaktif öğrenmenin öğrenci başarısı üzerinde olumlu etkiler yarattığını göstermektedir. Örneğin, Aydede ve Matyar (2009), aktif öğrenme stratejilerinin öğrencilerin akademik performansına olan katkısını incelemiş ve etkileyici sonuçlar elde etmiştir. Aynı zamanda, bu yöntemlerin öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olduğu da ortaya konmuştur (Dikici, 2006). Bu durum, interaktif öğrenme stratejilerinin eğitimdeki önemini daha da artırmaktadır.

Bununla birlikte bazı araştırmalar ise öğrencilerin aktif öğrenmeyi arttıran stratejileri, geleneksel derslere tercih ettiklerini göstermiştir. Öğrencilerin başarısını değerlendiren diğer araştırmalar aktif öğrenmeyi arttıran birçok stratejinin içeriğe hakimiyeti arttıran derslerle karşılaştırılabilir olduğunu, ancak düşünme ve yazmada öğrencilerin gelişimini arttırmada bu derslere karşı üstün durumda olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca bilişsel süreçlerin önem kazandığı araştırmalar çok sayıda bireyin ders anlatmaktan başka pedagojik tekniklerle öğrenme tarzlarının en iyi hale getirilebildiğini göstermiştir (Bonwell ve Eison, 1991:2).

İnteraktif öğrenme, öğrenci katılımını ve öğrenme sürecinin etkililiğini artıran önemli bir eğitim yöntemidir. Öğrencilerin öğrenme motivasyonunu güçlendirmek, bilgiye erişimlerini kolaylaştırmak ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmek için bu yaklaşımın benimsenmesi gerekmektedir. Eğitimcilerin, interaktif öğrenme yöntemlerini uygulayarak hem kendi pedagojik becerilerini geliştirmeleri hem de öğrencilerin akademik başarılarını artırmaları mümkündür (Wiersma, 2009). Bu bağlamda, eğitim sisteminin dönüşümü ve güncellenmesi için interaktif öğrenmenin önemi her geçen gün artmaktadır.

Harmin (1994:3-4)'e göre aktif öğrenmenin kullanıldığı bir sınıfta beş nitelik göze çarpmaktadır; güven, enerji, özdenetim, gruba ait olma, duyarlı olma. Güven: Kendine güvenen ve öğrenmeye hazır olan öğrencilerin kendilerine saygı duydukları görölmektedir. Kendilerini sınıfta güvende hissederler, rahattırlar. İnsan olarak değerleri başarı ya da ödüle bağlı değilmiş gibi her yarışı kazanma ya da herkesi memnun etme endişesini taşımazlar. Enerji: Öğrenciler bir şeylerle meşguldür, katılımcıdır, sınıf harıl harıl çalışmaktadır. Bekleyen, sıkılan ya da zamanını boşa geçiren kimseye rastlanmaz. Öğrenciler saate bakmazlar, dersin bitmesini beklemezler. Özdenetim: Öğrenciler kendi öğrenmelerinden sorumludur. Kendilerini yönetirler ve güdülerler. Kendi seçimlerini yaparlar, Çalışmalarını başlatıp bitirir ve mümkünse çalışmalarını kendileri düzeltirler. Öğrenciler kendi hızlarını kontrol etmekte ve çalışmalarını yönetmektedirler. Gruba Ait Olma: Öğrenciler yönetici personelle ve diğer öğrencilerle olumlu ilişkiler kurmuşlardır, birbirlerini dinlerler. Kabul ederler ve edilirler, saygı görürler ve saygı duyarlar. Reddedilme ya da uzaklaştırma hissetmezler. Duyarlı Olma: Öğrenciler düşünceli ve uyanıktır; sınıfta neler olduğunu bilirler. Dikkatli, meraklı, yaratıcı ve gayretli öğrenciler göze çarpar. Diğer insanların duygu ve düşüncelerine karşı duyarlıdırlar. Geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanıldığı, öğretmen merkezli sınıflarda güven, enerji, özdenetim, gruba ait olma ve duyarlı olma niteliklerini geliştirmek oldukça güçtür. Çünkü böyle sınıflarda sadece öğretmen ders

anlatmakta öğrenciler dinlemekte, öğrenciler pasif alıcılar konumunda bulunmaktadır. Öğrenciler arasında işbirliği ve iletişim sağlanamamakta ve öğrendiklerini daha kolay unutmaktadırlar. Aktif öğrenme yöntemlerinin kullanıldığı sınıflarda ise öğrenciler aktiftir. Bu sınıflarda rol oynama, küçük grup sunuları, bireysel öğrenci sunuları, yönlendirilmiş yaratıcılık alıştırması, küçük grup tartışması, beyin fırtınası, sınıf içi yazma çalışması, geri bildirim dersleri, tartışma dersleri, kendini değerlendirme faaliyetleri gibi daha pek çok etkinlik sınıfta uygulanabilmektedir. Aktif öğrenmenin bir diğer önemli yanı da öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklara hitap etmesidir. Öğrencilerin öğrenme stillerinde farklılıklar vardır. Aktif öğrenmeye sadece öğrenme sürecine coşku eklemek için değil aynı zamanda bireysel farklılıklara ve çoklu zekaya saygı göstermek için de ihtiyaç duyulmaktadır (Silberman, 1996)

İşbirlikli öğrenme, öğrencilerin küçük gruplar oluşturarak bir problemi çözmek ya da bir görevi yerine getirmek üzere ortak bir amaç uğruna birlikte çalışma yoluyla bir konuyu öğrenme yöntemi olarak tanımlanmaktadır. Öğrencilerin aktif öğrenmesini destekleyen işbirlikli öğrenme yöntemi ilk kez 1899'da John Dewey tarafından oluşturulmuştur (Boztepe ve Terzioğlu 2015). Bu yöntem hemşirelik eğitiminde sık karşılaşılan bir yöntem olan ve rekabetçi öğrenmeyi ortaya çıkartan geleneksel öğrenmeye karşı bir yöntemdir (Demiray ve İlaslan 2020; Boztepe ve Terzioğlu 2015). Bu öğrenme yöntemiyle eğitimciler, temel ilkeler doğrultusunda, kendi geliştirebilecekleri birçok etkinliği öğretim süreçlerinde uygulamaya geçirebilmektedir. Bunun yanında işbirlikli öğrenme sürecinde eğitimci-öğrenci arasındaki etkileşimin yanı sıra öğrenci-öğrenci arasındaki etkileşim de olumlu olarak gelişmektedir (El-Sayed ve ark 2015; Johnson ve ark. 2014).

Kültürel Miras Öğrenme Alanı

Kültürel miras, bir ülkenin yaşam tarzı ve halkının yaratıcı gücünü yansıtır. Yaşam kültürleri, onların mirasını güçlendirmek, onlarla doğrudan karşılaşma, deneyim ve takdir için bir şans verir. Kaybolan uygarlıklara erişim, tarihsel araştırma ve dikkatli bir fiziksel çalışma ile mümkündür. Geçmiş kültürlerin eşsiz, sanatsal ve bilimsel başarıları insanlığın ortak mirasının bir parçası olarak kabul edilir, onlar dünyanın kültür tarihinin bir birleşik resmi kadar katkıda bulunur (Akunbay, 2009).

Bu bağlamda, ülkemiz kültürel miras öğeleri bakımından oldukça zengin bir geçmişe sahiptir. Geçmişte yaşamış olan uygarlıkların bıraktığı tarihi eserler ve kültürler,

zenginliğimizin bir parçasıdır. Kültürümüz, birçok kaynaktan beslenmiş ve tarih boyunca çeşitli uygarlıkların birikimiyle günümüze kadar gelebilmiştir. Bizlere düşen en önemli görevlerse bu değerli varlıkları, “Kültürel Miras öğelerimizi” doğru şekilde anlamak, korumak ve yaşatmaktır (Bean, 1999).

Kültürel miras eğitimi, bir toplumun tarihi mimarlık, müzeler ve tarihi kentler, kültürel peyzajlar ve sokak görünüşleri, şehitlikler, gelenekler, fotoğraflar, gazeteler, dokümanlar, mahkeme kayıtları, aile belgeleri, hatıratlar, el ürünleri ve objeleri içeren bütün yönlerinin korunmasını, takdir edilmesini ve öğrenilmesini içerir. Kültürel miras eğitiminin ilk ve en önemli özelliği, kendi yaşadığı doğal ve inşa edilmiş çevrenin tarihi ve değeri konusunda, çocuğun kavrayışını ve bilgisini arttırmasıdır. Kültürel miras eğitiminin diğer amaçları da; öğrencilerin tarihi ve kültürel mirasları keşfetmelerine yardımcı olmak, kültürel mirasın keşfi yoluyla öğrencilerin bilgi ve deneyim kazanmalarını sağlamak, yerel ile evrensellik arasında ileri ve geri giderek öğrencilerin bunların arasındaki farkı anlamalarına yardımcı olmak, genellikle kaynaklardan yoksun olan öğrencilerin, geçmişin keşfi ile kendilerini gelecek için korumalarına yardımcı olmak, yarının vatandaşını eğitmek. Gerçek, doğru güvenilir bir vatandaş yetiştirmeye katkı sağlamaktır (Dönmez ve Yeşilbursa, 2014).

Kültürel miras eğitimi, çocukların farklı zamanlarda yaşayan insanların ekonomik ve sosyal durumlarını anlamasını, teknik gelişmelerin izlerini sürmelerini de kapsar. Bu yüzden kültürel miras eğitimi, değişim ve süreklilik kavramlarını besleyerek, tarihsel ve kültürel deneyimlerimizdeki sürekliliği ve kültüre bağlılığı çocukların anlamalarını sağlar. Her toplum kendisini diğerlerinden ayıran bir geçmişe ve belleğe sahiptir. Bu nedenle de farklı zamanları açıklayan kültürel miras eğitimi, toplumsal belleğin yapılandırıcı bir unsuru olarak karşımıza çıkar. Bunun yanında kültürel miras eğitimi ile çocukların sadece yerel mirası değil, aynı zamanda evrensel dünya mirasını da tanımaları ve korumalarından söz etmek mümkündür. Bu anlamda kültürel miras ile ilgili eğitimi en iyi sunacak ve öğrencileri bilgilendirecek ders, Sosyal Bilgiler dersidir (Özbaş, 2012).

Kültürel miras öğrenme alanı, bireylerin kültürel değerleri, gelenekleri ve tarihsel geçmişleri hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamak amacıyla önemli bir eğitim alanıdır. Bu alan, öğrencilerin kültürel kimliklerini geliştirmelerine ve toplumsal farkındalık kazanmalarına yardımcı olur. Bu bağlamda, eğitimin kültürel miras unsurları ile zenginleştirilmesi, öğrencilerin sosyal ve kültürel bağlamda daha bilinçli bireyler olmalarını teşvik eder (Yolcu, 2004). Kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılması, eğitim sisteminin önemli bir parçası haline gelmiştir (Millî Eğitim Bakanlığı, 2018).

Kültürel miras öğrenimi, disiplinler arası bir yaklaşım gerektirir. Tarih, sanat, coğrafya ve edebiyat gibi farklı disiplinler, kültürel mirasın anlaşılması ve değerlendirilmesinde önemli bir rol oynar. Örneğin, kültürel mirasın sanatsal ve tarihi yönlerinin incelenmesi, öğrencilerin eleştirel düşünme ve analiz becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur (Artun ve Örgü, 2013). Ayrıca, bu süreçte öğrenciler, kültürel mirasın sadece geçmişle değil, aynı zamanda günümüzle de nasıl ilişkilendirilebileceğini öğrenirler (Gençaydın, 1990).

Kültürel miras öğrenimi, öğretim yöntemlerinin çeşitlendirilmesini de gerektirir. Aktif öğrenme yöntemleri ve projeler, öğrencilerin kültürel mirasa olan ilgilerini artırarak derse katılımlarını güçlendirir. Etkileşimli öğrenme ortamları oluşturmak, öğrencilerin farklı kültürel unsurları keşfetmelerine ve bu unsurlar arasındaki ilişkileri anlamalarına yardımcı olur (Buyurgan ve Buyurgan, 2012). Bu tür bir yaklaşım, öğrencilerin kültürel miras konusundaki bilgilerini derinleştirmekte ve aynı zamanda yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmektedir.

Kültürel mirasın eğitimde yer alması, öğrencilerin toplumsal değerleri anlamalarına ve bu değerlere sahip çıkmalarına da katkı sağlar. Ertürk (2001), Cumhuriyet dönemi resim eğitimi bağlamında kültürel mirasın nasıl korunması gerektiğine dair önemli bilgiler sunmaktadır. Kültürel mirasın eğitimde yer alması, öğrencilerin kendi kültürel kimliklerini geliştirmelerine ve toplumsal sorumluluklarını kavramalarına yardımcı olur (Dikici, 2006).

Kültürel miras öğrenme alanı, bireylerin kültürel değerlerle olan bağlarını güçlendirmekte ve toplumsal bilinci artırmaktadır. Eğitimcilerin, kültürel miras unsurlarını eğitim müfredatlarına entegre ederek öğrencilerin sosyal ve kültürel farkındalıklarını artırmaları önemlidir. Bu bağlamda, kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılması için yapılan çalışmalar, eğitim sisteminin vazgeçilmez bir parçası haline gelmektedir (Wiersma, 2009). Bu nedenle, kültürel miras öğreniminin desteklenmesi, geleceğin bilinçli ve duyarlı bireylerinin yetiştirilmesi açısından büyük bir öneme sahiptir.

BÖLÜM IV

YÖNTEM

Araştırma Modeli

İnteraktif öğrenme yöntemleri, çeşitli teknolojileri ve etkileşimli araçları kullanarak öğrenme sürecini daha olumlu, eğlenceli ve bağımsız hale getiren öğrenme yöntemlerini ifade eder. Bu araştırma, Ortaöğretim düzeyinde Görsel Sanatlar Eğitimi kapsamında, İnteraktif öğrenme yöntemleri kullanılarak Kültürel Miras Öğrenme Alanı'nı beş farklı sanatçının eserleri aracılığıyla aktarmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, öğrenciler sadece sanatçıların tekniklerini ve tarzlarını öğrenmekle kalmayacak, aynı zamanda eserlerin derinlemesine analizini yaparak, tarihsel, kültürel ve toplumsal bağlamlarını da keşfedeceklerdir. Araştırma, sanatçıların eserlerini ele alarak, öğrencilerin sanat eleştirisi ve yorumlama becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu süreç, öğrencilerin sanata dair daha geniş bir perspektif kazanmalarını ve estetik değerleri anlamalarını sağlayacaktır.

Ayrıca, öğrencilerin anlamlı ve amaçlı sanatsal projeler üretmeleri sırasında özgür, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeleri beklenmektedir. İnteraktif öğrenme yöntemlerinin uygulanmasıyla, öğrenciler aktif bir şekilde sürece katılacak, kendi düşüncelerini ve yaratıcılıklarını özgürce ifade etme fırsatı bulacaklardır. Bu, onların sadece teknik beceriler kazanmalarına değil, aynı zamanda kişisel ifade yeteneklerinin de gelişmesine olanak tanıyacaktır.

Nitel araştırma yöntemleriyle tasarlanan bu çalışma, sanat eğitimi sürecinde bireylerin estetik farkındalık kazanmalarını desteklemenin yanı sıra, sanatı kültürel bağlam içinde yorumlama becerilerini güçlendirmeyi de amaçlamaktadır. Bu yaklaşım, öğrencilerin sanatsal düşünme süreçlerini derinleştirecek ve onlara daha anlamlı, zengin bir öğrenme

deneyimi sunacaktır. Sonuç olarak, bu araştırma, öğrencilere yalnızca sanatsal beceriler kazandırmayı değil, aynı zamanda sanatı daha geniş bir kültürel ve toplumsal perspektiften anlamalarını sağlamayı da hedeflemektedir.

Araştırma, nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan eylem araştırması modeli ile yürütülmüştür. Eylem araştırması sürecinde toplanacak belgeler ve veriler, gözlem formları, görüşme formları ve doküman analizleri gibi araçlarla elde edilecektir. Nitel araştırma modeli, sanatsal deneyimin estetik, kişisel, toplumsal ve politik boyutlarını derinlemesine incelemek amacıyla kullanılır (Mamur, 2012, s.198). Bu araştırma modeli, görsel sanatlar eğitime dair sorunların ve mevcut durumun doğru bir şekilde tanımlanması, çözülmesi, yorumlanması ve nesnel bir sonuca ulaşılmasını amaçlar. Eğitim ortamı ile birlikte öğretmen, öğrenci, yönetici ve diğer paydaşların dikkate alınması, görsel sanatlar eğitiminin hedeflerini, amaçlarını, işlevlerini ve birey ile topluma sağladığı katkıları incelemek için nitel araştırmaların gerçekleştirilmesi gerekmektedir (Özsoy, 2005, s.220).

Araştırma Deseni

İnteraktif öğrenme yöntemleri ile düzenlenen derste, uygulamanın nasıl yürütüleceği ve elde edilen sonuçların sürekliliğinin incelenmesi amacıyla eylem araştırması modeli en uygun yöntem olarak değerlendirilmiştir. Eğitim sözlüğünde eylem araştırması, öğretmenlerin kendi öğretim yöntemleri, öğrencilerin daha etkili öğrenme stilleri ve değerlendirme süreçleri hakkında bilgi toplamak için kullandıkları sistematik bir araştırma olarak tanımlanır (Demirel, 2005, s. 52).

Eylem araştırması, araştırmacının karşılaştığı bir problem veya belirsizlikten kaynaklanır. Uygulamalı bir araştırma yöntemi olan bu yaklaşım, genellikle üç koşulun sağlanması ile gerçekleştirilir: konunun sosyal uygulamalarda yer alması ve değiştirilmesi gereken bir alan olması, araştırmacının katılımcı bir eylem içinde yer alması ve araştırmacının planlama, uygulama, gözlem ve yansıtma döngüsünde sistematik ve kaydedilmiş bir biçimde yürütülmesidir (Swann, 2002). Eğitim uygulamalarını geliştirmek için eylem araştırmalarının önemi büyüktür. Bu araştırmalar, eğitim uygulamalarını anlamak, değerlendirmek ve iyileştirmek amacıyla gerçekleştirilir (Köklü, 2001, s. 36).

Eylem araştırmasının temel hedefi teoriyi test etmek ve mevcut bilgiyi geliştirmektir. Araştırmacı, elde edilen sonuçların uygulama yaptığı örneklem ötesinde geçerliliği ile ilgilenirken, eylem araştırmasında esas amaç, öğretmen veya yöneticinin okul ile ilgili

kararlar almasına yardımcı olacak verileri toplamaktır (Borg, 1987, s. 284). Eylem araştırmasının belirgin özelliklerinden biri, öğretmenin araştırmacı rolünü üstlenmesi ve sürece aktif katılım göstermesidir. Bu araştırma türü, öğretmenlerin araştırmacı kimlik geliştirmelerini teşvik eder (Sancak, 2011, s. 51).

Gay, Mills ve Airasion (2009) eylem araştırmasının türlerini eleştirel eylem araştırması ve uygulamalı eylem araştırması olarak sınıflandırmıştır. Eleştirel eylem araştırması bireyleri özgürleştirirken, uygulamalı eylem araştırması sürecin nasıl yürütüleceğine odaklanmaktadır. Öğretmenler ve araştırmacılar, ilgi alanlarını kendileri belirleyebilirler. Eğitimde eylem araştırması, öğretmenin mesleki uygulamalarını ve yeni yöntemler konusundaki denemelerini planlı ve sürekli gözlemlemesini gerektirir. Yansıtma, planlama, uygulama, veri toplama ve yeniden yansıtma döngüsü üzerinden gerçekleştirilir (Schmuck, 2009, s. 1). Bu çalışmada, "Uygulamalı Eylem Araştırması" modeli benimsenmiştir.

Eylem Araştırmasının Süreci

“Eylem araştırması”, problem durumunun veya uygulamanın bulunduğu süreçte incelenmesi gereken durumun tespit edilmesiyle başlar. Bu aşamanın dikkatlice planlanması, yanlış bir başlangıcı önlemek açısından önemlidir. İyi bir araştırma problemi için oluşturulan sorularda bazı önemli noktalara dikkat edilmesi gerekmektedir. Sorular; sadece evet/hayır şeklinde olmamalı, anlamlı, kısa ve özlü olmalı, açık bir dille ifade edilmeli ve jargondan kaçınılmalıdır. Ayrıca, cevabı önceden belli olan sorulara yer verilmemelidir (Ferrance, 2000, s. 9).

Veri Toplama Araçları

Bulguların yorumlanmasında, (uygulama öncesinde) dersin anlatım ortamı hazırlanmış ve ders içerikleri oluşturulup planlanmıştır. Uygulama sürecinde interaktif öğrenme tekniklerini içeren ders sunumu gerçekleştirilmiştir. Daha sonra, öğrencilerin çalışma uygulamaları ve değerlendirme süreçleri tamamlanmıştır.

Araştırmanın uygulama süreci hakkında, uygulama öncesindeki ders ortamı hazırlıkları ve ders içeriği hakkında bilgilendirmeler yapılmıştır. Araştırma, ortaöğretim 9. sınıf düzeyinde interaktif öğretimle çevrelerine estetik anlamda becerilerini anlama yönündeki gelişimlerini hedef almıştır. Ders içeriğinin oluşturulması ve ortamın hazırlanmasında, araştırmacı

tarafından interaktif öğrenme yöntem ve tekniklerinin ile birlikte uygulanıp uygulanamayacağına dair bir araştırma ve literatür çalışması gerçekleştirilmiştir.

İnteraktif öğrenme yöntemleri ve tekniklerinin, sanatçıların resim çalışmaları ve öğrencilerin kültürel bilgi düzeyleri açısından nasıl bir etkisi olacağı üzerine değerlendirmeler yapılmış ve yöntemin uygunluğuna ilişkin karar verilmiştir. Öğrencilerin haftalık ders planı, her uygulama dersinin hedefleri, ders içeriği, interaktif öğrenme yöntemleri ve gerekli malzeme ile araç gereçlerin belirlenmesi sağlanarak ders planına eklenmiştir.

9. sınıf öğrencilerinin interaktif öğrenme ortamının Görsel Sanatlar dersinde daha önce uygulanmadığı varsayılmıştır. Bu nedenle, yöntem baştan ve ilk defa uygulanacak şekilde düşünülmüş, araştırmanın içeriği buna göre düzenlenmiştir. Araştırma, 4 haftalık bir süreç içerisinde çeşitli etkinlikler çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

Öğrencilere, araştırmaları için sanal müze adresleri verilerek sanatçıları incelemeleri istenmiştir. Ayrıca, öz değerlendirme formu dağıtılmıştır. MEB Görsel Sanatlar kitabına bakıldığında, (kültürel miras) öğrenme alanının müfredatta yeterince yer ayrıldığı gözlemlenmiştir. Bu çalışmada sanatçıların resim çalışmalarının anlatılmasıyla, öğrencilerin bu sanatçıların kültürle olan bağlarını keşfetmeleri ve kültürel mirası tanımaları hedeflenmiştir. Araştırmanın bu aşamasında öğrencilerin sanatçıları, eserlerini; ait oldukları dönemler, akımlar, resimlerin iletmeye çalıştığı içerikler, renkler ve değerler gibi unsurlarla ilişkilendirilebilmeleri için çaba sarf edilmiştir. Böylelikle; farklı teknik ve malzemelerle anlatım zenginliğini kavramaları amaçlanmıştır. Bu durumun akademik başarı üzerindeki olumlu etkisinin olup olmadığı araştırılmıştır.

Çalışma grubundaki öğrencilerin isimleri doğrudan verilmemiştir; yalnızca isimlerinin ve soyadlarının baş harfleri kullanılmıştır. Araştırmanın başlangıcında, öğrencilerin kültürel miras öğrenme alanı, sanatçılar ve eserleri hakkında (bulunduğu yer, akımı, bölgesi, simgeleri, anlatmak istedikleri vb.) bilgiler toplanmaya çalışılmıştır. Bu amaçla, öğrencilere ön görüşme ve son görüşme yapılmıştır. Ardından, öğrencilerle konu hakkında anlatım yapılmış ve çeşitli uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Uygulamalar sırasında interaktif öğrenme yöntemi dikkate alınarak, bu yöntemlerin öğrenci açısından etkililiği değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın başlangıcında, sınıftaki öğrencilerin kültürel miras öğrenme alanı ile ilgili bilgi ve düşüncelerini anlamak amacıyla öğrencilere kişisel bilgi formu (ek) ve ön görüşme

(ek) sunulmuştur. Bu uygulamanın amacı, öğrencilerin bilgilerini değerlendirmek ve ders bilgisine giriş yapmaktır. Araştırmacı, öğrencilerin bilgilerini tazelemek ve geliştirmek, ayrıca eksikliklerini tespit etmek için ders programını bu doğrultuda düzenlemiştir.

Veri toplama araçları olarak kullanılan görüşme formu, kişisel bilgi formu, araştırmacı ve öğrenci günlükleri, gözlem, yazılı ve görsel dokümanlar, ses ve fotoğraf dökümleri, araştırmanın çeşitli aşamalarında sistematik bir şekilde uygulanarak süreç boyunca elde edilen verilerin güvenilirliği ve geçerliliği artırılmıştır. Araştırmanın her aşamasında bu araçların kullanımı, elde edilen bulguların derinlemesine analiz edilmesine olanak sağlamıştır.

Araştırma, 12 öğrenciden oluşan bir grup ile gerçekleştirilmiş olup, grup etkinlikleri ve işbirliği odaklı çalışmalar sürece dahil edilmiştir. Araştırma sürecine başlamadan önce, Uşak İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmış, etik kurallar ve araştırma protokollerine uygunluk sağlanmıştır. Araştırmacı, derslerin her birine aktif olarak katılarak, sınıf içi etkileşimleri ve öğrencilerin bireysel öğrenme süreçlerini gözlem formu kullanarak kaydetmiştir. Bu gözlemler, araştırmanın temel verilerinden biri haline gelmiştir.

Eylem araştırması sürecinde, öğrencilerin mevcut bilgi seviyelerini, ilgilerini ve eğitim sürecindeki karşılaştıkları zorlukları daha iyi anlayabilmek amacıyla, araştırmacı tarafından ön görüşme soruları ve kişisel bilgi formu hazırlanmıştır. Bu formlar, öğrencilerin konuya dair sahip oldukları temel bilgileri ve kültürel mirasa yönelik farkındalıklarını belirlemek amacıyla, araştırma sürecinin başında uygulanmıştır. Elde edilen veriler, öğretim stratejilerinin belirlenmesinde önemli bir rol oynamıştır.

İnteraktif öğrenme yöntemi ile tasarlanan Görsel Sanatlar dersine ilişkin etkinlikler uygulanmadan önce, öğrencilerin konuya dair ön bilgilerini ölçmek amacıyla açık uçlu sorulardan oluşan ön görüşme formları kullanılmıştır. Bu aşama, öğrencilerin derse olan ilgilerini ve konuyla ilgili önceki bilgilerini anlamak adına kritik bir adım olmuştur. Ayrıca, dersten sonra uygulanan son görüşme formları, öğrencilerin öğrenme süreçlerindeki değişimleri ve gelişimleri değerlendirmeye olanak tanımıştır. Bu karşılaştırmalar, öğrenme sürecinin etkinliğini analiz etmek ve interaktif öğrenme yöntemlerinin etkilerini ortaya koymak açısından önemlidir.

Dört hafta süren (toplam 8 ders saati) uygulama süreci boyunca her hafta, yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılarak öğrencilerin öğrenme deneyimleri, duygusal durumları ve dersle ilgili algıları hakkında geri bildirimler alınmıştır. Bu haftalık veriler,

sürecin her aşamasındaki gelişmeleri değerlendirmede yardımcı olmuş ve öğrencilerin bireysel gelişimlerini daha iyi anlamaya yönelik katkı sağlamıştır. Ayrıca, araştırma sürecinin her aşamasında araştırmacı ve öğrenciler tarafından tutulan günlükler, öğrencilerin düşünsel ve duygusal süreçlerini izlemek için önemli bir araç olmuştur. Bu günlükler, öğrencilerin düşüncelerini, duygularını ve öğrenme süreçlerini derinlemesine incelemeye olanak tanımıştır.

Araştırmanın genelinde kullanılan gözlem, yazılı ve görsel dokümanlar, ses ve fotoğraf dökümleri, araştırma sürecindeki etkinliklerin ve öğrencilerin öğrenme süreçlerinin daha açık bir şekilde belgelenmesine olanak sağlamıştır. Bu veriler, öğretim sürecinin çeşitli boyutlarını gözler önüne sererken, araştırmacının objektif bir değerlendirme yapabilmesine olanak tanımıştır. Sonuç olarak, her veri toplama aracı araştırma sürecine büyük katkı sağlamış ve sanat eğitimi bağlamında interaktif öğrenme yöntemlerinin etkinliğini değerlendirmek için sağlam bir temel oluşturmuştur.

Bu çalışmada nitel ve eylem araştırma deseni kullanılan ve en çok tercih edilen veri toplama araçları şunlardır:

- Görüşme Formları
- Kişisel Bilgi Formu
- Araştırmacı ve Öğrenci Günlükleri
- Gözlem
- Yazılı ve Görsel Dokümanlar
- Ses, Fotoğraf Dökümü

Görüşme Formu: "Görüşme, araştırılan konuda karşılıklı konuşma yoluyla sözel bilgi toplama yeteneğidir" (Şahin, 2015, s.15). Bu bağlamda, yarı yapılandırılmış görüşmelerde önceden belirlenmiş sorular dışında da ek sorular sorulabileceğinden, araştırmacı gerektiğinde müdahale edebilme fırsatına sahiptir. Bu araştırma kapsamında, 15-16 yaş grubundaki 9. sınıf öğrencilerinin kültürel miras öğrenme alanına yönelik olarak tasarlanan Görsel Sanatlar dersinin interaktif öğrenme yöntemlerine dayalı etkinliklerinin öğrencilerin çevrelerini kültürel olarak ayırt edebilme, eleştirel düşünme, yorum yapabilme ve yaratıcı olabilme yeteneklerine katkı sağlama durumu, öğrencilerden alınan görüşlerle veri toplanarak analiz edilmiştir. Yarı yapılandırılmış sorularla gerçekleştirilen görüşmeler, öğrencilerin izni ile ses kayıtları ve fotoğraflar ile belgelenmiştir. Öğrencilerin yazılı olarak

yanıtlamaları istenen bu formlar, ders sonrası verilmiş ve tarafsız bir şekilde doldurulması talep edilmiştir. Araştırma sonunda bu kayıtlar incelenerek veri toplama süreci tamamlanmıştır. Derse ilişkin nitel veriler elde etmek amacıyla, açık uçlu sorulardan oluşan ön değerlendirme (araştırma öncesi görüşme soruları) da uygulanmıştır. Ayrıca, araştırma süresince her etkinlik sonrası uygulanacak olan etkinlik değerlendirme öğrenci görüşme formları da kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Bu bölümde, araştırma sürecine katılacak öğrencilerin daha iyi analiz ve çözümleme yapabilmek amacıyla kişisel bilgilerini elde etmek için bu form kullanılmıştır.

Araştırmacı ve Öğrenci Günlüğü: Kodlama süreci, verilere, kategorilere ve kavramlara ilişkin not yazımı, araştırmacı günlüğü yazımı olarak adlandırılır (Charmaz, 2006; Neuman, 2007). Araştırma kapsamında, araştırmacı ve öğrenci günlükleri tutmaları istenmiştir ve verilerin analizleri bu günlüklerde yapılmıştır.

Gözlem: Gözlem, günlük yaşama katılma ve ayak uydurma sürecidir. Sınıf ortamında hem öğretmen hem de öğrenci tarafından gerçekleştirilen gözlemler bulunmaktadır. Sınıf içindeki veya dışındaki gözlemlerin amacı, mevcut şartlara uyum sağlamaktır. Günlük hayatta yaptığımız gözlemler informal gözlemler olarak adlandırılırken, performansın değerlendirilebileceği, çok yönlü, amaçlı, dinamik eylem süreçleri formal gözlemler olarak tanımlanmaktadır (Üstünlüoğlu, 2000). Belirli bir kişi, yer, olay, nesne, durum veya şart hakkında bilgi toplamak amacıyla yapılan gözlem, belirli hedeflere yöneltilmiş bir bakış ve dinleyiş olarak tanımlanabilir (Şahin, 2015, s.162). Araştırmada gözlem verileri, araştırmacı tarafından hazırlanan Gözlemci Formu ve Gözlemci Görüşme Formu ile toplanmıştır. Gözlem formlarının hazırlanma süreci, interaktif öğrenme ve kültürel miras öğrenme alanlarının uygulama sürecine uygun şekilde gerçekleştirilmiştir.

Yazılı ve Görsel Dokümanlar: Belgesel tarama olarak bilinen doküman analizi, mevcut kayıt ve belgelerin incelenmesiyle veri elde edilmesini içerir. Doküman analizi, belirli bir amaca yönelik ı bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsamaktadır (Karasar, 2005). Doküman inceleme yöntemi, araştırmanın veri setini oluşturan birincil veya ikincil kaynak niteliğindeki çeşitli dokümanların elde edilmesi, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve analizi olarak tanımlanabilir (Özkan, 2021, s.2).

Eylem planının hazırlanması aşamasında araştırmacı, araştırma ve uygulama sürecini içeren yol haritasını çıkarır. Bu yol haritası; uygulama sürecini katılımcıları, veri toplama

araçlarını, verilerin nasıl kayıt edileceğini, verilerin analizini içermektedir. Ayrıca uygulama eylem planı; hazırlanan etkinliğin kazanımlarının, kullanılan yöntem ve tekniklerin, ders materyallerinin, her aşamanın süresinin açıklandığı öğretme-öğrenme süreciyle ilgili ayrıntılı bilgi verilmelidir. (Ocak& Akkaş Baysal, 2021, s.88)

Eylem araştırmasının diyalektik döngüsünde eylem araştırmasının son basamağında, araştırmacı eylem planını tamamlar. Bu plan, bulguların özetini, önerilen eylemleri ve eylemden sorumlu kişilerin ve danışılması ve bilgilendirilmesi gerekenlerin belirlenmesini içerir. Plan ayrıca verileri kimin izleyeceğini ve toplayacağını, veri toplamının zaman çizelgesini ve eylemi gerçekleştirmek için gereken ı da kapsar. (Creswell, 2012, s.581)

Odaklanılacak Alanın Belirlenmesi: Eylem araştırmasının diyalektik döngüsünde eylem araştırmasının ilk basamağı, odaklanacak alanın belirlenmesidir. Odaklanacak alan belirlenirken, uygulamaya odaklanılacak öğretme ve öğrenme etkinliklerini içermesini kontrol odağında bulunmasına, tutkulu hissedilen bir konuda olmasına dikkat edilmelidir (Mills,2003, s.26).

Bir problem durumuyla veya uygulama sürecinde sorgulanması gereken bir boyutun saptanmasıyla başlayan eylem araştırmalarının konusu, uygulama ortamında uygulayıcıyı rahatsız eden bir durumu belirleme, iyileşmesi gerekli olan bir süreç ya da yeni bir yaklaşımın denenmesi hakkında olabilir (Yıldırım& Şimşek, 2016, s.309)

Tablo 1.

Uygulama süreci: Sanatçıların İnteraktif Öğrenme Yöntemiyle Öğretimi Konusunun Genel Ders Planı

Uygulama süreci	4 hafta
Dersin uygulanacağı öğrenci grubu	Uşak Final Akademi Okulları Fen ve Anadolu Lisesi /15- 16 yaş grubu, 12 öğrenci
Süre	Haftalık (40+40) 3 ders saati (toplam 12 saat ders)
Dersin öğrenim kazanımları	• Sanatın evrensel bir iletişim aracı olduğunu fark eder. • Sanat eserinin niteliklerini açıklar. • Kendi tasarımlarında farklı teknik ve materyaller kullanır. • Sanat eserlerinde yer alan unsurları açıklar.
Öğretim yöntem ve teknikleri	• Uygulamalı yöntem • İnteraktif öğrenme yöntemi (Eylem araştırması)
Uygulama yöntemi ve süreci	(İnteraktif öğrenme yöntemleri) ile anlatılan konu ve (eylem araştırması) Çalışması ile devam edilip bu süreç içerisinde alınan çıktılarına göre eğitsel planlarla uygulama gerçekleştirilmiştir.

Tablo 2.

Uygulama Süreci: Sanatçıların İnteraktif Öğrenme Yöntemiyle Öğretimi Konusunun Genel Ders Planı 1. Hafta

1. Hafta	
Dersin uygulanacağı Öğrenci grubu	Uşak Final Akademi Okulları / 15- 16 yaş grubu/ 12 öğrenci
Uygulama süreci	4 hafta
Süre	3 ders saati (40+40+40)
Tema	Kültürel Miras Öğrenme Alanı, Sanat, Resim Çözümleme
Dersin Kazanımları	• İncelediği sanat eseri hakkında estetik yargıya varır. • Sanat eserini yorumlar. • Kültürün geleceğe aktarılmasında sanat eserlerinin değer ve önemini açıklar. • Sanat eserlerini ve kültürel değerleri korumanın önemini açıklar.
Uygulama Yöntemi ve Süreci	İnteraktif öğrenme yöntemleri (Bulmaca, Kavram haritası, Bilgi yaprağı, Eşleştirme, akvaryum tekniği vb.
Kaynakça	• MEB, Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (güncel) • Dikici, A. (2006). Sanat eğitimi ve öğrencilerin yaratıcılık düzeyleri. <i>Eğitim ve Bilim</i>, 31(139). • Artut, K. (2009). <i>Sanat eğitimi, kuramları ve yöntemleri</i> (6.Baskı). Ankara: Anı. • Buyurgan, S. & Buyurgan, U. (2012). <i>Sanat eğitimi ve öğretimi</i>, (3. Baskı). Ankara: Pegem.
Ölçme ve Değerlendirme	Yarı yapılandırılmış görüşme form içeriği ve gözlem formu.

Tablo 3.

Uygulama Süreci: Sanatçıların İnteraktif Öğrenme Yöntemiyle Öğretimi Konusunun Genel Ders Planı 2. Hafta

2. Hafta	
Dersin uygulanacağı öğrenci grubu	Uşak Final Akademi Okulları / 15- 16 yaş
Süre	3 ders saati (40+40+40)
Tema	Kültürel Miras Öğrenme Alanı, Sanat, Resim Çözümleme
Dersin Kazanımları	- Çizgi ve renk perspektifine, çevresinden ve sanat eserlerinden örnekler verir. - Işık-renk ve boya-renk ayrımını yapar. • Sanat eserlerindeki renk uyumlarını ve vurguyu ayırt eder. - Renkli resim tekniklerinde kullanılan malzemelerin özelliklerini açıklar.
Uygulama Yöntem ve Teknikleri	İnteraktif öğrenme yöntemleri (Eylem Araştırması)
Kaynakça	- Aydede, M. N. & Matyar, F. (2009). Fen bilgisi öğretiminde aktif öğrenme yaklaşımının bilişsel düzeyde öğrenci başarısına etkisi. <i>Journal of Turkish Science Education</i>, 6 (1), 115-127. - Dikici, A. (2006). Sanat eğitimi ve öğrencilerin yaratıcılık düzeyleri. <i>Eğitim ve Bilim</i>, 31(139). - Charmaz, K. (2006) <i>Constucting Grounded Theory</i>. London,UK. : SAGE Publications.
Ölçme ve Değerlendirme	Yarı yapılandırılmış görüşme form içeriği ve gözlem formu.

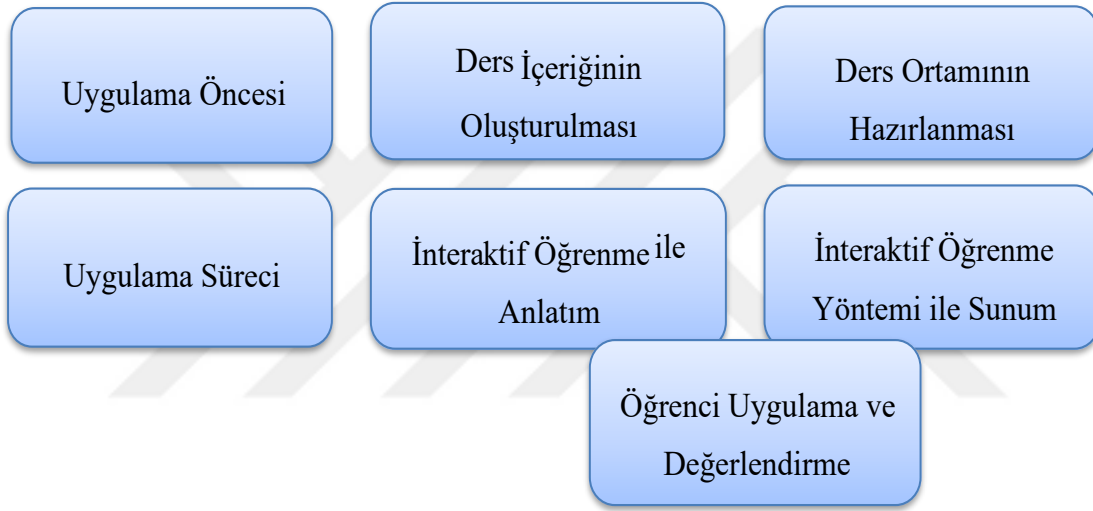
Tablo 4.

Uygulama Süreci: Sanatçıların İnteraktif Öğrenme Yöntemiyle Öğretimi Konusunun Genel Ders Planı 3. Hafta

4.Hafta	
Dersin uygulanacağı öğrenci grubu	Uşak Final Akademi Okulları / 15- 16 yaş/ 12 öğrenci
Süre	3 ders saati (40+40+40)
Tema	Kültürel Miras Öğrenme Alanı, Sanat, Resim Çözümleme
Dersin Kazanımları	• Renk ve leke değerlerini özgün çalışmalarında uygular. • Renkli resim çalışmalarında sanatsal düzenleme ilkelerini uygular. • Renk ve leke değerlerini özgün çalışmalarında uygular.
(Öğretim Yöntem ve Teknikleri)	İnteraktif öğrenme yöntemleri
Kaynakça	• Erden, O. E. (2016). <i>Modern sanatın kısa tarihi</i>. İstanbul: Hayalperest. • Ersoy, A. (2010). <i>Sanat Eleştirisi</i>, İstanbul: Artes Yayınevi.
Ölçme ve Değerlendirme	Yarı-yapılandırılmış görüşme formu, gözlem ve öz değerlendirme formları

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUM

Şekil 1. Araştırmanın uygulama basamakları

Bu araştırmada, interaktif öğrenme yöntemleriyle yürütülen dersler ile eylem araştırması kapsamında gerçekleştirilen tüm etkinlikler gözlemlenmiş ve öğrencilerin görüşleri sistematik olarak kayda geçirilmiştir. Araştırma sürecinin sağlıklı ve kapsamlı bir şekilde izlenebilmesi, aynı zamanda öğrencilerin konuya olan hakimiyet düzeylerinin derinlemesine analiz edilebilmesi amacıyla bu yöntem geliştirilmiştir. Ayrıca, hem araştırmacı hem de öğrenciler, her dersin sonunda düzenli olarak günlük tutmuş; bu uygulama, derslerde edinilen deneyimlerin, gözlemlerin ve düşüncelerin belgelenmesi açısından önemli bir veri kaynağı oluşturmuştur. Bu sayede, öğrenme sürecinin dinamikleri ve gelişim aşamaları ayrıntılı biçimde değerlendirilebilmiştir.

Genellikle, bir okulda gerçekleştirilen herhangi bir dersi kapsayan, ulaşılabilir küçük bir evren üzerinde uygulanmaktadır (Wiersma, 2009, s.12). Eylem araştırması, yerel

uygulayıcıların okullarında ve çevrelerinde karşılaştıkları önemli sorunların çözümüne odaklanmaktadır (Burke & Christensen, 2004, s.10-11). Araştırmanın güvenilirliği, onaylanabilirliği ve inandırıcılığı gibi ölçütler dikkate alınmıştır.

Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular;

- *Görsel sanatlar derslerinde interaktif öğrenme yöntemlerinin kullanımının öğrencilerin ilgi düzeyine ve motivasyonuna katkısı var mıdır?*

Araştırmada 12 öğrenciye uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formları, günlük izleme ve gözlem formları aracılığıyla elde edilen verilerden, öğrencilerin akademik bilgi düzeyleri, derse olan ilgileri ve katılımlarına dair bilgilere ulaşılmıştır. Bu sayede, öğrencilerin öğrenme süreçlerindeki gelişimleri, motivasyonları ve derse olan tutumları daha net bir şekilde ortaya konulmuş ve bu bulgular, sanat eğitimi sürecinde interaktif yöntemlerin nasıl daha verimli hale getirilebileceği konusunda önemli ipuçları sunmuştur.

Dersin işlenişinde kullanılan öğretim yöntemi hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Sorularındaki verilen cevaplardan birkaçı “A.G: *bence derste kullanılan yöntem çok etkiliydi. Dersin içine dahil olmak çok eğlenceliydi. Ressamların isimleri ve anlatmak istedikleri akılda daha çok kalıcıydı.*” A.Ç.: “*derste çok eğlendik. Öğretmenimiz bizi derse sürekli dahil etti. İlk dersin içeriğindeki bulmaca etkinliği ve eşleştirme oyunu çok eğitici oldu*” D.B.: “*dersin öğrenme açısından etkili olduğunu düşünüyorum. İlk defa eğlendiğimi hissedebiliyorum. Tek düze olan derslerde öğrenme konusunda daha da zorlanıyoruz ve sıkılıyoruz.*” D.B.: *farklı bakış açısına sahip olan bir ders gördüğüm için mutluyum. Önceki derslere de ilgim vardı ama bu tarz çalışmaları sevdim ve ekstra kültürel anlamda merak etmemi sağladı, motivasyonumu artırdı. Öğün için olan sayısal ve zorlu dersleri biraz da olsa stresini azalttı.*” K.Ç.: *Resim derslerinde interaktif çalışmaları kuzenimden öğrenmiştim. Farklı ülkede yaşayan kuzenime ziyarete gittiğimde derslerine girme şansım olmuştu Almanya’ da ve bizden çok daha farklı dersleri işlediklerini gördüm. Tamamen benzememiz imkansız olabilir ama biraz da bizde olsa diye aklımda kalmıştı, mezun olmadan bu dersi görmek bile beni mutlu etti. N.O: açıkçası dersin ilk tanıtım kısmında bile motivasyonum arttı ve heyecanlandım. Çok ilgili değilim resim dersine ama farklı içerik olacağını öğretmenimizden duyduktan sonrasında bile farklı bakmaya başladım ve motivasyonum ders bitimine kadar da devam etti, derse katıldığım için şanslıyım.”.*

Genel olarak öğrencilerden alınan cevaplarda derste kullanılan yöntemin çok etkili olduğunu, derse dahil olmanın çok eğlenceli olduğunu, ressam isimleri ve anlatmak istediklerinin akılda kaldığını, tekdüze olan dersin anlaşılır içerikte devam ettiğini, derse ilgisi olmayanların veya önyargılı yaklaşan öğrencilerin bakış açılarını olumlu yönde değiştirdiğini aktarmışlardır. Aynı zamanda; performans grup çalışmalarındaki farklı tasarımlardan, konuyu yansıtması açısından bakılan değerlendirmeler sonucunda ve öğretmen gözlem formlarındaki olumlu kazanım ve dönütlerinden, araştırmacı günlükleri içeriklerindeki gözlemlerden motivasyon ilgilerine etkisi olduğunu anlamaktayız. Konuya olan merakın arttığı, ayrıntılı olarak öğrenmenin sağlandığı görülmektedir.

Şekil 2. Mavi derinlikte renkler

- *Eserinin ismi:* Mavi derinlikte renkler
- *Teknik:* tuval üzerine boyama ve karışık teknik
- *Ebat:* 50 ye 70

G.H. kodlu ve F.E., N.O. kodlu öğrencilerin grup çalışmasında, farklı sanatsal akımların etkileri açıkça gözlemlenmektedir. Öğrenciler, "Mavi Derinlikte Renkler" temasını seçerek,

bu temayı kutu üzerinde somutlaştırmışlardır. Çalışmalarında karışık teknikler kullanarak, boş bir kutuyu temel almışlar ve üzerine renkli evalar, kartonlar, kumaşlar ve keçeli akrilik boyalarla detaylı bir renklendirme yapmışlardır. Eserin üç boyutlu yapısı, heykele yakın bir formda şekillenmiş, görsel derinlik ve dokusal zenginlik kazandırılmıştır. Çalışmanın renk paleti ve kompozisyonu, tüm unsurların uyumlu bir şekilde birleştiği estetik bir bütünlük oluşturmuştur. Bu çalışma, malzeme ve teknik kullanımı açısından dikkat çekici olup, izleyiciye hem görsel hem de düşünsel açıdan derin bir etki bırakmaktadır.

Şekil 3. Kaplumbağa Terbiyecisi

- *Eserinin ismi:* Kaplumbağa Terbiyecisi
- *Teknik:* tuval üzerine boyama ve karışık teknik
- *Ebat:* 50 ye 70

G.H., K.Ç. ve M.F. kodlu öğrencilerin grup çalışmasında, farklı sanatsal akımların izleri açıkça görülmektedir. Öğrenciler, Kaplumbağa Terbiyecisi adlı eseri konu alarak, bu eseri kutu üzerinde yeniden şekillendirmişlerdir. Çalışmalarında karışık teknikler kullanarak mukavva, renkli evalar, kartonlar ve keçeli akrilik boyalarla detaylı bir renklendirme

yapmışlar, eserin derinliğini ve dinamik yapısını vurgulamışlardır. Ayrıca, çeşitli kumaşlar, boncuklar ve tüller gibi malzemelerle esere dokusal bir zenginlik katmışlar, bu unsurların birleşimiyle eserin üç boyutlu yapısını daha da belirginleştirmişlerdir.

Görsel içeriğinden ilham alarak, öğrenciler çalışmanın genelinde realizm akımını başarılı bir şekilde sürdürmüşlerdir. Bu süreçte, klasik iki boyutlu kompozisyondan çıkarak, daha çağdaş ve yenilikçi bir şekilde üç boyutlu bir eser oluşturmuşlardır. Hem estetik hem de teknik açıdan güçlü bir bütünlük sağlayarak, çalışmanın her bir detayı özenle tasarlanmıştır. Hem iki boyutlu hem de üç boyutlu unsurların uyum içinde birleştiği bu çalışma, sanatsal bakış açılarını ve teknik becerilerini etkili bir şekilde ortaya koymaktadır.

Görsel içeriğinden ilham alarak, öğrenciler çalışmanın genelinde realizm akımını başarılı bir şekilde sürdürmüşlerdir. Bu süreçte, klasik iki boyutlu kompozisyondan çıkarak, daha çağdaş ve yenilikçi bir şekilde üç boyutlu bir eser oluşturmuşlardır. Hem estetik hem de teknik açıdan güçlü bir bütünlük sağlayarak, çalışmanın her bir detayı özenle tasarlanmıştır. Hem iki boyutlu hem de üç boyutlu unsurların uyum içinde birleştiği bu çalışma, sanatsal bakış açılarını ve teknik becerilerini etkili bir şekilde ortaya koymaktadır.

Öğrenci Günlüğü; Bu hafta ders içeriğinde genel olarak ressamların ait oldukları kültürlerini, anlatımlarını ve akımlarını öğrendik. En çok sevdiğim ressam Leonardo ve Frida oldu. Mona Lisa' nın ne anlattığını, renk, kompozisyon, tonlamalarını öğrendik. Bu dersin ve konunun genel olarak okullarda bol vakit ayrılarak görülmesini istedim. Öğrendiğim çalışmanın benim bakış açımın derse göre değişmesinde etkisi oldu. (N.O 10/09/2024).

İnteraktif öğrenme yöntemlerini ilk defa gördüm diyebilirim resim dersinde. Bu, benim için farklı bir deneyim oldu ve öğrenirken eğlendiğimi hissettim. Bu hafta bakış açım tamamen değişti. Öğretmenimiz resimleri göstererek tahtada anlatmamızı istedi, sadece gördüğümüz görsellerle ilgili bir yorum istedi. Renkleri, kompozisyon, nereye ait olduğu gibi. Bir eser üzerine konuşmanın bu kadar zevkli olduğunu bilmiyordum. (F.Y. 10/09/2024).

Araştırmacı Günlüğü; İlk derste, incelediğimiz ressamların eserlerinin genel yorumlarını yaparak, bu eserlerden ne anladığımızı tartıştık. Her öğrenci, tahtaya kalkarak görsellerden ne anladığını ve eserlerin hangi kültürlere ait olabileceği konusunda yorumlarda bulundu. Her biri aktif bir şekilde katılım sağladı ve kendi görüşlerini paylaştı. Yorumlarını daha derinlemesine incelemek için çeşitli sorular sordum ve bu sayede öğrencilerimin eserleri daha kapsamlı bir şekilde yorumlamalarına yardımcı oldum. Öğrencilerin eserlere bakış açıları oldukça yaratıcı ve ilgi çekiciydi. Örneğin, "Hangi kültürlere ait olabilirler?" sorusuna verdikleri yanıtlar, resimlerin renkleri, anlatım tarzları ve sembollerine göre değişkenlik gösterebileceğini belirttiler. Bu, öğrencilerin sadece bilinen eserler hakkında değil, aynı zamanda bu eserleri farklı bakış açılarıyla yorumlama yeteneğini kazandıklarını gözlemlememi sağladı. Dersin sonunda, öğrencilerimin bir sanat eserine baktığında, o eserin ait olduğu kültürel bağlamı ayırt edebilecek, yorumlayabilecek ve derinlemesine eser analizi yapabilecek düzeye geldiğini fark ettim. Ayrıca, derste motivasyonlarını artırmak için interaktif öğrenme yöntemleri kullanıldı ve bu yöntemlerin öğrencilerde büyük bir merak uyandırarak, onların derse daha motive bir şekilde katılmalarını sağladığını gözlemledim. (A.A. 15/12/24)

Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular;

- *Görsel sanatlar derslerinde interaktif öğrenme yöntemlerinde kullanılan teknolojik araçların, platformların ve bu araçlarla olan etkileşimin sanat müfredatına uygun mudur? Materyal kullanımına ve öğrenme süreçlerine katkısı var mıdır?*

İkinci alt probleme ilişkin bulgular da Öğrenciler, özellikle farklı malzeme ve tekniklerin kullanımının kendilerini daha özgür hissetmelerine olanak sağladığını, bunun da yaratıcılıklarını artırdığını ifade etmişlerdir. Farklı materyallerle çalışmak, öğrencilere yeni bakış açıları kazandırmış ve tasarım süreçlerinde daha yenilikçi, özgün fikirler geliştirmelerine imkân tanımıştır. Bu bağlamda öğrencilerin çoğu, “Farklı malzemeleri kullanmak benim için yenilikti. Daha önce hiç denemediğim şeyleri denedim ve bu beni heyecanlandırdı. Fikirlerim de çeşitlendi” diyerek malzeme çeşitliliğinin yaratıcı sürece olan etkisini vurgulamıştır. Ayrıca “Serbest çalışmak, kendi kararlarımı verebilmek bana güven verdi. Kendi tarzımı oluşturduğumu hissettim” sözleriyle sürecin özgüven artırıcı boyutuna dikkat çekmiştir.

Öğrencilerin yanıtları incelendiğinde, bireysel tarzlarını ortaya koyma becerilerinin öne çıktığı; zengin malzeme çeşitliliğinin sunduğu geniş seçenek yelpazesi sayesinde ifade biçimlerinin esnekleştiği; aynı zamanda, yaratıcı süreçte hayal gücünü kullanmanın olumlu katkıları gözlemlenmiş; böylece, öğrenciler kendilerini kısıtlanmış hissetmekten ziyade özgürce ifade edebildiklerini dile getirmişlerdir.

Örneğin, F.Y. “İnteraktif öğrenme yöntemleri hakkında daha önce hiçbir fikrim yoktu. Ancak ders sırasında öğrendiğim kadarıyla, bu yöntemlerin bana çok olumlu bir katkı sağladığını düşünüyorum. Öğrenme şeklimi değiştirdi” diyerek yöntemin öğrenme yaklaşımındaki etkisini ifade etmiştir.

Benzer şekilde, G.H. “Sanat eserlerini değerlendirmek çok eğlenceliydi. Bilmediğim açılardan sanatçıları anlamak ve onlara bu kadar yakın olmak beni mutlu etti. Bu şekilde düşünmem daha önce hiç mümkün olmamıştı” sözleriyle, sanat eserlerine yönelik düşünsel derinliğin arttığını dile getirmiştir. K.Ç. “Sanat eserlerine genelde ilgim yoktu, ama derste böyle bir bakış açısı kazandım. Bu yaşıma kadar derslere bu şekilde yaklaşılmadığı için çok mutlu oldum. Gerçekten harikaydı” diyerek, olumlu tutum değişimini vurgulamıştır. M.F. ise “Özellikle interaktif eğitimle birlikte sanat eserlerini detaylı bir şekilde incelemek, renklerini ve dönemlerini ele almak çok güzeldi. Benim için çok öğretici bir deneyim oldu.

Artık sanat eserlerine farklı bir gözle bakıyorum” diyerek sürecin öğretici etkisini belirtmiştir.

Öğrencilerin bireysel geri bildirimleri, öğretmen gözlem formundaki puanlamalarla da desteklenmiştir. Öğrencilerin süreç boyunca gösterdikleri performansların yüksek olduğu ve bu sürecin akademik başarılarına olumlu yansıdığı gözlemlenmiştir. Bu durum, öğrencilerin yalnızca kendi beyanlarıyla değil, öğretmen değerlendirmeleriyle de gelişim gösterdiklerini ortaya koymaktadır. Elde edilen bulgular, interaktif ve öğrenci merkezli öğretim yaklaşımlarının öğrenme sürecini daha anlamlı, etkili ve kalıcı hâle getirdiğini göstermektedir.

Öğrenci Günlüğü: Bu hafta ders içeriğinde, ressamların ait oldukları kültürleri, sanat akımlarını ve eserlerindeki anlatımları inceledik. En çok ilgimi çeken ressamlar Leonardo da Vinci ve Frida Kahlo oldu. Özellikle Mona Lisa’nın neyi ifade ettiğini, resmin renk, kompozisyon ve tonlamalarını öğrendik. Bu dersin ve konunun okullarda daha fazla vakit ayrılarak işlenmesini çok istedim. Çünkü öğrendiğim bilgiler, bakış açımın derste önemli ölçüde değişmesine yol açtı. (N.O. 10/09/2024)

İnteraktif öğrenme yöntemlerini resim dersinde ilk defa deneyimledim ve bu benim için oldukça yeni bir deneyimdi. Hem öğrenirken hem de süreç boyunca eğlendiğimi fark ettim. Bu hafta bakış açım tamamen değişti. Öğretmenimiz, resimleri tahtada göstererek sadece görsel üzerinden yorum yapmamızı istedi. Renkler, kompozisyon, ait oldukları kültürler ve daha pek çok unsuru tartıştık. Bir sanat eseri üzerine bu kadar derinlemesine konuşmanın ve yorum yapmanın bu kadar zevkli olduğunu hiç düşünmemiştim. (F.Y. 10/09/2024)

Araştırmacı Günlüğü: İlk derste, incelediğimiz ressamların eserlerinin genel yorumlarını yaparak bu eserlerden ne anladığımızı tartıştık. Her öğrenci tahtaya kalkarak, görsellerden edindiği izlenimlerini ve eserlerin ait olduğu kültürler hakkında yorumlar yaptı. Öğrenciler, derse aktif katılım gösterdi ve her biri özgün bakış açılarıyla eserleri değerlendirdi. Ben de onları daha derinlemesine düşünmeye teşvik etmek amacıyla çeşitli sorular sordum. Öğrencilerin eserleri yorumlama biçimleri ve bakış açıları oldukça etkileyiciydi. Örneğin, "Hangi kültürle ait olabilirler?" sorusuna, eserlerin renk paleti, kullanılan semboller ve anlatım tarzına göre farklı kültürel bağlamlara işaret edilebileceğini belirttiler. Bu süreçte, bilinen eserler hakkında bile öğrencilerin yaratıcı ve özgün yorumlar geliştirebildiğini gözlemledim. Dersin sonunda, öğrencilerimin bir sanatçının eserine bakarak, kültürel bağlamı doğru bir şekilde ayırt edebilme, eserleri yorumlayabilme ve analiz yapabilme becerisi kazandığını gözlemledim. Derste kullanılan interaktif öğretim yöntemleriyle sınıf, sıradan bir öğrenme ortamından çıkıp daha dinamik ve katılımcı bir hale geldi. Bu yaklaşım, öğrencilerin öğrenmeyi daha kalıcı ve etkili bir şekilde gerçekleştirmelerini sağladı. (A.A15/12/24).

Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular;

- *Görsel sanatlar derslerinde interaktif öğrenme yöntemlerinin kullanımının öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine katkısı var mıdır?*

Bu alt problemin içeriklerine baktığımızda, araç olarak slayt ve sunu kullanıldığı, ayrıca internette anlatılacak ressamlar ve eserleriyle ilgili sanal müze araştırmaları yapıldığı görülmektedir. Bu alt problemlerle ölçülmeye çalışılan, I. ve II. haftada işlenen derslerin öğrenci tasarımlarına nasıl yansıdığı ve fikirlerindeki değişim ve gelişmelerdir. 15/12/24

tarihli derste, öğrencilerden alınan geri bildirimler doğrultusunda çalışmalar yapmaları istenmiştir. III. haftaya kadar öğrencilere interaktif öğrenme yöntemleriyle sunular yapılmış, her birinin anlaşılabilir olması sağlanmış ve daha detaylı örnek incelemeleriyle konu içeriğinin pekiştirilmesi hedeflenmiştir. İnteraktif öğrenme yöntemlerinin uygulanmasının öğrencilerin eleştirel düşünmesine katkısı olduğunu sorulara verdikleri olumlu dönüşlerden ve sorulan sorulara olan yorumlarının farklı açılardan olduğuna, özellikle beyin fırtınası tekniği ile eleştirel düşüncenin rahat ifade edildiği bulgusuna ulaşılmıştır. Derste bulmaca ve öğretici oyunlar geliştirilen etkinlikler arasına dahil edilmiştir. Ayrıca, internet üzerindeki bazı yaratıcı uygulamalar gözden geçirilmiş ve öğrencilere ilham vermesi için incelenmiştir.

Öğrenci günlükleri incelendiğinde, görsel pekiştireçlerin de öğrenme süreçlerine katkı sağladığı gözlemlenmiştir. Bu süreçte materyal seçimleri üzerinde de konuşulmuş ve öğrenciler, sunulan malzemeler arasından tercihlerde bulunmuşlardır. Zengin malzeme içeriği, öğrencilerin ilgisini çekmiş ve öğrenmeye olan motivasyonlarını artırmıştır. Öğrenciler, bu çeşitliliğin öğrenme süreçlerine katkı sağlayacağını belirtmişlerdir. Özellikle tasarım ve yaratıcılık konularında yapılan çalışmalara bakıldığında, bu süreçlerin öğrencilerin düşünce tarzlarında belirgin bir değişim ve gelişim yarattığı açıkça görülmektedir. Araştırma sürecinde öğrenciler, gözlem ve günlüklerle yakından takip edilmiştir. Öğrencilerin derslere yönelik geri bildirimleri, bu öğrenme yöntemlerinin etkinliğini ve öğrencilerin gelişimlerini gösteren önemli veriler sunmaktadır. Öğrenci cevaplarından bazıları şu şekildedir: A.G: "Bu haftadaki derste beyin fırtınası yaparak çalışmalarımızı tartıştık. Öğretmenimiz, bazı sorularıyla bizi düşündürerek zorladı, fakat bu durum oldukça eğlenceliydi. Hemen ardından tasarım çalışmalarımıza başladık ve malzemeler hakkında konuştuk. Derste slayt sunular kullanıldı. Ayrıca Pinterest uygulamasındaki bazı yaratıcı çalışmaları inceledik." A.Ç: "Derste sürekli yönlendirildik, bu da sürece aktif bir şekilde dahil olmamızı sağladı. Her derste aktif bir katılım gösterdik ve bu, öğrendiklerimizin daha kalıcı olmasına yardımcı oldu. Pinterest'teki örnekleri incelediğimizde farklı bakış açıları kazandım ve tasarımlarımıza daha fazla ilham aldım." K.Ç: "Örneklerin bol olması, derste daha ayrıntılı öğrenmemi sağladı. İncelediğimiz örnekler, yapmak istediğim çalışmaları zihnimde canlandırabilmeme yardımcı oldu. İlk derste konuya biraz ön yargılı yaklaşmışım, ancak ilerleyen zamanlarda bu düşüncem tamamen değişti. Öğretmenin anlatım tarzını çok sevdim."

Şekil 4. Mona Lisa'nın kolajı

- *Eserinin ismi:* Mona Lisa'nın kolajı
- *Teknik:* Kalın mukavva üzerine boyama ve karışık teknik
- *Ebat:* 50 ye 70

A.Ç., D.B. ve Y.T. kodlu öğrencilerin grup çalışmasında realizm akımının etkileri açıkça görülmektedir. Öğrenciler, "Mona Lisa'nın Kolajı" adlı eseri seçerek, bu ünlü tablonun farklı bir yorumunu yaratmaya çalışmışlardır. Çalışmalarını karton üzerine yapmış ve karışık teknikler kullanarak eseri inşa etmişlerdir.

Öğrencilerin çalışmasını incelediğimizde, Mona Lisa'nın klasik realizm etkilerinden ilham alındığı açıkça fark edilmektedir. Ancak, orijinal eserin izlediği yolu, kolaj tekniği ve kullanılan farklı malzemelerle daha çağdaş bir şekilde yorumlamışlardır. Bu çalışma hem görsel hem de düşünsel açıdan güçlü bir sanat eseri olarak öne çıkmaktadır. Renkler ve sanat tarzları, öğrencilerin dikkatini çeken unsurlar arasında öne çıkmaktadır. Öğrenciler, seyahat deneyimlerinden ve gezdikleri yerlerden etkilendiklerini belirtmişlerdir. Renk tasarımının, öğrencilerin algılarını etkileyen bir diğer önemli faktör olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca, derslerde öğrendikleri eserlerin hafızalarına kazındığı ve bu eserlerin onların sanat algısını şekillendirdiği tespit edilmiştir.

Araştırmacı Günlüğü: Bu haftaki derste, öğrencilerim tasarımlarını ve süreçlerini büyük bir heyecanla gerçekleştirdiler. Nasıl çalışmalar ortaya çıkacağını bilmediğim için bu süreçte başlarken oldukça heyecanlıyım. Dersin başlangıcında beyin fırtınası tekniğini kullandım ve ardından soru-cevap yöntemiyle bu içerikleri pekiştirdik. Süreç boyunca oldukça keyifli anlar yaşadık. Hemen sonrasında malzeme seçimi ve kullanımı üzerine konuştuk, ardından seçeceğimiz tasarım malzemelerini değerlendirdik ve tasarım çalışmalarımıza başladık. Öğrencilerin yaratıcı fikirlerini duymak için arada yarı-yapılandırılmış sorular sormayı ve düşüncelerini öğrenmeyi ihmal etmedim. Gelen dönüşler ve yapılan yorumlar beni son derece mutlu ediyor, öğrencilerimin süreç boyunca aktif katılım gösterdiğini görmek gerçekten motive edici. (A.A., 15/10/24).

Öğrenci Günlüğü: Bu haftadaki derste beyin fırtınası yaptık ve çalışmaların üzerine oldukça fazla konuştuk. Öğretmenimiz bazı sorularıyla bizi zorladı ama bu durum oldukça eğlenceliydi. Hemen ardından tasarım çalışmalarımıza başladık, malzemeler üzerine konuştuk. Neler kullanacağımızı dersteki sıkıcı tavırlarımız bu ders içeriğinde neredeyse bitti. Sanki resim bölümünde okuyormuş hissi verdi bizlere ve oldukça profesyonel. Öğrendiklerimiz üzerine bu derece yaratıcı öğrenme içeriklerinin eklenmesi de beni ayrıca mutlu etti. Bu kadar çeşit içerisinden eminim tasarıma uygun bir malzeme ve tasarım planlaması oluşturabilirim. Özellikle malzeme kullanımında çok fazla çeşit olması dikkatimi çekti. Düşündüğümde aklıma gelmeyen ve uygun fiyat içeriğine sahip, çeşitli malzemeler sunulması beni heyecanlandırdı (A.Ç 15/10/24).

Uygulama sürecinde öğretmenimiz, dersteki sürenin yeterli olup olmadığını bizlere sordu. Ben de sürenin yeterli olduğunu ve bu yöntemle derslerin sürekli olarak işlenmesini arzu ettiğimi belirttim. (F.E., 20.12.2024)

Uygulama kısmı oldukça eğlenceliydi. Keşke ilkokuldan itibaren resim derslerinin içeriği ve işlenme şekli bu şekilde olsaydı, böylece öğrenciler daha yaratıcı ve özgün çalışmalara imza atabilirlerdi. (M.F., 15.11.2024)

Ders süresi benim için yeterli oldu, özellikle uygulama aşamasında çok keyif aldım. Bu tür etkinliklerin öğrenme sürecini daha eğlenceli ve verimli hale getirdiğini düşünüyorum. (K.Ç., 15.11.2024)

Şekil 5. Siyah-beyaz kontrast çalışması, Picasso

- *Eserinin ismi:* Siyah beyaz kontrast çalışması Picasso
- *Teknik:* Kutu üzerine boyama karışık teknik (akrilik, kuru boya, tahta kalem)
- *Ebat:* Değişken 3 boyutlu kutu

A.A. kodlu öğrencinin çalışması incelendiğinde, eserin Picasso'nun Kübizm akımından ilham aldığı görülmektedir. Konu olarak siyah-beyaz kontrastını tercih eden öğrenci, çalışmasını karton üzerine gerçekleştirmiş; malzeme olarak ise karışık teknik kutular, tahta kalemleri ve akrilik boyalar kullanmıştır. Öğrencinin çalışmasında Kübizm akımının temel özellikleri belirgin bir şekilde gözlemlenmektedir. Formların parçalanarak farklı açılardan yeniden düzenlenmesi, perspektifin geleneksel anlayıştan uzaklaştırılması ve yüzeyde çok yönlü bir bakış açısının sunulması, eserin Kübist sanat anlayışıyla uyumlu olduğunu göstermektedir. Siyah-beyaz kontrastının etkili bir şekilde kullanılması, kompozisyona güçlü bir görsel vurgu kazandırmış ve estetik bütünlük sağlamıştır.

Ayrıca, öğrenci çalışmasında hem iki boyutlu hem de üç boyutlu unsurları ustaca birleştirerek derinlik ve hacim algısını güçlü bir şekilde oluşturmuştur. Kullanılan malzemelerin çeşitliliği ve tekniklerin uyumlu kullanımı, eserin görsel dinamizmini artırmış ve Kübist anlayışın deneysel yönünü ön plana çıkarmıştır. Farklı malzemelerin birleşimi, hem yüzeysel hem de hacimsel bir etki yaratarak, çalışmanın görsel katmanlarını zenginleştirmiş ve eserin hem estetik hem de teknik açıdan derinlik kazanmasını sağlamıştır. Genel olarak değerlendirildiğinde, öğrenci, sanatsal ifadesini son derece etkili bir şekilde ortaya koymuş ve Kübizm akımına özgü stilistik özellikleri bilinçli bir biçimde uygulamıştır. Biçimlerin parçalanarak farklı açılardan birleştirilmesi, geleneksel perspektifin ötesine geçilmesi ve güçlü siyah-beyaz kontrastlarının kullanımı, eserin estetik bütünlüğünü sağlamış ve görsel etkiyi güçlendirmiştir. Eserdeki biçimsel çeşitlilik ve malzeme kullanımının uyumu, Kübizm'in temel unsurlarını başarılı bir şekilde yansıtmaktadır.

Bu çalışma, öğrencinin teknik becerilerini ve sanatsal düşünme yetisini ustaca birleştirdiğini ve Kübist estetiği derinlemesine içselleştirdiğini açıkça göstermektedir. Hem biçimsel hem de içeriksel açıdan, öğrenci özgün bir ifade dili geliştirmiş ve sanatını güçlü bir şekilde yansıtmıştır. Eser, öğrencinin sanatsal yetkinliğini, yaratıcı bakış açısını ve estetik anlayışını etkileyici bir biçimde sergilemektedir. Ayrıca, kullanılan tekniklerin ve malzemelerin yaratıcı şekilde bir araya getirilmesi, eserin dinamik ve çağdaş bir sanat anlayışını yansıttığını da ortaya koymaktadır.

Bu bulgular, öğrencilerin kültürel olarak en çok derslerde karşılaştıkları ve gezileri sırasında tanıdıkları sanat eserlerinden etkilendiklerini göstermektedir. Bu durum, öğrencilerin daha geniş bir kültürel bilgiye ve sanatsal birikime sahip olma konusunda eksiklikler yaşadıklarını, kültürel çeşitliliğe dayalı sanat anlayışlarının sınırlı olduğunu göstermektedir.

Şekil 6. Frida ile renkler

- *Eserinin ismi:* Frida ile renkler
- *Teknik:* tuval üzerine boyama ve karışık teknik
- *Ebat:* 50 ye 70

D.H. kodlu ve E.Y., O.K. kodlu öğrencilerin grup çalışmasına bakıldığında, sürrealizm akımının belirgin etkileri görülmektedir. Öğrenciler, Frida'nın Kolajı adlı eseri konu alarak, bu ünlü sanatçının tarzına ve sembolizmine kendi yorumlarını katmışlardır. Çalışmalarını karton üzerine yapmışlar ve karışık teknikler kullanarak eseri inşa etmişlerdir. Mukavva üzerine renkli kartonlar ve keçeli akrilik boyalarla yapılan renklendirme, esere dinamik bir hava katmış ve yüzeyde derinlik yaratmıştır. Ayrıca, boncuklar ve kumaşlar kullanılarak üç boyutlu unsurlar eklenmiş, bu da eserin hem görsel hem de dokusal zenginliğini artırmıştır.

Eserin boyutu 50x70 cm olarak belirlenmiş ve bu ölçüde çalışarak hem detayları hem de genel kompozisyonu başarılı bir şekilde yansıtmışlardır.

Bu çalışma, aynı zamanda realizm akımından da izler taşımaktadır. Öğrenciler, sürrealist unsurları kullanırken, realizmin etkilerini de göz önünde bulundurarak, iki farklı akımın harmanlanmasında başarılı olmuşlardır. Sonuç olarak hem estetik hem de teknik açıdan güçlü bir eser ortaya çıkarmışlardır. Eserin hem iki boyutlu hem de üç boyutlu unsurlarının bir arada kullanılması, izleyiciye hem görsel bir tatmin sağlamakta hem de derinlik algısını güçlendirmektedir. Öğrenciler hem sanatsal hem de yaratıcı açıdan dikkat çeken, düşündürten ve etkileyici bir çalışma ortaya koymuşlardır.

Araştırmacı Günlüğü; Zaman ilerledikçe, özellikle 3. ders saatinden itibaren, hatta 2. dersin sonlarına doğru, öğrencilerin çalışma içerikleri yavaş yavaş şekillenmeye başladı. Her bir öğrencim, farklı malzemeler kullanmaya ve özgün tasarımlar yaratmaya başladığını gözlemledim. Çoğu çalışma, başlangıçta iki boyutlu olan çizimlerden çıkıp üç boyutlu, farklı formlara dönüştü. Öğrencilerimin hepsinin büyük bir heyecanla çalışmalarına odaklandığını fark ettim ve bu da beni oldukça heyecanlandırarak, sonuçları merak etmemi sağladı. İnteraktif öğrenme yöntemlerine özellikle ilgi gösterdiler ve bu yaklaşım, onların yaratıcılıklarını daha fazla keşfetmelerine olanak tanıdı. Aynı zamanda sanatçıların eserlerine olan ilgileri de arttı, bu da onların sanata dair düşünsel süreçlerini derinleştirdi. Son çalışma, iki ders sonra tamamlanacak ve sonuçlarının çok güzel olacağına inanıyorum. (A.A., 15/10/2024)

Bu hafta, dersimizin sonuna gelmiş bulunuyoruz ve uygulama çalışmalarının tamamlanmasına çok az kaldı. Öğrenciler şimdiye kadar büyük bir özveri ve yaratıcılıkla muhteşem eserler ortaya koydular. Birazdan, süreci değerlendirmek amacıyla görüşme formlarını doldurmalarını isteyeceğim. Bu formlar, öğrencilerin deneyimlerini, öğrendiklerini ve ders sürecine dair geri bildirimlerini anlamamıza yardımcı olacak

Ders süresinin yeterli olup olmadığını sorduğumda, öğrencilerin büyük bir çoğunluğu sürenin yeterli olduğunu, kullanılan tekniği çok sevdiklerini ve derslerin her zaman bu şekilde işlenmesi gerektiğini ifade etti. Pek çok öğrenci, interaktif ve uygulamalı öğrenme yöntemlerinin hem süreci daha keyifli hale getirdiğini hem de bilgilerin daha kalıcı olmasını sağladığını vurguladı. Ancak, ders saatlerinin yetersiz olduğu ve artırılması gerektiği konusunda da genel bir görüş birliği. A.A.15/11/2024).

Öğrenci Günlüğü; Dersin ilk saatinden itibaren yapılan anlatımlar, sunumlar ve beyin fırtınası gibi etkileşimli uygulamalar sürecimi oldukça olumlu yönde etkiledi. Özellikle Guernica'nın yapılma hikayesinden derin bir şekilde etkilendim ve üzüldüm. Bu eser sayesinde resim sanatının gücünü ve toplumsal etkisini daha net bir şekilde fark ettim. Bu deneyimi, kendi çalışmalarım da yenilikçi bir şekilde uyarlayıp yorumlamak istiyorum. (F.E., 20.12.2024)

Uygulama kısmı son derece eğlenceliydi. Keşke ilkokuldan itibaren resim derslerinin içeriği ve işleniş biçimi bu şekilde olsaydı. Sanat dersine karşı düşüncelerim, ilk dersten itibaren çok daha olumlu bir yönde değişti. Artık her resim dersini heyecanla bekliyorum ve bu süreçten büyük keyif alıyorum. (M.F., 15.10.2024)

Yetenekli olduğumu düşündüğüm için özellikle uygulama kısmında çok keyif aldım. Sonuçların çok güzel olacağına inanıyorum. Farklı materyaller kullanarak çok eğlendim ve bu süreçte aklıma gelmeyen, ancak basit şekilde ulaşabileceğim pek çok yeni materyal keşfettim. Bu, yaratıcılığımı daha da geliştirmemi sağladı. (K.Ç., 15.10.2024)

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

Bu bölümde, Fen Lisesi'nde 15-16 yaş grubundaki öğrencilerin Görsel Sanatlar dersinde sanatçıların resim çalışmalarının incelenmesinin, interaktif öğrenme yöntemleriyle öğretilmesinin ve dersin uygulanmasının öğrenciler üzerindeki etkileri üzerine elde edilen bulgulara dayalı olarak geliştirilen öneriler detaylı şekilde sunulmuştur. Araştırma, öğrencilerin sanatla ilgili algılarını, bilgi seviyelerini ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmek adına uygulanan interaktif öğrenme yöntemlerinin etkinliğini değerlendirmektedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar ve yorumlar şu şekildedir:

Görüşme sorularına verilen yanıtlar incelendiğinde, interaktif eğitim yöntemlerinin, öğrencilerin derse olan ilgisini ve motivasyonunu önemli ölçüde artırdığı gözlemlenmiştir. Bu yöntemlerin öğrencilerin aktif katılımını teşvik ettiği ve onları derse daha fazla dahil ettiği söylenebilir.

Görsel sanatlar derslerinde interaktif öğrenme yöntemlerinin kullanımının öğrencilerin ilgi düzeyine ve motivasyonlarına katkısı var mıdır?

Görüşme sorularına verilen yanıtlar incelendiğinde, interaktif eğitim yöntemlerinin, öğrencilerin derse olan ilgisini ve motivasyonunu önemli ölçüde artırdığı gözlemlenmiştir. Bu yöntemlerin öğrencilerin aktif katılımını teşvik ettiği ve onları derse daha fazla dahil ettiği söylenebilir. Genel olarak öğrencilerden alınan geri bildirimlerde, derste kullanılan interaktif yöntemin oldukça etkili olduğu, derse katılımın son derece eğlenceli hale geldiği ifade edilmiştir. Öğrenciler, ressam isimlerini ve bu sanatçıların eserleriyle aktarmak

istedikleri mesajları kolaylıkla hatırlayabildiklerini, dersin önceki tekdüze yapısının yerini daha anlaşılır, akıcı ve ilgi çekici bir içeriğe bıraktığını belirtmişlerdir. Ayrıca, derse ilgi duymayan ya da önyargılı yaklaşan öğrencilerin bakış açılarını olumlu yönde değiştirdikleri gözlemlenmiştir.

Bununla birlikte, performansa dayalı grup çalışmalarında ortaya çıkan farklı ve özgün tasarımlar, konunun yansıtılmasına yönelik yapılan değerlendirmeler, öğretmen gözlem formlarında yer alan olumlu kazanımlar ve dönütler ile araştırmacı günlüklerinde kaydedilen detaylı gözlemler, uygulanan yöntemin öğrencilerin motivasyonları ve derse olan ilgileri üzerinde anlamlı bir etki yarattığını göstermektedir. Bu bulgular, interaktif yöntemlerin sadece bilgi aktarımı açısından değil, aynı zamanda öğrencilerin öğrenme süreçlerine aktif katılımlarını teşvik etme ve sanatsal farkındalıklarını artırma açısından da güçlü bir araç olduğunu ortaya koymaktadır.

İnteraktif öğrenme yöntemlerinin benimsenmesi, öğrencilere yalnızca bilgi kazandırmakla kalmamış, aynı zamanda farklı bakış açıları kazandırmıştır. Öğrenciler, bireysel olarak ve grup çalışmaları aracılığıyla sanatı keşfetmeye ve farklı teknikleri kullanarak yaratıcı projeler geliştirmeye yönelik teşvik edilmiştir. Bu yöntem, öğrencilerin sanatsal ifade biçimlerini zenginleştirmiş ve onları daha özgün çalışmalar üretmeye yönlendirmiştir. Grup çalışmaları sayesinde, öğrenciler farklı bakış açılarını tartışarak, kendi yaratıcı süreçlerini daha geniş bir perspektiften görmüşlerdir.

Araştırma, milli eğitim müfredatlarının yeniden yapılandırılması ve gözden geçirilmesi süreçlerinde, müfredata uygun gerekli düzenlemelerin yapılmasına katkıda bulunacak önemli bulgular sunmaktadır. Özellikle kültürel miras ve sanat alanındaki öğretim yöntemlerinin çeşitlendirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu, öğrencilere daha geniş bir sanat anlayışı sunarak, sanata ve kültüre olan ilgilerini artırabilir. Ayrıca, öğrencilerin sanatı daha çok sorgulayan, eleştiren ve yaratıcı bir biçimde deneyimleyen bireyler olarak yetişmelerine katkı sağlayacaktır.

İnteraktif öğrenme ile yapılan eğitimlerin, öğrencilerin sanatçıların resim analizleri üzerine özgün çalışmalar üretmelerine yol açtığını ortaya koymaktır. Öğrenciler, klasik iki boyutlu eserlerin yanı sıra üç boyutlu kutular, boncuklar, tüller ve kartonlar gibi farklı malzemeler kullanarak özgün eserler üretmişlerdir. Bu süreç, öğrencilerin sanatsal ifade özgürlüklerini artırmış ve onları yenilikçi, çağdaş sanat anlayışlarına daha yakın hale getirmiştir. Ayrıca,

öğrenciler, sanat eserlerinde öz-biçim ilişkisini kavrayarak, uygun temalar ve alanlar kullanarak başarılı ve özgün projeler yaratmışlardır.

Araştırmanın bir diğer bulgusu, interaktif öğrenme yöntemlerinin öğrencilerin bakış açılarını değiştirdiğidir. Öğrenciler, kültürel miras konularını ele alırken, sanat eserlerini yalnızca estetik bir obje olarak görmektense, bunları kültürel birer ifade biçimi olarak algılamaya başlamışlardır.

Öğrencilerin yaptığı geri bildirimler, dersin etkinliğini değerlendirmek açısından büyük önem taşımaktadır. Öğrenciler, interaktif eğitim yöntemlerinin dersin verimliliğini artırdığını, bulmaca ve grup çalışmaları gibi uygulamaların ise hem teorik hem de pratik olarak çok şey öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca, interaktif eğitimle yapılan uygulamalı çalışmaların, daha önceki derslere göre daha başarılı sonuçlar elde edilmesini sağladığı gözlemlenmiştir.

Araştırma, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirerek, sanat eserlerini daha derinlemesine analiz edebildiklerini göstermektedir. Çeşitli malzeme ve materyaller kullanarak yaratıcı çalışmalar yapan öğrenciler, kendilerini ifade etme konusunda daha özgür ve cesur hale gelmişlerdir.

Kültürel miras öğrenme alanının içeriğinde ele alınan sanatçıların eserlerinin incelenmesinin, müfredat programındaki öğrencilerin öğrenme düzeylerine ve eğitim gereksinimlerine büyük oranda katkı sağladığını, ancak tamamen karşılamadığını göstermiştir. Bu sonuç, ders içeriğinin daha genişletilmesi gerektiği düşüncesini de desteklemektedir.

Dersin kapsamının biraz daha genişletilmesinin faydalı olabileceği yönündeki görüşler, özellikle daha fazla sanatçı ve sanatsal akımın incelenmesinin öğrencilerin bakış açılarını daha da zenginleştireceği düşüncesini ortaya koymaktadır. Ayrıca öğrenciler, dersin konularını işlerken sadece sanatın görsel yönüyle değil, aynı zamanda sanatın tarihsel, kültürel ve toplumsal boyutlarıyla da bağlantı kurmuşlardır. Öğrenciler, dersin etkisini yalnızca teorik anlamda değil, aynı zamanda sanata yönelik düşüncelerini değiştirme açısından da değerlendirmiştir. Örneğin, G.H. rumuzlu öğrenci, şu şekilde ifade etmiştir:

"Dersin sonunda, süreç içerisinde sanat eserlerine ve ressamalara karşı bakış açımda büyük bir değişim oldu. Artık resim dersini sadece bir teknik öğrenme süreci olarak görmektense, farklı bakış açılarını keşfetme fırsatı olarak görüyorum. Farklı teknikler ve bakış açıları kullanarak özgün çalışmalar üretmek istiyorum." Bu görüş, öğrencilerin sadece teknik bilgi

edinmekle kalmayıp, aynı zamanda sanata dair daha derin bir farkındalık geliştirdiklerini göstermektedir. S.E. rumuzlu öğrenci ise, derste kazandığı özgüven ve yenilikçi bakış açıları üzerine şu şekilde yorum yapmıştır: "Bu derste kendimi daha donanımlı hissettim ve resim dersinde özgün çalışmalar üretme noktasında daha cesur adımlar atabildim. Daha önce cesaret edemediğim teknikleri ve yaklaşımları deneme fırsatım oldu." Grup çalışmalarına katılan bir öğrenci, kolektif yaratıcılığın önemine şu şekilde vurgu yapmıştır: "Her birey, özgün yorumlarını ortaya koydu.

Görsel sanatlar derslerinde interaktif öğrenme yöntemlerinin kullanımının öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine katkısı var mıdır?

Görüşme sorularına verilen yanıtlar doğrultusunda yapılan analizler, interaktif öğrenme yöntemlerinde kullanılan teknolojik araçlar, dijital platformlar ve bu araçlarla kurulan etkileşimin, Görsel Sanatlar dersi müfredatına büyük ölçüde uygun olduğunu ortaya koymuştur. Öğrencilerin yanıtlarından, bu teknolojik uygulamaların hem materyal kullanımını zenginleştirdiği hem de öğrenme süreçlerine anlamlı katkılar sağladığı anlaşılmaktadır. Özellikle interaktif yöntemler, öğrencilerin derse aktif katılımını teşvik etmekte; yaratıcı düşünme, üretkenlik ve sanatsal ifade becerilerini desteklemektedir.

Dört haftalık verimli bir uygulama sürecinin ardından değerlendirilen sorulardan biri şu şekildeydi: "Görsel Sanatlar dersinde interaktif öğrenme yöntemlerinde kullanılan teknolojik araçların, platformların ve bu araçlarla olan etkileşimin sanat müfredatına uygunluğu ile materyal kullanımına ve öğrenme süreçlerine katkısı nedir?" Bu soruya verilen yanıtlar, öğrencilerin mevcut Görsel Sanatlar dersinde teknolojik araç ve gereçlerin sınırlı düzeyde kullanıldığını düşündüklerini ortaya koymuştur. Ayrıca öğrenciler, derslerde materyal açısından yaşanan kısıtlılığın hayal gücü ve yaratıcı ifade üzerinde sınırlayıcı bir etkisi olduğunu ifade etmişlerdir. Kullanılan malzeme çeşidinin ve teknolojik desteğin yetersizliği, öğrencilerin sanatsal düşünme süreçlerini daralttığı yönünde görüşler bildirilmiştir.

Bu bulgular ışığında, öğrencilerin daha kapsamlı düşünebilmelerine, yaratıcı potansiyellerini daha özgürce ortaya koyabilmelerine ve öğrenme süreçlerinden daha fazla verim alabilmelerine olanak tanıyan önemli unsurlardan birinin teknolojik araçların etkin kullanımı ve materyal çeşitliliğinin artırılması olduğu sonucuna varılmıştır. İnteraktif öğrenme yöntemlerinin, sanat eğitiminin dinamik yapısına uygun biçimde yapılandırılması, öğrencilerin hem bilişsel hem de sanatsal gelişimlerine önemli katkılar sunmaktadır.

Verimli geçen dört haftalık sürecin sonunda değerlendirilen sorulardan biri, “Görsel Sanatlar dersinde ressamın eserlerinin interaktif öğrenme yöntemleriyle ve kültürel değerleriyle birlikte öğretilmesi için müfredata ayrılan süre yeterli midir? Günümüz gereksinimlerini karşılamakta mıdır?” şeklindeydi. Elde edilen bulgular, öğrencilerin bu süreyi yetersiz bulduğunu ve mevcut müfredatın günümüz gereksinimlerine tam olarak cevap veremediğini ortaya koymuştur. İnteraktif öğrenme yöntemleri, ressamın eserlerini yalnızca teknik yönleriyle değil, aynı zamanda kültürel bağlamlarıyla birlikte ele almayı sağlayarak öğrencilere daha kapsamlı ve etkili bir öğrenme ortamı sunmuştur. Bu yöntemler, öğrencilerin sanatsal bilgilerini pekiştirmesine, yaratıcı süreçlerini geliştirmesine ve sanatsal çalışmalarını bilinçli bir şekilde planlamasına olanak tanımıştır. Ancak, mevcut Görsel Sanatlar müfredatında bu konulara ayrılan sürenin yetersiz olması, öğretimin yüzeysel kalmasına ve konuların derinlemesine işlenememesine neden olmaktadır. Öğrenci günlükleri ve araştırmacı günlüğü incelendiğinde de benzer sonuçlara ulaşılmıştır

Görsel Sanatlar Dersinde interaktif öğrenme yöntemlerinde kullanılan teknolojik araçların, platformların ve bu araçlarla olan etkileşiminin sanat müfredatına uygun mudur? Materyal kullanımına ve öğrenme süreçlerine katkısı var mıdır? Sorusuna dair sonuçlar

Üçüncü haftaya kadar, öğrencilere interaktif öğrenme yöntemleriyle sunumlar yapılmış, her sunumun anlaşılabilir olması sağlanmış ve konu içeriği detaylı örnek incelemeleriyle pekiştirilmiştir. Uygulanan interaktif öğrenme yöntemlerinin, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine katkı sağladığı; öğrencilerin sorulara verdikleri olumlu yanıtlar ve farklı bakış açılarıyla yaptıkları yorumlardan anlaşılmıştır. Özellikle beyin fırtınası tekniği aracılığıyla, öğrencilerin eleştirel düşüncelerini daha özgür ve yaratıcı biçimde ifade edebildikleri gözlemlenmiştir.

Ayrıca, ders sürecine bulmacalar ve öğretici oyunlar gibi eğitsel etkinlikler entegre edilmiş; bunun yanı sıra, internet ortamındaki bazı yaratıcı uygulamalar incelenerek, öğrencilere ilham vermesi amacıyla derse dahil edilmiştir. Bu etkinliklerin, öğrencilerin katılımını artırdığı ve öğrenme sürecini daha dinamik hale getirdiği değerlendirilmiştir.

İnteraktif öğrenme yöntemlerinin ve öğrenci merkezli öğretim yaklaşımlarının sanat eğitimi sürecinde son derece etkili olduğunu göstermektedir. Öğrenciler, sanat galerisi araştırmaları, sanal sergi gezileri ve grup çalışmaları gibi çeşitli interaktif etkinliklerin ders içeriğine dahil edilmesinin hem öğrenci katılımını hem de öğrenme motivasyonunu artırdığını

belirtmişlerdir. Ders saatlerini heyecanla beklediklerini, her derste yeni bir şey öğrenme isteğiyle derslere katıldıklarını ifade etmişlerdir.

Özellikle, interaktif eğitim tekniklerinin kullanılmasıyla öğrencilerin hem teorik hem de pratik anlamda daha derinlemesine bilgi sahibi oldukları, öğrendikleri bilgileri yaratıcı bir şekilde kullanabildikleri ve böylece sanatla ilgili farkındalıklarının arttığı gözlemlenmiştir. Bu araştırmada, *betimsel araştırma yöntemi* kullanılarak, öğrencilerin interaktif öğrenme yöntemleri ile elde ettikleri kazanımlar detaylı bir şekilde incelenmiştir. İnteraktif eğitim ve kültürel miras öğretimi kazanımlarının birleşimi, öğrencilerin sanata ve kültürel mirasa olan bakış açılarını daha da zenginleştirmiştir.

Bu araştırma, sanat eğitimi sürecinde interaktif ve öğrenci merkezli yaklaşımların etkili olduğunu, katılımcı yöntemlerin öğrencilerin sanatsal gelişimine önemli ölçüde katkı sağladığını ve sanata bakış açılarını zenginleştirdiğini göstermektedir

Araştırma bulguları doğrultusunda, sanat eğitimi müfredatlarında önerilen geliştirmeler şunlardır: İnteraktif öğrenme yöntemlerinin daha fazla entegrasyonu, Sanat tarihi ve kültürel miras derslerinde öğrenci merkezli etkinliklerin artırılması, Grup çalışmaları ve yaratıcı projelerin daha fazla teşvik edilmesi, Dijital araçların ve sanal sergi gezilerinin eğitim sürecine dahil edilmesi, Eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini geliştiren etkinliklerin artırılması.

Öneriler

- İlk olarak, öğretmenlerin öğrencilere yönelik farklı interaktif öğrenme stratejileri geliştirmesi önemlidir. Bu stratejiler, öğrencilerin ders materyali ile daha fazla etkileşimde bulunmalarını sağlayacak ve öğrenme süreçlerine aktif katılımlarını teşvik edecektir. Örneğin, grup çalışmaları ve atölye uygulamaları gibi etkinlikler, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir.
- Sanatçıların eserleri hakkında yapılan analizlerin derinlemesine incelenmesi teşvik edilmelidir. Bu, öğrencilerin sanat eserlerini daha iyi anlamalarına ve yorumlamalarına olanak tanıyacak.
- Görsel Sanatlar derslerinde interaktif öğrenme yöntemlerinin etkin bir şekilde uygulanabilmesi için öğretmenlerin, öğrencilere yönelik çeşitli öğrenme stratejileri geliştirmeleri önemlidir. Bu stratejiler, öğrencilerin ders materyalleriyle

etkileşimlerini artırarak, öğrenme süreçlerine daha aktif katılım sağlanmasına katkı verecektir. Örneğin, grup çalışmaları, atölye uygulamaları, sanat galerisi ziyaretleri ve yaratıcı sunumlar gibi etkinlikler, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Öğrencilerin, dersle ilgili aktif bir şekilde düşünmeleri ve tartışmalara katılmaları sağlanmalıdır.

- Öğrencilerin sanat eserlerine dair anlayışlarını geliştirmek için, sanatçıların eserlerinin derinlemesine incelenmesi teşvik edilmelidir. Bu tür analizler, öğrencilerin sanat eserlerine daha kapsamlı bir bakış açısıyla yaklaşmalarını sağlayacak ve onların estetik anlayışlarını güçlendirecektir. Sanat tarihi, kültürel bağlamlar ve eserlerin yaratılma süreçleri hakkında yapılan detaylı araştırmalar, öğrencilere yüzeysel bir yorumdan daha fazlasını kazandıracaktır. Öğrencilerin sanat eserlerini anlamaları için sanatçı biyografileri ve sanat tarihi konularında atölye çalışmaları ve seminerler düzenlenmelidir.
- Görsel Sanatlar derslerinin öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına göre daha verimli hale getirilmesi önemlidir. Öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve kültürel özelliklerine uygun ders planları oluşturulmalıdır. Öğrencilerin farklı öğrenme stillerine ve ilgilerine hitap edecek öğretim yöntemleri geliştirilmelidir. Öğrencilerin düşünme becerilerini geliştirecek ve onların yaratıcı süreçlerini destekleyecek ders içerikleri sürekli olarak güncellenmelidir. Aynı zamanda öğretmenlerin çağın gerekliliklerine uyum sağlayarak teknoloji ve dijital araçları derslerine entegre etmeleri büyük önem taşımaktadır.
- Öğrencilerin sanat eserlerine daha yakın bir bağ kurabilmeleri için müze, galeri ve bienaller gibi sanatsal etkinliklere katılım teşvik edilmelidir. Bu tür etkinlikler, öğrencilerin sanatı daha derinlemesine anlamalarına ve estetik bir bakış açısı kazanmalarına yardımcı olacaktır. Eğitim müfredatında, bu tür geziler için zaman ve bütçe ayrılması, öğrencilerin sanatsal deneyimlerini zenginleştirecek ve sanat eserleriyle daha doğrudan etkileşime girmelerini sağlayacaktır. Ayrıca, sanatsal gezilerin ardından öğrencilerle yapılan tartışmalar, öğrendiklerini daha etkili bir şekilde içselleştirmelerine olanak tanıyacaktır.
- Görsel sanatlar dersine farklı sanat dallarından unsurlar eklenmesi, öğrencilerin sanata dair daha geniş bir perspektif kazanmalarını sağlayacaktır. Müzik, edebiyat, tiyatro gibi alanların görsel sanatlarla entegrasyonu, öğrencilerin farklı sanat

disiplinlerini bir arada değerlendirmelerine yardımcı olabilir. Bu tür disiplinler arası bir yaklaşım, öğrencilerin sanatı sadece bir alan olarak değil, çok yönlü bir kavram olarak anlamalarına imkan tanıyacaktır. Ayrıca, bu entegrasyon öğrencilerin eleştirel düşünme ve yaratıcı ifade becerilerini geliştirecektir.

- Teknolojinin eğitimde daha fazla kullanılması, öğrencilerin öğrenme süreçlerini daha etkili ve eğlenceli hale getirebilir. Dijital sanat uygulamaları, sanal müze turları ve sanal sergiler gibi araçlar, öğrencilerin sanata olan ilgisini artırabilir ve onları farklı sanat eserleriyle tanıştıracaktır. Bu tür teknolojik araçlar, sanatı daha erişilebilir hale getirirken, öğrencilere sanatsal keşiflerini dijital ortamda yapma fırsatı sunar. Bu şekilde öğrenciler, geleneksel sınıf ortamının ötesinde bir öğrenme deneyimi yaşarlar.
- Öğrencilerin görüşleri, eğitim sürecini iyileştirmek için son derece değerlidir. Düzenli olarak öğrenci geri bildirimleri alınmalı ve bu geri bildirimler, ders içeriklerine entegre edilmelidir. Öğrencilerin düşüncelerini ve önerilerini dinlemek, öğretim sürecinin sürekli olarak geliştirilmesine katkı sağlar. Öğrenci geri bildirimleri, öğretmenlerin ders içeriğini daha verimli hale getirmelerine yardımcı olur ve öğrenci memnuniyetini artırır. Ayrıca, geri bildirimlere dayanarak dersin öğretim stratejileri gözden geçirilebilir.
- *İnteraktif Öğrenme Yöntemlerinin Uygulanması*

Öğretmenlerin, öğrencilerine yönelik interaktif öğrenme stratejileri geliştirmeleri için seminerler ve eğitim programları düzenlenmelidir. Bu seminerler öğretmenlere, öğrencileri daha aktif hale getirecek öğretim tekniklerini öğretmelidir.

Öğrencilere, sanat eserleri hakkında derinlemesine araştırma projeleri verilmelidir. Bu projeler, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirecek ve sanata dair daha kapsamlı bir anlayış kazanmalarını sağlayacaktır. Görsel Sanatlar dersine, müzik, edebiyat ve tiyatro gibi sanat disiplinlerinin entegrasyonu sağlanmalıdır. Bu sayede öğrenciler, sanatı çok yönlü bir şekilde keşfedecek ve farklı disiplinlerden ilham alabileceklerdir. Sanal müze turları, dijital sanat uygulamaları ve sanal sergiler gibi teknolojik araçlar derslerde aktif bir şekilde kullanılmalıdır. Öğrenciler bu araçlar sayesinde sanatı daha geniş bir perspektiften keşfedebilirler. Sanat tarihi ve sanatçı biyografileri üzerine derinlemesine atölye çalışmaları yapılmalıdır. Bu çalışmalar öğrencilerin sanat eserlerini daha bilinçli bir şekilde analiz etmelerini sağlayacaktır. Öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini artırmak için grup

alışmaları düzenlenmelidir. Bu alışmalar, öğrencilerin özgün fikirlerini geliştirmelerine yardımcı olacaktır. Sanal müze turları ve diğital sanat uygulamaları, öğrencilere sanata olan ilgilerini artırmak için derslerde kullanılmalıdır. Öğrencilerden düzenli olarak geri bildirimler alınmalı ve bu geri bildirimler ders içeriğine entegre edilmelidir. Öğrencilerin düşüncelerinin dikkate alınması, dersin etkinliğini artıracaktır. Öğrencilere farklı malzeme ve teknikler hakkında bilgilendirici materyaller sağlanmalı ve bu teknikler hakkında uygulamalı etkinlikler düzenlenmelidir. Öğrencilerin bireysel projelerle özgün eserler üretmeleri teşvik edilmelidir. Bu süreç, öğrencilerin yaratıcılıklarını ve özgünlüklerini geliştirmelerini sağlayacaktır.

Bu neriler, Görsel Sanatlar derslerinin daha etkileşimli, ğrenci odaklı ve verimli bir hale gelmesini amaçlamaktadır. Öğrencilerin sanata dair düşünme biçimleri gelişecek, yaratıcı potansiyelleri daha fazla ortaya çıkacak ve bu süreç sonunda sanatsal anlamda daha bilinçli bireyler yetişecektir

KAYNAKLAR

- Ahunbay, Z. (2009), *Tarihi çevrede koruma ve restorasyon*. İstanbul: Yapı Endüstri.
- Alazewski, A. (2006). *Using diaries for social researches*.. New York: Sage.
- Alpar, D., Batdal, G. ve Avcı, Y. (2007) *Öğrenci merkezli eğitimde eğitim teknolojileri uygulamaları*. Ankara: Nobel.
- Anderson, T. (2003). Roots, reasons, and structure: Framing visual culture art education. *International Journal of Arts Education*, 1(3), 5-25.
- Artun, A. ve Öрге, N. (2013). *Çağdaş sanat nedir?* İstanbul: İletişim.
- Artut, K. (2009). *Sanat eğitimi, kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Anı.
- Aschbacher, P., Alonzo, A. (2006). Examining the utility of elementary science notebooks for formative assessment purposes. *Educational Assessment*, 11(3), 179-203
- Ayaydın, A. (2013). Güzel sanatlar eğitimi resim-iş öğretmenliği anabilim dallarının sorunları ve çözüm önerileri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 30(30), 31-45.
- Aydede, M. N. ve Matyar, F. (2009). Fen bilgisi öğretiminde aktif öğrenme yaklaşımının bilişsel düzeyde öğrenci başarısına etkisi. *Journal of Turkish Science Education*, 6(1), 115-127.
- Aykut, A. (2012). *Sanat eğitiminde estetik*. İstanbul: Hayalperest.
- Aytaç, Ç. (1981). *Sanat ve uygarlık*. Ankara: Dizgi.
- Babazade, Z. (2024). Modern eğitim sisteminde aktif öğrenme yöntemlerinin uygulanması. *Anadolu Türk Eğitim Dergisi*, 3(1), 4-26.
- Başaran, Ethem (1994). *Eğitime giriş*. Ankara. Kadioğlu
- Bean, G. (1999). *Eskiçağda güney kıyıları*. (Çev. İ. Delemen ve S. Çokay). İstanbul: Arion.

- Berg, B.L. ve Lune, H. (2015). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (Çev. Aydın H.) Konya: Eğitim.
- Bonwell, C.C ve Eison, J. (1991). *Active learning: Creating excitement in the classroom*. London: Eric Digest.
- Borg, W. R. (1987). *Applying Educational Research: a practical guide for teachers*. New York: Longman.
- Bulut, Ü. (2001). *Resim öğretmenliği lisans programında alan bilgisi derslerinin işlevselliği*. X. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Burbach, M. E., Matkin, G. S. ve Fritz, S. M. (2004). Teaching critical thinking in an introductory leadership course utilizing active learning strategies: a confirmatory study. *College Student Journal*, 38(3); 482-493
- Burke J. ve Christensen, L. (2004). *Educational research quantitative, qualitative and mixed approaches*. New York, USA: Pearson Education.
- Buyurgan, S. ve Buyurgan, U. (2012). *Sanat eğitimi ve öğretimi*. Ankara: Pegem.
- Charmaz, K. (2006) *Constucting grounded theory*. London, UK: Sage.
- Cotton , D., Stokes, A. and Cotton, P. (2010). Using obsevational methods to research the student experience. *Journal Of Geography in Higher Education*, 34(3), (463-473).
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitave and qualitative research*. Boston: Pearson.
- Creswell, J. W. (2013). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among fiveapproches*. Los Angeles, USA:Sage.
- Çavuş, Ş. ve Kıncal, R. (2022). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel.
- Çelik, S., Şenocak, E., Bayrakçeken, S., Taşkesenligil, Y. ve Doymuş, K. (2005). Aktif öğrenme stratejileri üzerine bir derleme çalışması. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 155-185.
- Çiğdem, G. ve Koç, H. (2023). İnteraktif haritaların ve karekod uygulamalarının coğrafya eğitiminde kullanılması. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 87-100.
- Dikici, A. (2006). Sanat eğitimi ve öğrencilerin yaratıcılık düzeyleri. *Eğitim ve Bilim*, 31(139), 14-41.

- Doğdu, S. ve Arslan, Z. (1993). *Eğitim teknolojisi uygulamaları ve eğitim araç gereçleri*. Ankara: Tekışık.
- Dönmez, C. ve Yeşilbursa, C. C. (2014). Kültürel miras eğitiminin öğrencilerin somut kültürel mirasa yönelik tutumlarına etkisi. *İlköğretim Online*, 13(2), 425-442.
- Duch, B. J., Groh. S. E. ve Allen, D. E. (2001). *The power of problem- based Learning*. Virginia: Stylus.
- Erden, O. E. (2016). *Modern sanatın kısa tarihi*. İstanbul: Hayalperest.
- Erinç, Sıtkı M. (1998). *Sanat psikolojisine giriş*, Ankara: Ayraç.
- Ersoy, A. (2010). *Sanat eleştirisi*. İstanbul: Artes.
- Ersoy, M. ve Gürgen, L. (2021). Examination of Articles Related to Educational Technologies. *E-International Journal of Educational Research*, 12(2), 1-16.
- Etike, S. (1985). Gençliğin sanat eğitimine kimi değinmeler. *Hacettepe Üniversitesi, Sanat ve Gençlik Sempozyumu, Ankara*, 5.
- Etike, S. (2001) *Cumhuriyet dönemi resim eğitimi (1928-1950)*. Ankara: Gül Dikeni.
- Felder, R. M ve Brent, R. B. (1997) *Effective teaching workshop*. North Caoline: North Caoline State University.
- Ferrance, E. (2000). *Action research: Themes in education*. New York, USA: Northeast and Islands Regional Educational Laboratory at Brown University.
- Gençaydın, Z. (1990). *Sanat eğitiminin düşünsel temelleri. Ortaöğretim kurumlarında resim -iş öğretimi ve sorunları*. Ankara: Şafak.
- Gençaydın, Zafer (1989). *Temel sanat eğitiminin düşünsel temelleri” güzel sanatlar fakültesinde temel sanat eğitimi semineri*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Ghaye, T. (1997). Some reflection on the nature of ducational action research. *School Libraries Worldwide*, 3(2), 1,10
- Güçlü, E. (2007). *Sınıf yönetiminde aktif öğrenme tekniklerinin öğrenci başarısındaki ve tutumundaki önemi*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gülcan, B. (2010). Body of cultural tourism in Turkey and need of product differentiation based on tangible cultural assets. *İşletme Araştırma Dergisi*, 2, 99-120

- Hendricks, C. (2009). *Improving schools through action research*. Ohio: University of West Georgia.
- Işık, H. (2008). *Tarih öğretiminde doküman kullanımının öğrencilerin tarihsel düşünme becerilerine ve başarılarına etkisi*. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Jewell, M. J. ve Tichenor, M. (1994). *Curriculum framework for journal writing in primary grades*. Annual Meeting of the International Reading Association (39th- Toronto, Contario). Canada: 8-13 May.
- Johnson, A. P. (2019). *Eylem araştırması el kitabı*. (Y. Uzuner & M. Özten Anay, Çev.). Ankara: Anı.
- Johnson, A.P.(2005). *A short guide to action research* (2nd edition) Boston:Pearson Education.
- Kandisky, V. (2021). *Sanatta manevilik üzerine*. İstanbul: Everest.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Kauffeld, S., Jonas, E. ve Frey, D. (2004). Effects of a flexible work-time design on employee-and company-related aims. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 13(1), 79-100.
- Lincoln, Y.S. ve Guba, E.G. (1985) *Naturalistic inquiry*. Beverley Hills, CA: Sage.
- Mckercher, B. ve Cros, H. (2002). *Cultural tourism: the partnership between tourism and cultural heritage management*. Binghampton: Routledge.
- MEB (2018). *Görsel sanatlar dersi 9,10, 11,12. sınıflar öğretim programı*. <https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018121111026326GORSEL%20SANATLAR.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- MEB (2018). *Görsel sanatlar dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 1-8 sınıf)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Mills, G. E. (2003). *Action research: A guide for the teacher researcher*. New Jersey: Pearson.
- Naubert- Riser, C. (1993). *Klee*. Londra: Studio Editions.
- Ocak, G. ve Akkaş, B. (2021). *Eylem araştırma süreci*. Ankara: Pegem.

- Özbaş, B. (2012). *İlköğretim sosyal bilgiler derslerinde kültürel miras eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özkan, U. B. (2021). *Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özlem, D. (2000). *Kültür bilimleri ve kültür felsefesi*. İstanbul, İnkılap.
- Özsoy, V. (2015). *Görsel sanatlar eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özsoy, V. ve Mamur, N. (2019). *Görsel sanatlar öğrenme ve öğretim yaklaşımları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özsoy, V., (2006). *Görsel sanatlar eğitiminde uygulamalar*, Ankara: Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği.
- Perkins, D., 1999, The Many Faces of Constructivism. Educational Leadership, November.
- Philips, J. M. (2005). Strategies for active learning in online continuing education. *The Journal of Continuing Education in Nursing*. 36(2), 77-83
- Punch, K.F. (2005). *Sosyal araştırmalara giriş*. Ankara: Siyasal.
- Read, H. (1981). *Sanat ve toplum*. Ankara: Umran.
- Reid, L.A (1983) *Art teaching and the conceptual understanding of art*. London: Institute of Education
- Russelll, B. (2001). *Eğitim üzerine*. İstanbul: Sağ.
- Seeler, D. C., Turnwald, G. H. ve Bull, K. S. (1994). *From teaching to learning: Part III. Lectures and approaches to active learning*. New York: Sage.
- Seyidoğlu, H. (2016). *Bilimsel araştırma ve yazma el kitabı*. İstanbul: Güzem Can.
- Silberman, M. (1996). *Active learning: 101 strategies to teach any subject*. Massachusetts: Allyn and Bacon.
- Simons, P. R. J. (1997). *Definitions and theories active learning: Active learning for students and teachers: Report from eight countries*. Paris: OECD.
- Storey, L. (2007). *Doing interpretative phenomenological analysing qualitative data in psychology*. Los Angeles, USA: Sage.
- Swann, C. (2002). Action research and the practice of design. *Massachusetts Institute of Technology Design Issues*, 18(1), 49-61.

- Şahinel, M. (2005). *Etkin öğrenme: Eğitimde yeni yönelimler*. Ankara: Pegem.
- Şimşek, N. (1997). *Derste eğitim teknolojisi*. Ankara: Anıl.
- Şişman, A. (2006). *Sanata ve sanat kavramlarına giriş*. İstanbul: Yaz.
- Tekin, H. H. (2006). Nitel araştırma yöntemlerinin bir veri toplama tekniği olarak derinlemesine görüşme. *İstanbul University Journal of Sociology* 3(13), 101-116.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilecek nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24), 543-559.
- Üstünlüoğlu, E. (2000). Öğretmenlerin doğrudan gözlem yoluyla işbirlikli öğretimi gerçekleştirmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 145, 4-63.
- Varış, F. (1998). *Eğitim bilimine giriş: eğitim ve felsefe* (4.Baskı). Ankara: Alkan.
- Wiersma, W. (2009). *Research methods in education: And introduction*. New York: Pearson Education.
- Wolcott, H. F. (1996). *Transforming qualitative data: description, analysis and interpretation*. London: Sage.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yolcu, E. (2004). *Sanat eğitimi kurumları ve yöntemleri*. Ankara: Nobel.

EKLER

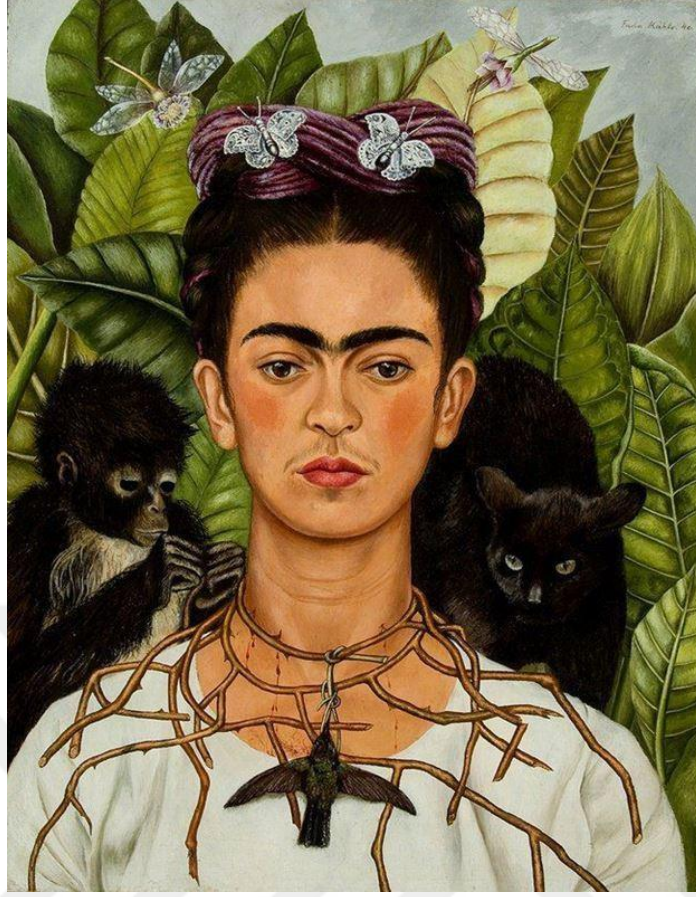
Ek 1. II. Hafta Ders Planı Analiz Ressamların Sanat Çalışmalarının Örnekleri

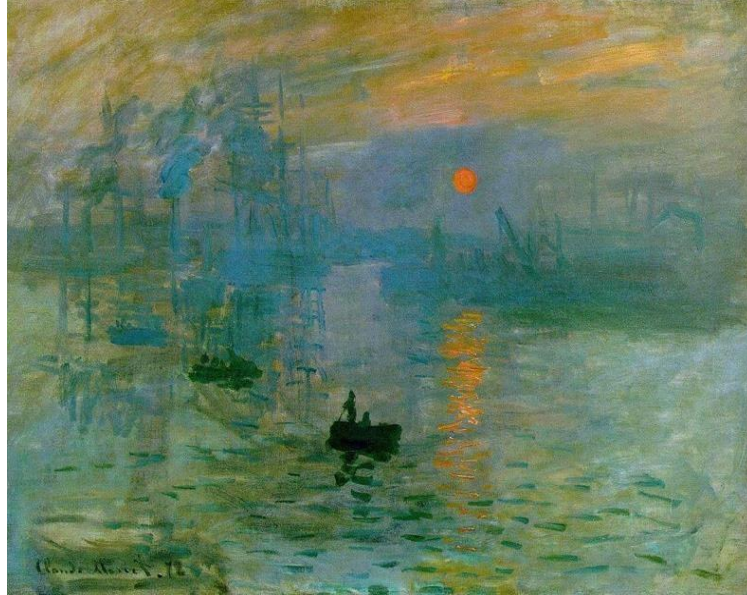
Guernica, Pablo Picasso, 1937, İspanya (*Resim-1*)

Osman Hamdi Bey, 1906, İstanbul (*Resim-2*)

Dikenli Kolye ve Sinek Kuşu, Frida Kahlo, Meksika, 1940 (*Resim-3*)

Gün Doğumu, Monet, 1872, Paris, Fransa (*Resim-4*)

Mona Lisa, Leonardo Da Vinci, 1503, Paris, Fransa (*Resim-5*)

Ek 2. Öğrenci Bilgi Formu

Sevgili Öğrenciler,

Bu anket;

“Ortaöğretim Görsel Sanatlar Dersinde Sanat Eserlerinin Öğretiminde İnteraktif Öğrenme Yönteminin Kullanımı” konulu tez araştırması kapsamında hazırlanmıştır. Çalışmanın amacı, sanat eğitiminin farklı öğrenme yöntemleriyle nasıl daha etkili hale getirilebileceğini incelemektir. Cevaplarınız yalnızca bilimsel araştırma amacıyla kullanılacak olup, kişisel bilgileriniz kesinlikle gizli tutulacaktır. Araştırmanın sağlıklı ve güvenilir sonuçlar verebilmesi için soruları dürüst ve doğru bir şekilde yanıtlamanız büyük önem taşımaktadır

Katılımınız ve değerli katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim. Sizin görüşleriniz, bu araştırmanın başarısı için çok kıymetlidir

Aygül Aşır

1. İsim- soy isim:
2. Doğum yılı:
3. Cinsiyet:
4. Baba Mesleği:
5. Baba Eğitim (lisans, lise vb.):
6. Anne Mesleği:
7. Anne Eğitim:
8. Evinizde kendinize ait oda var mı?
9. Ailenizde sanatla ilgilenen var mı? Varsa profesyonel düzeyde mi yoksa amatör mü?
10. Evinizde sanatsal olarak yararlanabileceğiniz teknolojik alet var mı?
11. Fen ve Anadolu liselerindeki (Görsel Sanatlar) ders saatlerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?
12. Görsel sanatlar dersini seviyor musunuz?
13. Görsel sanatlar dersinin yararlı olduğunu düşünüyor musunuz?
14. Sanat derslerinde veya farklı derslerde konuları ne şekilde öğrenmek istersiniz?
15. Sınıfta öğretmen merkezli anlatımların olması mı? Yaparak yaşayarak öğrenmelerin olmasını tercih edersin? Bu öğrenmeler sana göre nelerdir?

16. İlgi duyduğunuz, dikkatinizi çeken ressam­lar ve eserleri hakkında bilgi verebilir misiniz?
17. Ders dışında geçirdiğiniz zaman diliminde en çok neler yapmak size cazip geliyor? (Sergi gezmek, spor, sinema vb.)

Ek 3. (Ön Görüşme) İçerik Soruları

1. “Sanat” kelimesini duyduğunuzda sizde nasıl çağrışım yapıyor ve ne aklınıza gelir?
2. Eğitim size ne ifade ediyor?
3. Sizce bir eser kültürel olarak sanat nedir?
4. Çağdaş sanat hakkında neler düşünüyorsunuz?
5. Sanatı olumlu veya olumsuz etkileyen (çevresel) durumlar nelerdir?
6. Sanat eseri ile karşılaştığınızda, ilk bakışta dikkatinizi çeken (kompozisyon, renk, boyut, konu) nedir?
7. Bildiğiniz tasarım gruplarını yazar mısınız? (Heykel, 3 boyutlu tasarımlar, iki boyutlu tasarımlar)
8. Bildiğiniz ressamırlar ve akımları nelerdir? Yazar mısınız?
9. Aklınızda kalan ve etkilendiğiniz kültürler nelerdir?
10. Kültürel olarak etkilendiğiniz bir ressamın çalışması veya akımı var mı?

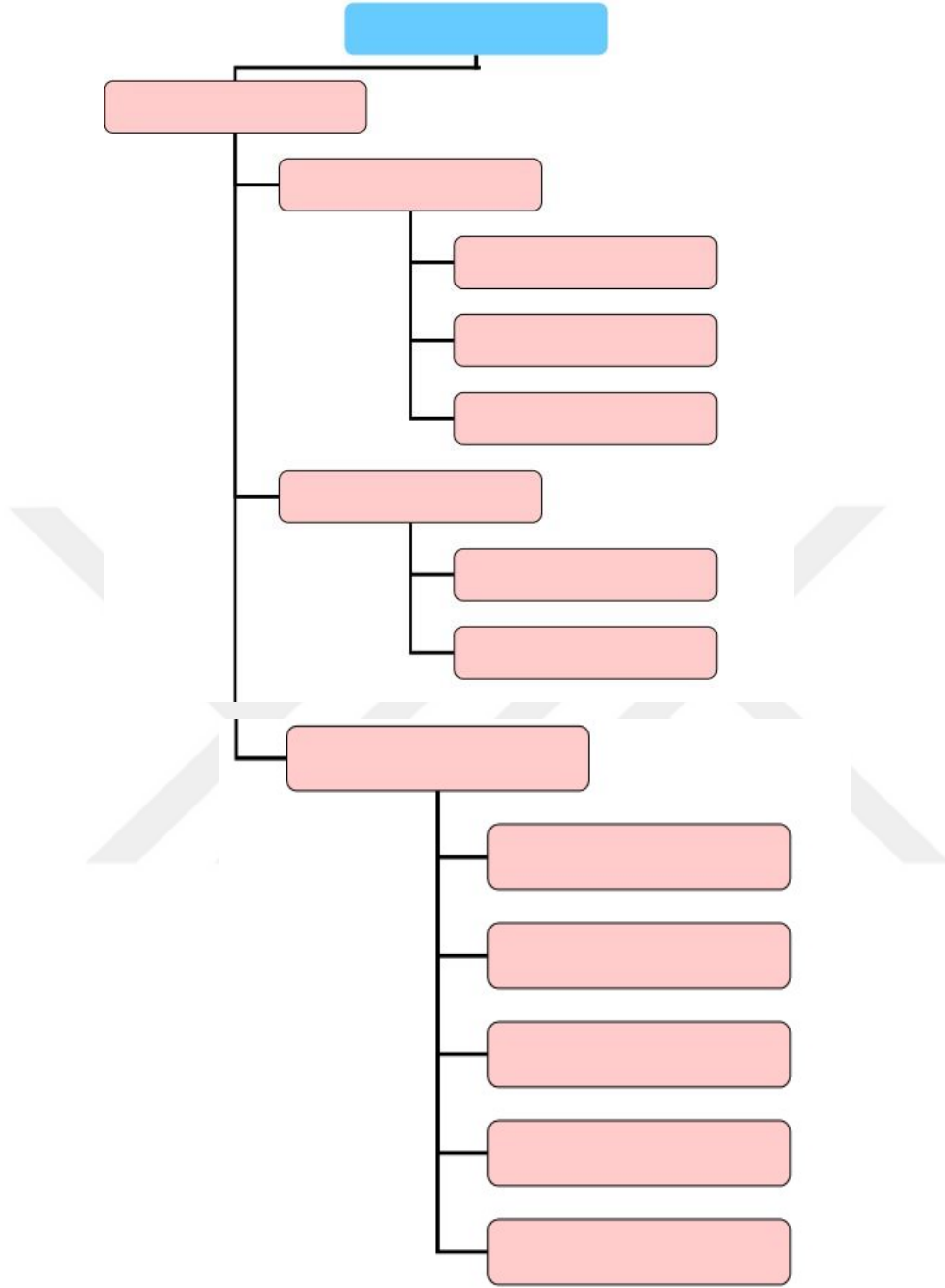
Ek 4. Araştırmacı İçin Gözlem Formu

SINIF:

TARİH:

										ÖĞRENCİNİN	GÖRSEL SANATLAR DERSİ Gözlem Formu		Açıklama: Aşağıdaki ifadelerin gerçekleştirilme düzeylerini ifadenin karşısında bulunan yere çarpı (x) koyarak işaretleyiniz.
10	9	8	7	6	5	4	3	2	1				
										Her Zaman	Başkalarının sanat çalışmalarına ilgi duyar	1	
										Ara Sıra			
										Hiçbir Zaman			
										Her Zaman	Sanat eserlerindeki çalışmaları değerlendirir ve kendi düşüncelerini de ekleyebilir.	2	
										Ara Sıra			
										Hiçbir Zaman			
										Her Zaman	Sanat eseri hakkındaki bilgi ile sanatçısının yaşamı, yaşadığı toplum ve yaşadığı zaman ile bağlantı kurar.	3	
										Ara Sıra			
										Hiçbir Zaman			
										Her Zaman	Günlük yaşam kalitesini artırmada, sanattan yararlanır.	4	
										Ara Sıra			
										Hiçbir Zaman			
										Her Zaman	Tartışmalara katılır.	5	
										Ara Sıra			
										Hiçbir Zaman			
										Her Zaman	Doğal ya da yapay çevrede görsel biçimlendirme öğelerini ve tasarım ilkelerini tanır.	6	
										Ara Sıra			
										Hiçbir Zaman			
										Her Zaman	Değişik kültürlere ait veya tarihi dönemlere ait olan sanat çalışmalarını anlar ve karşılaştırma yapar.	7	
										Ara Sıra			
										Hiçbir Zaman			
										Her Zaman	Öğrencilerin çalışmalarını ve sanatçıların, sanat çalışmalarını inceler.	8	
										Ara Sıra			
										Hiçbir Zaman			
										Her Zaman	Bir (Sanat eserinin) anlamını kavrayabilmek için sorgulayıcılığını kullanır, eleştireldir.	9	
										Ara Sıra			
										Hiçbir Zaman			
										Her Zaman	Sanat çalışmaları arasındaki farklılıkları fark eder ve farklı olması durumuna saygı duyar.	10	
										Ara Sıra			
										Hiçbir Zaman			
										Her Zaman	Tarih, kültür ve görsel sanatlar arasındaki ilişkinin farkında olduğunu gösterir.	11	
										Ara Sıra			
										Hiçbir Zaman			
										Her Zaman	Sanatın; her alanda (mimari-iş hayatı-ticari vb.) olarak hayatımızdaki varlığını ve üzerindeki rolünü örnek vererek açıklar.	12	
										Ara Sıra			
										Hiçbir Zaman			
										Her Zaman	Sanatı ve diğer alandaki sanat dalları arasında çeşitli bağlar kurabilir (disiplinler arası).	13	
										Ara Sıra			
										Hiçbir Zaman			
											TOPLAM		

Ek 5. Aktif Öğrenme Yöntemlerinden Derste Kullanılan Kavram Haritası Örneği

Ek 6. Öğrenci Öz Değerlendirme Formu

Bu form kendinizi değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı en doğru yansıtan cevaplarınızı boş bırakılan yerlere yazınız.

Eserinin ismi:

Tekniği:

Ebatları:

Tarihi:

1. Bu çalışmada neler yaptın?
2. Bu çalışmadan neler öğrendin?
3. Bu çalışmada hangi nesneleri/malzemeleri kullandın?
4. Bu çalışmaya geçerken nelerden esinlendin?
5. Bu çalışmada başarılı olduğun bölümler:
6. Bu çalışmada en çok zorlandığın ve sorun yaşadığın bölümler:
7. Çalışmanı yaparken beklemediğin nelerle karşılaştın?
8. Arkadaşlarının çalışmalarını hakkında ne düşünüyorsun?

Ek 7. Araştırmacı ve Öğrenci Günlük Örnekleri

Öğrenci Günlüğü

- Bu hafta neler öğrendin, öğrendiklerin sana neler kattı?
- Derse ilişkin düşüncelerin neler?
- Aktif öğrenme yöntemleriyle yapılan ders sunumu hakkında duygu ve düşüncelerin neler?
- Bu dersi daha önceki derslerle karşılaştırdığında aralarındaki farklar neler?
- Ressamların eserlerini Kültürel olarak öğrenmek farklı tarz uygulamalar yapabilmene yardımcı oldu mu?
- Uygulamayı gerçekleştirirken herhangi bir problemle karşılaştın mı ya da zorlaңdığın kısımlar oldu mu?

HAFTA 1 Tarih:

HAFTA 2 Tarih:

HAFTA 3 Tarih:

HAFTA 4 Tarih:

HAFTA 5 Tarih:

Ek-8. Araştırmacı ve Öğrenci Günlük Örnekleri

Araştırmacı Günlüğü

11.10.2024 Tarihli Ders

İlk dersimde, araştırma yaptığım konuyu öğrencilerime tanıtarak, dersin nasıl işleyeceği konusunda kapsamlı bir bilgilendirme yaptım. Onların konuya dair ön bilgilerini, merak ettiklerini ve beklentilerini anlamak adına sorularını yanıtladım ve onlarla birebir iletişim kurmaya çalıştım. Aynı zamanda, her öğrenciyi daha yakından tanıyabilmek için kişisel bilgi formunu doldurmalarını sağladım ve ön görüşme sorularını yanıtlamalarını istedim. İlk dersimiz, öğrencilerimle sağlıklı bir iletişim kurmak ve onları sürece hazırlamak adına büyük ölçüde benim yönlendirmemle geçti. Henüz uygulamalı çalışmalara başlamadığımız için atölyede uzun süre kalmadık, ancak öğrencilerimin dikkatle dinlediğini ve konuya dair merak içinde olduklarını gözlemledim. Bu nedenle, onları daha fazla aydınlatmak adına ayrıntılı açıklamalara geniş yer verdim. Aynı zamanda, ders boyunca kullanacağımız yöntem hakkında detaylı bilgi sunarak, nasıl bir yol izleyeceğimizi net bir şekilde aktardım. Öğrencilerim, dersin içeriğine ve ilerleyişine dair sorular sorarak sürece dahil olmaya başladılar. Bu da onların derse ilgisini artıran önemli bir unsur oldu. Öğrencilerime, ilerleyen derslerde kendilerini ifade etmeleri için bolca fırsat tanıyacağımı ve sürecin aktif bir parçası olacaklarını belirttim. Onların yalnızca dinleyici değil, aynı zamanda üretici olmalarını teşvik etmeyi amaçlıyorum. Ders sürecini bir keşif yolculuğuna dönüştürmek, öğrencilerimin sanatsal bakış açılarını geliştirmelerine ve kendi yaratıcı kimliklerini oluşturmalarına yardımcı olacaktır. Bu doğrultuda, ilk dersin bir bölümünde sanatçılardan bahsettik ve birkaç sanatçı tanıtım videosu izledik. Sanat tarihi ve sanatçıların eserlerine dair görsel materyallerin öğrenmeyi desteklediğini düşündüğüm için, bu tür videoların internet ortamında da bulunduğunu ve öğrencilerin mutlaka izlemeleri gerektiğini vurguladım. Sanatı anlamanın, yalnızca ders içinde değil, hayatın her alanında bir farkındalık kazandıracağını anlattım. Bununla birlikte, öğrencilerimin sanata dair daha geniş bir perspektif kazanabilmeleri için sanal müzeler ve dijital sanat platformları hakkında da bilgi verdim. Sanatla ilgili kaynakları keşfetmelerini teşvik etmek adına, önerdiğim video sitelerini ve sanal müze adreslerini inceleyerek derse gelmelerini istedim. Böylece öğrencilerime sadece sınıf içinde değil, kendi bireysel keşifleriyle de öğrenme süreçlerini geliştirme fırsatı sundum. Öğrencilerimin arasında bulunan 9. sınıf seviyesindeki bazı öğrencilerin konuya dair temel bir bilgiye sahip olduklarını fark ettim. Bu durum, sınıf

içindeki etkileşimi daha da zenginleştirebilir ve öğrenciler arasında bilgi paylaşımını teşvik edebilir. Ayrıca, farklı seviyelerdeki öğrencilerin birbirinden öğrenebileceği bir ortam yaratmak, dersin daha interaktif ve dinamik geçmesine katkı sağlayacaktır. Tüm öğrencilerimin sanata dair meraklı ve öğrenmeye istekli olması, derslerimizin verimli ve keyifli geçeceğine dair umutlarımı artırdı. Öğrencilerimle kurduğum ilk iletişim, onların sanata olan ilgisini daha da güçlendirecek bir başlangıç niteliğindedir. Dersin sonunda, uygulamalı çalışmalara başlayacağımız gün için teknik hazırlıklarımı tamamladım. Projeksiyon cihazımı, bilgisayarımı ve kamera ayarlarımı düzenleyerek sınıf ortamını en iyi şekilde hazırladım. Öğrencilerimin rahat ve etkili bir şekilde çalışabileceği bir ortam oluşturmak için gerekli düzenlemeleri yaptım. Artık yaratıcı ve öğretici bir ders sürecine başlamak için hazır ve heyecanlıyım. Bu sürecin hem benim hem de öğrencilerim için keyifli ve ilham verici bir deneyim olacağına inanıyorum

Aygül Aşır.

Ek 9. Son Görüşme Soruları

1. Aktif öğrenme yöntemleri ile yürüttüğümüz ressamların çalışmalarının yorumlanması konusu hakkında düşünceleriniz nelerdir?
2. Ressamlar ve akımları konusunda, önemli olarak neleri ilk defa öğrendiniz?
3. Sizce, birlikte yürüttüğümüz derslerin en iyi giden yönleri nelerdi?
4. İnteraktif öğrenme yöntemleri ile yürüttüğümüz dersler, sınıf içinde beklentilerinizi karşıladı mı? Bu yöntemler hakkında ne düşünüyorsunuz?
5. Birlikte yürüttüğümüz derslerin ne ölçüde başarılı olduğunu düşünüyorsunuz?
6. Ayrılan sürenin teorik ve uygulama araştırmalarına yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

Ek 10. I. Hafta Görüşme Soruları

1. Sizce kültür nedir?
2. Sizce sanat nedir?
3. Ressam dendiğinde ne anlıyorsunuz?
4. Dersin işlenişi sırasında kullanılan öğretim yöntemi hakkında ne düşünüyorsunuz?
5. İnteraktif öğrenme yöntemiyle işlediğiniz farklı kültürden ressamların eserlerinin incelenmesi (kültürel miras öğrenme alanı ile) hakkında bilgi ve tutumlarınızın ne yönde değiştiğini düşünüyorsunuz?
6. İnteraktif öğrenme yöntemiyle işlediğiniz farklı kültürden ressamların eserlerinin incelenmesi (kültürel miras öğrenme alanı ile) hakkında bilgi, araştırma becerinize/merakınıza olan etkisini nasıl değerlendirirsiniz?
7. Derste edindiğiniz bilgiler sizi hangi teknik ve malzemeleri kullanabileceğiniz ya da tasarımlarınızı nasıl oluşturabileceğiniz konusunda yönlendirici oldu mu?

Ek 11. II. Hafta Görüşme Soruları

1. Ressamların eserlerini ayrıntılı bir Şekilde incelemenin, bu eserleri anlayabilmek ve yorumlayabilmek açısından ne gibi yararları olduğunu düşünüyorsunuz?
2. Farklı teknik ve malzeme kullanımının sınırsız olması sanata ve sanat yapıtına sizce neler kazandırır?
3. Ressamların yapıtlarında dikkatinizi çeken yönler nelerdir?
4. Edindiğiniz bilgilerin size tasarımlarınızı oluşturabilmeniz ve farklı teknik ve malzemeyi kullanabilmeniz açısından yeni fikirler oluşturabilmenize teşvik ettiğini düşünüyor musunuz?
5. İnteraktif öğrenme yöntemleri ile işlediğimiz ressamların çalışmalarının (kültürel Miras öğrenme alanının da dahil edilerek) konusunda teorik sunumlara ayrılan sürenin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

Ek 12. III. Hafta Görüşme Soruları

1. Önceki haftalarda interaktif öğrenme yöntemleri ile işlenen dersler kapsamında edindiğiniz bilgilerin, tasarımlarınızı oluşturmada ne gibi yararları olduğunu düşünüyorsunuz?
2. Çalışmalarınızı oluştururken en çok nelerden yararlandınız?
3. Ressamların çalışmalarının yorumlanması ve uygulanması konusunda yapılan öğretim aktivitelerinin, sizi yeni tasarımlar yapmanız ve farklı teknik ve malzemeler kullanabilmeniz konusunda yönlendirici olduğunu düşünüyor musunuz?
4. Tasarımlarınızı oluştururken herhangi bir problem yaşadınız mı? Nelerin yaşadığınız buna nelerin sebep olduğunu düşünüyorsunuz?

Ek 13. IV. Hafta Görüşme Soruları

1. Ressamların çalışmalarının yorumlanması ve uygulanması interaktif öğrenme yöntemleri ile öğretiminin, yaratıcılık sürecinize ve uygulamalarınıza katkı sağladığını düşünüyor musunuz?
2. Tasarımlarınızı uygularken hangi malzemeyi kullanmayı tercih ettiniz? Neden?
3. Tasarımlarınızı uygulama aşamasında nasıl problemler yaşadınız? Bu sorunlarının kaynağının neler olduğunu düşünüyorsunuz?

Ek 14. İnteraktif Öğrenme Yöntemlerinde Derste Kullanılan Bulmaca Örnekleri

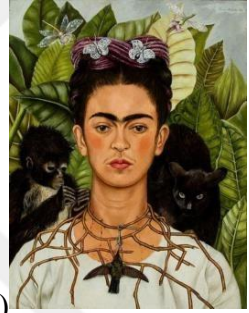
- 1.(Mona Lisa, Leonardo Da Vinci,1503, Paris, Fransa) çalışması hangisidir? (1)
- 2.(Gün Doğumu, Monet, 1872, Paris,Fransa) çalışması hangisidir? (2)
- 3.(Dikenli Kolye ve Sinek Kuşu, Frida Kahlo, Meksika, 1940) çalışması hangisidir? (3)
- 4.(Osman Hamdi Bey, 1906, İstanbul) çalışması hangisidir? (4)
- 5.(Guernica, Pablo Picasso, 1937, İspanya) çalışması hangisidir? (5)

(.....)

(...)

(.....)

(.....)

(..)

Ek 15. İnteraktif Öğrenme Yöntemlerinden Derste Kullanılan Bulmaca Örnekleri

1. (Mona Lisa, Leonardo Da Vinci,1503, Paris, Fransa) çalışması hangisidir? (5)
2. (Gün Doğumu, Monet, 1872, Paris,Fransa) çalışması hangisidir? (4)
3. (Dikenli Kolye ve Sinek Kuşu, Frida Kahlo, Meksika, 1940) çalışması hangisidir? (3)
4. (Osman Hamdi Bey, 1906, İstanbul) çalışması hangisidir? (2)
5. (Guernica, Pablo Picasso, 1937, İspanya) çalışması hangisidir? (1)

(.....)

(.....)

(.....)

(.....)

(.....)

Ek 16. İnteraktif Öğrenme Yöntemlerinden Derste Kullanılan Bilgi Yaprağı Örneği

Guernica,1937, Reina Sofia Müzesi, Madrid

Guernica, Pablo Picasso tarafından 1937’ de yapılan, İspanya İç savaşı sırasında Nazi Almanyası’ na ait 28 bombardıman uçağının 26 Nisan 1937’ de İspanya’ daki Guernica şehrini bombalamasını anlatan, 7,76 m eninde 3,49 m yüksekliğinde anıtsal tablodur. Saldırı sırasında 250 ila 1600 kişi ölmüş, çok daha fazla sayıda kişi de yaralanmıştı.

İspanyol hükümeti, Paris teki 1937 Dünya Fuarı kapsamındaki Modern Hayatta Sanat ve Teknik sergisinin İspanya ya ayrılan bölümünde sergilenmek üzere, Pablo Picasso ya büyük bir duvar resmi sipariş etti. Osırada gerçekleşen hava saldırısından etkilenen Picasso, saldırıdan sonraki 15 gün içinde bu duvar resmini tamamladı. Tablo ufak bir dünya turu kapsamında çeşitli ülkelerde sergilendi ve beğeni topladı. Böylece İspanya'daki iç savaşa diğer ülkelerin ilgisi de çekilmiş oldu. *Guernica*, savaş trajedilerinin ve savaşın bireyler üzerindeki acı verici etkilerinin bir özetidir. Tablo zaman içinde, savaşın yarattığı trajedilerin anımsatıcısı, savaş karşıtı ve barış yanlısı düşüncelerin sembolü haline gelmiştir.

Guernica, yaklaşık 3,5 metre yükseklik ve 7,8 metre genişlik ile dikkat çekici büyüklükte, tuval üzerine sadece siyah ve beyaz renklerde yağlı boya ile yapılmış bir resimdir.

Ek 17. İnteraktif Öğrenme Yöntemlerinden Derste Kullanılan Bilgi Yaprığı Örneği

1503-1507 / 1519 77 CM × 53 CM (30 İN × 21 İN)

Mona Lisa (La Gioconda veya La Joconde olarak da bilinir),

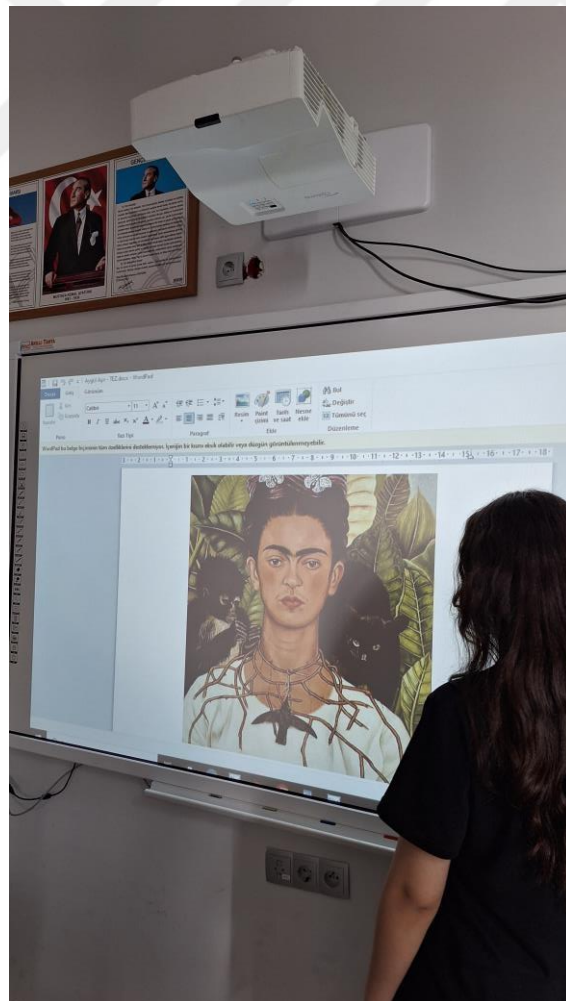
İtalya'nın Floransa şehrindeki Rönesans sırasında Leonardo da Vinci tarafından kavak bir pano üzerine Sfumato tekniği ile resmedilmiş 16. yüzyıl yağlı boya portresidir. Resim hâlen Paris'teki Louvre Müzesi'nde *Francesco del Giocondo'nun karısı, Lisa Gherardini Portresi* başlığı altında sergilenmektedir. Tabloda oturmuş bir kadın resmedilmiştir, kadının yüzünün kime ait olduğu hala gizemini korumaktadır.^[1] Yüz ifadesindeki belirsizlik, kompozisyonundaki anıtsallık, atmosferdeki ilginçlikler, tablo hakkındaki çalışmaları devam ettirmektedir.^[2] Bu tablo, geniş ölçüde tanındı; karikatürleri yapıldı, araştırıldı ve Louvre Müzesi'nin en önemli eserlerinden olarak tarihe geçti.

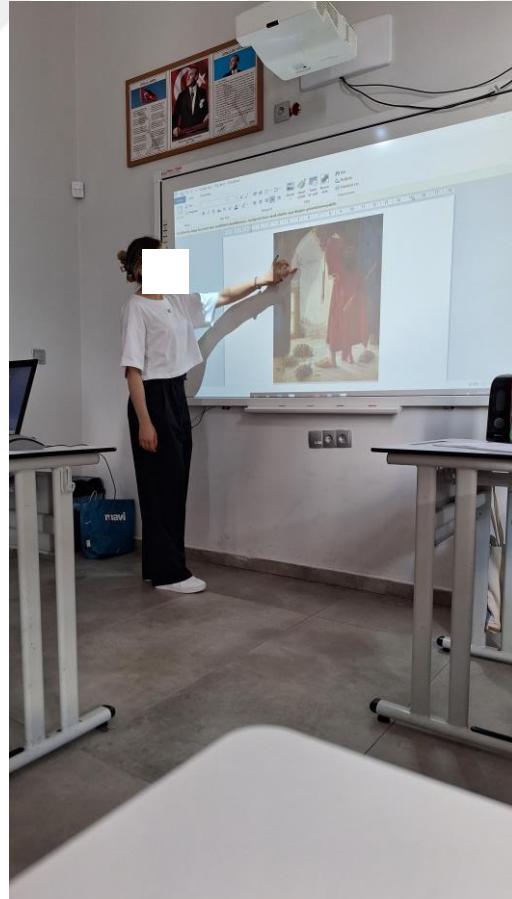
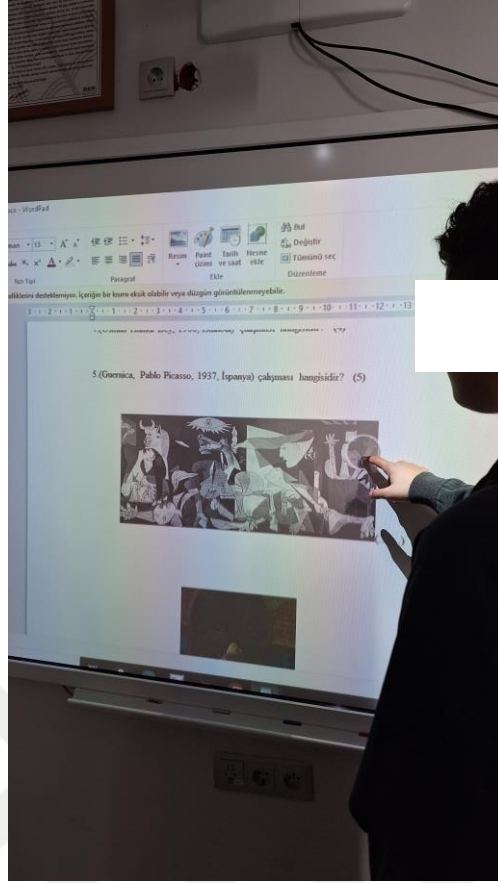
Tablodaki manzara ve model ile ilgili birçok spekülasyon çıktı. Örneğin da Vinci'nin modeli güzel yanlarıyla resmettiği düşüncesi vardı, tablonun 21. Yüzyıl standartlarında olduğu da düşünülmüştür. Doğulu bazı sanat tarihçileri, örneğin Yukio Yashiro, tablodaki manzaranın Çinli sanatçıların eserlerinden etkilendiğini öne sürmüştür ama kanıtlarının yetersizliğinden dolayı birçok itiraz çıkmıştır

Mona Lisa tablosu, 19. Yüzyıla değin gizemi hakkında düşünce oluşmamıştı, henüz kavranmakta olan Sembolizm akımı sayesinde, tabloda var olduğu düşünülen semboller için birçok düşünce çıkmıştır. Eleştirmen Walter Pater, 1867 yılında tablo üzerine, kadınlıkla ilgili gizli semboller içerdiğini belirtmiştir.

Ek 18. Uygulama Süreci ve Ortamının Fotoğrafları

Ek 19. İnteraktif Öğrenme Anlatım Sonucu Ortaya Çıkan Öğrenci Çalışmaları

1.Hafta Öğrenci Görüşme Soruları

I. Hafta Öğrenci Görüşme Soruları

1. Kültür sizin için ne anlama geliyor?
2. Sanatı nasıl tanımlarsınız?
3. "Ressam" terimi sizin için neyi ifade ediyor?
4. Dersin işlenişinde kullanılan öğretim yöntemi hakkında düşünceleriniz nelerdir?
5. İnteraktif öğrenme yöntemi ile farklı kültürlerden ressamların eserlerinin incelenmesi (kültürel miras öğrenme alanı ile) konusunda bilgi ve tutumlarınızda nasıl bir değişim yaşandı?
6. İnteraktif öğrenme yöntemi ile işlediğiniz farklı kültürlerden ressamların eserlerinin incelenmesinin (kültürel miras öğrenme alanı ile) bilgi ve araştırma beceriniz üzerindeki etkisini nasıl değerlendirirsiniz?

Derste edindiğiniz bilgiler, hangi teknik ve malzemeleri kullanabileceğiniz veya tasarımlarınızı nasıl oluşturabileceğiniz konusunda sizi yönlendirdi mi?

Tablo 5.

2.Hafta Öğrenci Görüşme Soruları

II. Hafta Görüşme Soruları

1. Ressamların eserlerini ayrıntılı incelemenin sağladığı yararlar nelerdir?
2. Farklı teknik ve malzeme kullanımı sanata ne gibi katkılar sağlar?
3. Ressamların yapıtlarında dikkat çeken unsurlar neler?
4. Edindiğiniz bilgilerin tasarımlarınızı oluşturma sürecine etkisi var mı?
- 5.İnteraktif öğrenme yöntemleriyle yapılan teorik sunumların süresi yeterli mi?
6. İnteraktif öğrenme yöntemleriyle yapılan teorik sunumların süresi yeterli mi?

Tablo 6.

3.Hafta Öğrenci Görüşme Soruları

III. Hafta Görüşme Soruları

- Önceki haftalarda interaktif öğrenme yöntemleri ile işlenen dersler kapsamında edindiğiniz bilgilerin, tasarımlarınızı planlamanızda ve yapmanızda ne açılardan yararı olduğunu düşünüyorsunuz?
- Derste tasarımlarınızı yaparken en çok nelerden yararlandınız? İlham aldınız?
- İnteraktif öğrenme yöntemleriyle anlatılan resim çalışmalarının kültürel miras öğrenme alanıyla anlatımı konusunda yöneltici ve yönlendirici olduğunu düşünüyor musunuz?
- Tasarımlarınızı oluştururken herhangi bir problem yaşadınız mı? Neleri yaşadıysanız buna nelerin sebep olduğunu düşünüyorsunuz?
- Derste yaptığınız çalışmalarda araç gereç kullanımında özgür davrandınız mı? Çeşitli materyalleri kullandınız mı?

Tablo 7.
4.Hafta Öğrenci Görüşme Soruları

IV. Hafta Görüşme Soruları
• İnteraktif öğrenme yöntemleri sizin eleştirel düşünme becerilerinize nasıl bir katkısı olmuştur? Olumlu olumsuz değerlendirseniz bu ne olur? • Ressamların çalışmalarının yorumlanması ve uygulanması interaktif öğrenme yöntemleri ile öğretiminin, yaratıcılık sürecinize ve uygulamalarınıza katkı sağladığını düşünüyor musunuz? • Sanat eserlerini analiz etmede ve değerlendirmede neler düşündünüz? • Tasarımlarınızı uygularken hangi malzemeyi kullanmayı tercih ettiniz? Neden? • Tasarımlarınızı uygulama aşamasında nasıl problemler yaşadınız? Bu sorunların kaynağının neler olduğunu düşünüyorsunuz?

Ek 20. Etik Komisyon Katılım Listesi

Evrak Tarih ve Sayısı: 03.07.2024-E.985526 GAZİ ÜNİVERSİTESİ

ETİK KOMİSYONU KATILIM LİSTESİ	
TOPLANTI TARİHİ : 11.06.2024	TOPLANTI SAYISI: 11
ADI – SOYADI	İMZA
Prof. Dr. İsmail KARAKAYA BAŞKAN	
Prof. Dr. Zehra GÖÇMEN BAYKARA BAŞKAN YRD.	
Prof. Dr. C. Haluk BODUR	
Prof. Dr. Seçil ÖZKAN	
Prof. Dr. Cevriye TEMEL GENCER	
Prof. Dr. İlkay ULUTAŞ	
Prof. Dr. Kemalettin DENİZ	
Prof. Dr. Makbule GEZMEN KARADAĞ	
Prof. Dr. İlyas OKUR	
Prof. Dr. Nihan KAFA	

Doç. Dr. Melek Gülşah ŞAHİN	
Doç. Dr. Gökhan DELİCEOĞLU	
Doç. Dr. Elvan İNCE AKA	

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..